

**Լրագրողների եւ
լրատվամիջոցների
սկսումամբ
բռնությունները,
ճնշումները եւ
դատական գործերը
Հայաստանում
2008-2009 թթ.**

**դեմքեր եւ
վերլուծություններ**

Հետաքննող
լրագրողներ
ՀԿ

Երեւան 2009

ՀՏԴ 070:341.231.14
ԳՄԴ 76.12+67.91
Բ 898

Գիրքը հրատարակվել է Եվրոպայում Անվտանգության եւ համագործակցության կազմակերպության (ԵԱՀԿ) Երեւանյան գրասենյակի աջակցությամբ:

Գրքում արտահայտված տեսակետները «Յետաքննող լրագրողներ» հ/կ-ին են եւ կարող են չհամընկնել ԵԱՀԿ տեսակետների հետ:

"This publication has been made possible by support from the Organization for Security and Co-operation in Europe, Office in Yerevan. The views expressed herein are those of the Investigative Journalists NGO and do not necessarily reflect the views of the OSCE."

Բ 898 Բռնություններ եւ ճնշումներ լրագրողների եւ մեդիայի նկատմամբ Չայաստանում. դեպքեր եւ վերլուծություններ.- Եր.: «Յետաքննող լրագրողներ» հ/կ, 2009.- ...էջ:

«Յետաքննող լրագրողներ» հ/կ-ի պատրաստած այս գիրքն ամփոփում է 2008-2009 թվականներին Չայաստանում լրագրողների եւ զանգվածային լրատվության միջոցների նկատմամբ տեղի ունեցած բռնություններն ու ճնշումները, ներկայացնում այդ դեպքերի եւ իրադարձությունների փաստական կողմը, վերլուծում դրանք միջազգային համաձայնագրերի եւ ՀՀ օրենսդրության տեսանկյունից եւ տալիս իրավական գնահատական:

Նախատեսված է լրագրողների, իրավաբանների, խոսքի եւ մամուլի ազատության խնդիրներով զբաղվող փորձագետների, ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետների ուսանողների, ինչպես նաեւ ընթերցող լայն հասարակայնության համար:

ՀՏԴ 070:341.231.14
ԳՄԴ 76.12+67.91

ISBN 978-92-9235-839-6
ISBN 978-99941-2-336-0

© Յետաքննող լրագրողներ» ՀԿ, 2009 թ.

II. ԳՊՊԿ-ի օրենսդրությունները..... 39

Քրիստինե Աղալարյան

Իջեաւանի քաղաքապետն ընդդէմ «Յետաքննող լրագրողների» գործը կլսվի Վերաքննիչում..... 40

Ա. Սիմոնյան

Իջեաւանի քաղաքապետարանն ընդդէմ «Յետաքննող լրագրողների». Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքը՝ «ձայն բարբառոյ յանապատի».... 45

Քրիստինե Աղալարյան, Արարատ Դավթյան

Գագիկ Շամշյանը չի ընդունում դատավորին վիրավորելու մեղադրանքը..... 52

Ա. Սիմոնյան

Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների եվրոպական կոնվենցիայի սկզբունքներն՝ ընդդէմ Գագիկ Շամշյանի դատավճռի..... 58

Արարատ Դավթյան

Գոհար Վեգիրյանին դատեցին միայն կարգադրիչների ցուցմունքների հիման վրա..... 63

Արման Ղարիբյան

Պատգամավոր Չարուհի Փոստանջյանն՝ ընդդէմ «Ազատամտության»..... 69

Քրիստինե Աղալարյան

«Հայկական ժամանակը» չի հերքելու Լեւոն Զոչարյանի մասին տպագրած տեղեկությունը եւ չի վճարելու 3 մլն դրամը..... 71

Քրիստինե Աղալարյան

«Գինդ» տպարանն ընդդէմ «Զորրորդ իշխանության». քաղաքական պատվե՞ր, թե՞ չվճարված պարտքեր..... 76

Արման Ղարիբյան

«Ռադիո Հայ»-ը՝ ընդդէմ պատգամավոր Ստեփան Սաֆարյանի..... 81

Ամեն տարի սեպտեմբերի 1-ին, երբ լսարանում ողջունում են ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի առաջին կուրսեցիների իմ խմբին, զրույցը մասնագիտության շուրջ սկսում եմ լրագրողի աշխատանքի հետաքրքիր ու գայթակղիչ կողմերը ներկայացնելով: Սակայն այս տարի, անկախ ինձնից, խոսեցի լրագրողի աշխատանքի վտանգավոր կողմերից, մասնավորապես Հայաստանում առկա խոչընդոտներից: Պատճառը, ըստ ամենայնի, վերջին երկու տարում լրագրողների և լրատվամիջոցների դեմ Հայաստանում հայտարարված «պատերազմն է», շիկացած անհանդուրժողական մթնոլորտը ցանկացած քննադատական խոսքի նկատմամբ: Հայաստանի անկախության 18 տարիների ընթացքում այս էլ արդեն երրորդ անգամ՝ ընտրություններից առաջ և հետո, լրագրողները դառնում են քաղաքական և այլ հաշվեհարդարների զոհը: Այդպես էր 1995-96թթ.-ին, այդպես էր 2003-2004թթ., այդպես եղավ նաև 2008-2009թթ.-ին:

Հաշվեհարդարի ձեռքը չեն փոխվել՝ ֆիզիկական և տնտեսական սպառնալիքներ, նաև՝ զրպարտության մեղադրանքով քրեական հետապնդման մշտական սպառնալիք, հատկապես այն լրագրողների նկատմամբ, ովքեր բացահայտում են կոռուպցիան և իշխանության չարաշահումը: Ցավոք, այդ սպառնալիքների մեջ տեսակարար մեծ կշիռ ունեն բռնությունները՝ 18 դեպք 2008 թ., 11 դեպք էլ՝ 2009-ին: Դրանց հեղինակներին կամ պատվիրատուներին բացահայտելու քաղաքական կամքի բացակայությունը և/կամ հրավապահ մարմինների անկարողությունը ծնում են նոր բռնություններ և «կանաչ լույս» ցույց տալիս հարցերն այդ կերպ լուծողներին:

Իրավապահները լրագրողների դեմ հարձակումները դասում են «բարդ հանցագործությունների» շարքին, սակայն հարուցված մի շարք քրեական գործերի ուսումնասիրությունը ցույց տվեց, որ նախաքննություն իրականացնող մարմինները միտումնավոր կամ անկարողության պատճառով լիարժեք քննչական գործողություններ չեն իրականացնում՝ հանցագործներին բացահայտելու համար: Ավելորդ է խոսել այդ հանցագործությունների պատվիրատուներին բացահայտելու «ջանքերի» մասին, որովհետև այդպիսիք գրեթե չկան:

Թերես սա էր պատճառներից մեկը, որ 2008 թ. վերջին «Հետաքննող լրագրողներ» հասարակական կազմակերպությունը որոշեց 2008-09 թթ. լրագրողների և ՀԼՄ-ի դեմ բռնությունների, սպառնալիքների և զրպարտության մեղադրանքով հարուցված դատական գործերի դիտարկում իրականացնել, դրանց մասին հողվածներ պատրաստել, ներկայացնել լրագրողների դեմ գործված հանցանքները բացահայտելու ուղղությամբ նախաքննություն և հետաքննություն իրականացնողների աշխատանքը և

արդյունքները մեկ ամիսի ժողովածուով ներկայացնել: Մենք ոչ միայն լուսաբանել ենք այդ դեպքերը հողվածների, երբեմն հողվածաշարերի միջոցով, այլև հետեւել ենք քննիչների եւ դատավորների աշխատանքի օրինականությանը՝ լրագրողներին առնչվող գործերը քննելիս, տվել այդ գործողությունների իրավական գնահատականը: Հողվածները նախապես հրապարակվել են «Հետք» ինտերնետային թերթում (www.hetq.am):

Այս գրքի առաջին բաժնում գետեղված են 2008-09 թթ. լրագրողների դեմ բռնությունների մասին հողվածները: Օբյեկտիվ պատճառներով դրանց ցանկը սպառնիչ չէ, որովհետեւ մեր գործընկերներից ոմանք չեն ցանկացել, որ իրենց հետ տեղի ունեցածը հրապարակայնացվի եւ խուսափել են իրավապահների հետ խնդիրներ ունենալուց: Երկրորդ բաժինը, որ անվանել ենք «Լրագրողները դատարանում», ընդգրկում է հողվածներ Նույն ժամանակահատվածում սկսված դատական գործերի մասին, որոնցում լրագրողները հանդես են գալիս պատասխանողի կամ հայցվորի դերում: Նրանց նկատմամբ հիմնական մեղադրանքներն են՝ զրպարտություն, վիրավորանք, պատվի, արժանապատվության եւ գործարար համբավի արատավորում: Թեեւ Եվրոպական կառույցները բազմիցս հայտնել են իրենց դիրքորոշումը եւ Հայաստանին կոչ արել ապաքրեականացնել զրպարտության մասին հողվածը կամ կիրառել ողջամիտ ֆինանսական փոխհատուցում, իշխանությունները մտադիր չեն նման փոփոխություններ կատարել: Այս ժողովածուում ներկայացված նման մի քանի գործերով կտեսնենք, որ քաղաքական կամ պետական գործիչները փոխհատուցման չհիմնավորված գումարներ են պահանջում ՀՀ-ից: Գրքի երկրորդ բաժինը արժեքավոր է նաեւ նրանով, որ լրագրողներին կամ ՀՀ-ին առնչվող մի քանի աղմուկահարույց գործերով կայացված դատական վճիռները վերլուծվել են Սարգոսի իրավունքների Եվրոպական կոնվենցիայի սկզբունքների համատեքստում, Եվրոպական դատարանի նախադեպերի լույսի ներքո եւ տրվել են իրավաբանական եզրակացություններ: Այդ գործերի քննությունը Հայաստանի եռաստիճան դատական համակարգում դեռեւս ավարտված չէ, եւ այս վերլուծությունները օգտակար կլինեն դրանք քննող դատավորների, ինչպես նաեւ ՀՀ-ի կամ նրանց դեմ հայցեր ներկայացրած անհատների համար, ովքեր պատրաստվում են դիմել Եվրոպական դատարան: Հատկապես դատավորների, ովքեր Հայաստանի՝ ԵԽ-ին անդամակցության ուժով, պարտավոր են հետեւել եւ կիրառել Եվրոպական դատարանի նախադեպերը նմանատիպ գործեր քննելիս:

Մեր եզրակացությունն այն է, որ լրագրությամբ զբաղվելը Հայաստանում գնալով ավելի վտանգավոր է դառնում, եւ իշխանությունները ոչ այսօր, ոչ էլ ապագայում հակված չեն լինելու ապահովել մամուլի եւ խոսքի ազատությունը, երաշխիքներ տալ լրագրողների անվտանգության համար: Մեր իրավունքները եւ ազատությունը ինքներս պետք է պաշտպանենք:

ԼԻՔԱՆԱ ՍԱՅԱՊՅԱՆ
Ծրագրի ղեկավար

ՄԱՍ I

ԲՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
բռնություններ

violence

Քրիստի Գե Աղալարյան

ՊՊՊՊՊՊՊՊ ՊՊՊ ՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊ
ՊՊ ՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊ,
ՊՊՊՊՊՊՊՊ ՊՊՊՊՊ ՊՊՊՊՊՊՊՊ Պ

«Յայկական ժամանակ» օրաթերթի լրագրող Լուսինե Բարսեղյանի վրա հարձակման փաստով 2008 թ.-ի օգոստոսի 11-ին հարուցված քրեական գործը նույն թվականի նոյեմբերի 11-ին կասեցվել է. հանցագործները չեն հայտնաբերվել: Վարույթն իրականացնող մարմինը վստահեցնում է, որ իրենք կատարել են ամեն ինչ, սակայն չեն կարողացել հայտնաբերել հանցագործներին: «Այս գործով թերություն չկա: Աշխատանք է տարվել ինչպես որ կարգն է, ինչքան ուզում եք միլիցիային քննադատեք, այս գործով բաց տեղ չի մնացել, որովհետեւ բարձրաստիճան պաշտոնյաների հսկողության տակ է եղել», - «Յետքի» հետ զրույցում ասաց Ոստիկանության Նոր Նորքի քննչական բաժնի քննիչ Արտաշես Յովհաննիսյանը: Վերջինիս վարույթում է եղել լրագրողի վրա հարձակման փաստով հարուցված քրեական գործը:

Մեր ուսումնասիրությունը հիմք է տալիս պնդելու, որ վարույթն իրականացնող մարմինը չի կատարել անհրաժեշտ քննչական գործողություններ՝ հանցագործությունը բացահայտելու համար:

2008 թ. օգոստոսի 11-ին, առավոտյան ժամը 9:40-ի սահմաններում, «Յայկական ժամանակ» օրաթերթի լրագրող Լուսինե Բարսեղյանը երկու անհայտ անձանց կողմից ենթարկվել է հարձակման: «Երբ ես իմ հայրական տնից դուրս էի եկել եւ գալիս էի աշխատանքի, նկատեցի, որ կողքի շենքի մոտ կանգնած մեքենայի շարժիչը միացավ եւ որ ինձ հետեւում են, մտածեցի՝ երեւի Ազգային անվտանգության աշխատակիցներն են, քանի որ այդ ժամանակ Նիկոլին էին փնտրում եւ բոլորիս հետեւում էին, ուշադրություն չդարձրի, բայց զարմացա, թե ինչու այս անգամ այսքան բացահայտ է: Յասել էի աստիճաններին եւ ներքեւ էի իջնում, զգացի, որ մեքենան էլ իմ հետեւից պտտվեց ու եկավ եղ աստիճանների մոտ, դրանք դուրս եկան մեքենայից, հարձակվեցին վրաս ու սկսեցին խփել: Ես սկսեցի բղավել եւ այդ աղմուկի վրա, երբ տեսան մարդիկ եւ հավաքվում, թողեցին ու փախան», - պատմում է Լուսինեն:

Լուսինեի ձայնը լսելով՝ մոտակա գազի լցակայանի աշխատակիցն ու մի քանի անցորդներ օգնելու նպատակով վազել են Լուսինեի կողմը, սակայն հարձակվողները հասցրել են փախչել: Լուսինեի կարծիքով՝ հարձակվողները հատուկ էին ընտրել այդ աստիճանները, քանի որ այն մարդաշատ չէր եւ կարելի էր հեշտ փախչել: Լուսինեն նույնիսկ ենթադրում է, որ հարձակման պահին եղել է ոչ թե մեկ, այլ երկու մեքենա, որից մեկը կանգնած է եղել վերելում, մյուսը՝ աստիճանների ներքեւում, եւ այդպես առավել հեշտ է եղել փախչելը: Միջադեպն այնքան արագ է տեղի ունեցել, որ Լուսինեն չի հասցրել տեսնել, թե ուր, որ կողմ եւ ինչպես են կարողացել հարձակվողներն անհետանալ, քանի որ իր աղաղակների վրա օգնության հասած մարդկանց ձայներից հարձակվողները հապճեպ փախուստի են դիմել: Լուսինեն չի հասցրել նույնիսկ տեսնել հարձակվողների դեմքերը: Սակայն կշռում է, որ նրանք սպորտային կազմվածք ունեին եւ նման էին սափրագլուխների: «Ես շոկային վիճակում էի, առաջին պատահած տաքսին կանգնեցրի, որ իբր հասնեի դրանց ետեւից: Բայց թե ոնց ծլկեցին, չնկատեցի: Դրա համար ենթադրում եմ, որ մեկ այլ մեքենա կար նաեւ աստիճանների ներքեւում», - ասում է Լուսինեն: Ճանապարհին՝ լուսաֆորի կարմիր լույսի տակ կանգնելու ժամանակ, Լուսինեն նկատել է սպիտակ գույնի «Մոսկվիչ» 15 LU 393 պետհամարանիշով մեքենա, որում տեսել է ոստիկանական համազգեստով վարորդին, ետեւում՝ իր վրա հարձակվող սափրագլխի նման մեկին եւ կողքին՝ մեկ այլ անծի: Նրանք, ըստ Լուսինեի, ուշադիր նայել են իր կողմը:

Լուսինեն վնասվածքներով հասել է խմբագրություն: Խմբագրությունից շտապօգնություն են կանչել, նրան տեղափոխել են «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ» բժշկական կենտրոն: Բժիշկները հետազոտել են լրագրողին եւ արձանագրել գլխի սալջարդ ու հեմատոմա:

Օպերատիվ հետախուզական միջոցառումները պարզել են, որ «Մոսկվիչ 21-41» 15 LU 393 պետհամարանիշով մեքենան պատկանում է Երեւան քաղաքի Նոր Նորքի առաջին զանգվածի, Նանսենի փողոցի 17 շենքի թիվ 111 բնակարանի բնակիչ Վահե Արմենի Խաչատրյանին, որը վարում է վերջինիս հայրը՝ ԶՅ ոստիկանության Կենտրոնի բաժնին կից պահպանության բաժանմունքի ոստիկան, ոստիկանության ավագ Արմեն Խաչատրյանը: Կատարված քննությամբ պարզվել է, որ Արմեն Խաչատրյանն օգոստոսի 10-ին՝ դեպքի նախորդ օրը, երեկոյան ընդունել է հերթափոխը Խահակյան փողոցի «Տրիումֆ» սրճարանում, առավոտյան 09:30-ի սահմաններում հանձնել այն եւ վերոնշյալ ավտոմեքենայով «Տրիումֆ» սրճարանի բանվոր Սեյրան Սարգսյանին եւ էլ. մոնտաժող Յուրի Սարգսյանին տեղափոխել է Երեւան քաղաքի Սարյան փողոց, այնուհետեւ անձնական գործերով ուղեւորվել Լոռու մարզի Ակներ գյուղ: Քրեական գործի նախաքննությամբ վերոնշյալ երեք անձանց մասնակցությունը կատարված հանցագործությանը հիմնավորող տվյալներ ձեռք չեն բերվել:

Քանի որ Լուսինեն գրանցված էր Ավանի հայրական տանը, քրեական գործը հարուցվել է ոստիկանության Նոր Նորքի բաժնում՝ ՀՀ քր.օր.-ի 118-րդ հոդվածի հատկանիշներով՝ ծեծ (ծեծելը կամ այլ բռնի գործողություններ կատարելը պատժվում է տուգանքով՝ նվազագույն աշխատավարձի առավելագույնը հարյուրապատիկի չափով, կամ կալանքով՝ առավելագույնը երկու ամիս ժամկետով): Օգոստոսի 12-ին Նոր Նորքի քննչական բաժինը գործը վարույթ է ընդունել: Լուսինեի գործը քննող Նոր Նորքի քննչական բաժնի քննիչ Արտաշես Հովհաննիսյանի հավաստմամբ, հանձնարարություններ են տրվել ոստիկանության Նոր Նորքի բաժնին՝ ձեռնարկելու օպերատիվ-հետախուզչական միջոցառումներ Լուսինե Բարսեղյանին ծեծի ենթարկող երկու հանցագործներին հայտնաբերելու ուղղությամբ, սակայն ձեռնարկված միջոցառումները դրական արդյունքներ չեն տվել:

Քրեական գործով նշանակվել է դատաբժշկական փորձաքննություն: Նախաքննության ընթացքում Լուսինե Բարսեղյանը որպես տուժող ճանաչվելուց եւ հարցաքննվելուց հետո բազմիցս հրավիրվել է քննչական բաժնի՝ քննչական գործողությունների կատարման, ինչպես նաեւ դատաբժշկական փորձաքննությունն ավարտելու համար, սակայն իր զբաղվածության պատճառով քննության չի ներկայացել: Քննիչը ցույց տվեց բազմաթիվ տեղեկանքներ այն մասին, որ Լուսինեին թե հեռախոսազանգերով, թե գրավոր բազմիցս ծանուցվել է դատական բժշկին ներկայանալու համար, որպեսզի վերջնական եզրակացություն կազմվի նրա ստացած վնասվածքների ծանրության աստիճանի մասին: «Մի ամիս ինձ համոզում էին, որ նորից գնամ դատաբժշկի մոտ, ես բացատրեցի, որ ժամանակ չունեմ, եւ քանի որ մինչեւ այդ իրենք մատը մատին չէին տալիս, միայն իմ հետ էին քննչական գործողություններ կատարել, որեւէ իմաստ չեմ տեսել նորից գնալ դատաբժշկական փորձաքննության: Որքան ես հասկանում եմ, իրենք ուզում էին նորից ինձ ուղարկել դատաբժշկի մոտ, ու եթե հետեւանքներ չլինեին, ավելի հեշտությամբ գործը փակեին», - ասում է Լուսինեն:

Չնայած Լուսինեն երկրորդ անգամ չի ներկայացել դատաբժշկական հետազոտության, այդուհանդերձ, նոյեմբերի 11-ին դատաբժիշկը նախնական հետազոտությունների հիման վրա կայացրել է եզրակացություն, որի համաձայն՝ «Լուսինե Բարսեղյանի ստացած մարմնական վնասվածքները պատճառել են նրա առողջությանը թեթեւ վնաս եւ առողջության կարճատեւ քայքայում»: Նույն օրը որոշում է կայացվել արարքը ՀՀ քր. օր.-ի 117-րդ հոդվածով (դիտավորությամբ առողջությանը թեթեւ վնաս պատճառելը) վերաորակելու մասին: Քրեական գործով վարույթը կասեցվել է ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով՝ հանցագործությունը կատարող անձինք պարզված չլինելու հիմքով, որի օրինականությունը ստուգվել է Երեւան քաղաքի դատախազության կողմից:

«Գործով վարույթը կասեցվել է, չնայած օպերատիվ հետախուզական աշխատանքները մինչեւ օրս էլ շարունակվում են»,- փաստեց քննիչ Ա. Յովհաննիսյանը:

«Բնականաբար, ոչ ոքի չհայտնաբերեցին, չնայած ես կշեղ եի այնպիսի տվյալներ, որոնցով շատ հեշտ էր գտնել նրանց»,- ասում է Լուսինեն: Նրա խոսքերով՝ Նույն մեքենան, որը դեպքի պահին կանգնած էր հայրական տան շքամուտքի մոտ, մի քանի օր պահակություն է արել խմբագրության դիմաց: Այն եղել է մուգ մանուշակագույն երանգով 06 «Ժիգուլի» մակնիշի ավտոմեքենա: Մեքենան նկատել են նաև խմբագրություն այցելած անձինք: Դեպքից մի քանի օր առաջ Կարեն անվամբ ոմն մեկը եկել է նաև «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի խմբագրություն, ներկայացել «Սարգիս Տխրունի» երիտասարդական թեւից, ցանկացել է տեսնել Լուսինեն: Լուսինեն այդ պահին զբաղված է եղել եւ խնդրել է սպասել մի քանի րոպե, իսկ երբ դուրս է եկել, Կարեն անվամբ ներկայացող երիտասարդն արդեն չկար: Նույն անձը եղել է նաև Լուսինեի ծնողների տանը: Լուսինեի հայրը՝ Նորայր Բարսեղյանը, պատմեց, որ այդ երիտասարդը հետաքրքրվել է Լուսինեով եւ ասել, որ ուզում է աշխատել «Հայկական ժամանակ» օրաթերթում: «Կլոր դեմքով, ոչ մուգ գույնի մազերով, 35 տարեկանին մոտ երիտասարդ էր: Ասաց, որ ուզում է «Հայկական ժամանակ»-ում աշխատել, մենք էլ ասացինք՝ եթե ուզում եք աշխատել, գնացեք «Հայկական ժամանակ», մեր տուն ինչու՞ եք եկել, «Հայկական ժամանակ»-ը խմբագիր ունի, գնացեք խմբագրի մոտ»,- պատմում է Նորայր Բարսեղյանը: Երիտասարդն ասել է, թե արդեն եղել է խմբագրությունում, այնտեղից են ուղարկել Լուսինեի հայրական տուն: Լրագրողը պարզել է, որ «Սարգիս Տխրունի»-ում նման մարդ գոյություն չունի: «Ստուգողական աշխատանքներ են իրականացրել»,- վստահ է Լ. Բարսեղյանը:

Լուսինեի վրա հարձակվողների ֆոտոռոբոտը չի կազմվել, քանի որ Լուսինեն նրանց միայն ետեւից է տեսել, իսկ օգնության հասած մարդիկ անծանոթ են եղել: Քննիչը դժգոհում է, որ Լուսինեն պասիվություն է դրսևւորել այս գործի բացահայտման առումով, չի ներկայացել իրենց մոտ, չի օգնել գործի քննությանը: Լուսինեն դրա բացատրությունն ունի. նա վստահ է, որ ոստիկանությունը չի բացահայտի հանցագործներին, եւ նրանք ձեւական քննություն են կատարում: «Նույն երիտասարդը նաև գանգել է խմբագրություն, ես մոտավոր ժամը ասել էի, եւ եթե ուզենային տեսնել, թե ով է, «ԱրմենՏեւից» կարող էին վերցնել հեռախոսագանգերի վերծանումը եւ շատ հեշտ ճշտել, կարող էի տալ նրա նկարագիրը»,- ասում է լրագրողը:

Կարեն ներկայացող անձի ֆոտոռոբոտ կազմելու անհրաժեշտություն, ըստ քննիչի, չի եղել: «Կարենը հանցագործներից մեկը չէ: Լուսինեն է կապում Կարենին այս դեպքին, բայց դա դեպքից շատ շուտ է եղել՝ մի շաբաթ առաջ: Ինքը չգիտի, ուղղակի ասում է, դե թող գար՝ պարզեինք»,- ասում է քննիչը եւ վստահեցնում, որ

իրենք բոլոր վարկածները ստուգել են: Սակայն անհասկանալի է, թե ինչու է քննիչն այդքան համոզված, որ Կարեն անունով տղան ոչ մի կապ չունի դեպքի հետ: Թեև Կարենին տեսել են շատերը՝ եւ Լուսինեն, եւ «Յայկական ժամանակ»-ի աշխատակիցները, եւ Լուսինեի ծնողները, քննիչը պնդում է, որ Լուսինեն Կարենի արտաքինն էլ կարգին չի հիշում, դրա համար էլ ֆոտոռոբոտ չի կազմվել: «Յորն էլ ենք քննել, նա էլ չէր կարողանում նկարագրել Կարենին», - ասում է Ա. Յարությունյանը: Լուսինեն հակառակն է պնդում, չեն հարցաքննվել նաեւ այդ տղային խմբագրությունում տեսած «Յայկական ժամանակ» օրաթերթի աշխատակիցները:

Արտաշես Յովհաննիսյանն ասում է, որ հեռախոսագանգերի վերծանումով էլ ոչինչ հնարավոր չի եղել պարզել. «Մենք վերծանումներով փորձել ենք պարզել, Լուսինեին էլ կանչել ենք կոնկրետ համարներ ճշտելու համար, ինքը հրաժարվել է: Յնարավոր չի եղել պարզել, թե Կարեն անունով անձն ով է»: Յիշեցնենք, որ Լուսինեն նշել է մոտավոր ժամը, երբ այդ Կարենը գանգել էր խմբագրություն, եւ քննիչների համար դժվար չէր այդ ժամերի շրջանակում գանգերի ճշտումը, թեկուզ առանց Լուսինեի: Լուսինեն ասում է, որ այդ տղան չկար իր վրա հարձակվողների մեջ, հարձակվողները սափրազուլիներ էին, իսկ Կարեն անունով ներկայացող անձը շեկ մագերով երիտասարդ էր: «Այդ բոլոր տվյալները նշելուց հետո ցանկացած պրոֆեսիոնալ կարող էր հեշտությամբ հայտնաբերել դրանց, ոչ մի բան չարվեց, մի քանի ամիս ձգձգելուց հետո իրենք հայտարարեցին, որ գործը կասեցվել է, - պատմում է Լուսինեն, - ինձ էլ տեղյակ չեն պահել, ես պատահական աղբյուրներից եմ լսել, որ գործը կասեցվել է այն հիմնավորմամբ, որ չկա երկրորդ վկա, ապացույցների անբավարարության պատճառով: Ի սկզբանե պարզ էր, որ չէր բացահայտվելու, որովհետեւ դա իմ լրագրողական գործունեության հետ էր կապված»:

Դեպքին նախորդող շրջանում լրագրողը հրապարակել է հոդվածների շարք պաշտոնյաների ենթադրվող չարաշահումների մասին: Մասնավորապես, հոդվածներ են եղել ԱԺ պատգամավոր Սամվել Ալեքսանյանի, Էրեբունու թաղապետ Միեր Սեդրակյանի, այն ժամանակ Սերժ Սարգսյանի աշխատակազմի ղեկավար Յովհաննի Աբրահամյանի գործունեության եւ ունեցվածքի վերաբերյալ: «Նույնիսկ նշել եմ, որ առաջին կասկածյալը Էրեբունու թաղապետ Միեր Սեդրակյանն է (հանրությանը հայտնի է Թոխմախի Միեր մականունով-խմբ.), կարող են լինել նաեւ այլ մարդիկ, ասենք՝ Յովհաննի Աբրահամյանը: Կամ մեկ ուրիշը: Քանի որ մեր հեռախոսները լսվում են, իրենք գիտեին, որ, օրինակ, Նյութ էր նախապատրաստում ոստիկանության չարաշահումների վերաբերյալ», - համոզված ասում է լրագրողը:

Վարկածները, ըստ քննիչ Ա. Յովհաննիսյանի, տարբեր են եղել եւ դիտարկվել են լրագրողի մասնագիտական գործունեության ոլոր-

տում: «Աժ նախագահ Դովիկ Աբրահամյանի անունն էլ է տվել, գնա-
յինք քննեի՞նք,- հարցնում է քննիչը եւ հաստատում, որ չեն քննել:-
Այդ վարկածն օպերատիվ հետախուզական միջոցառումներում
մշակվել ու ստուգվել է, եթե կապ ունենար, մենք կանեինք»: Քննիչ
Ա. Դովհանկիսյանը վստահեցնում է, որ բոլոր օպերատիվ-քննչական
գործողություններն արված են եւ շեշտում, որ «իմիջիայլոց, գործը
նախարարի կոնտրոլի տակ է եղել, ընդհուպ մինչեւ նախագահի աշ-
խատակազմ»:

«Յետքը» գրավոր դիմեց ԶԶ գլխավոր դատախազին՝ պարզելու,
թե ինչու չի կազմվել Կարեն անունով ներկայացող անձի ֆոտոռոբո-
տը, ինչու չեն ստուգվել հեռախոսազանգերը, չեն հարցաքննվել
«Չայկական ժամանակ»-ի աշխատակիցները: Ի պատասխան ԶԶ գլ-
խավոր դատախազին հասցեագրված մեր նամակի՝ Մարդու ղեմ
ուղղված հանցագործությունների գործերով վարչության պետ Վ.
Շահինյանը պատասխանել է. «...Լուսինե Բարսեղյանին մարմնա-
կան վնասվածք հասցնելու փաստի առիթով հարուցված քրեական
գործով ԶԶ գլխավոր դատախազի տեղակալի կողմից Երեւան քաղա-
քի Ավան եւ Նոր Նորք համայնքների դատախազին տրվել է գրավոր
ցուցում՝ դիմումում նշված փաստերի ստուգման նպատակով համա-
պատասխան քննչական գործողություններ կատարելու մասին»:

Նույնպիսի մի նամակ էլ «Յետքը» ուղղել էր ոստիկանապետ
Ալիկ Սարգսյանին:

2009 թ. ապրիլի 8-ին ԶԶ ոստիկանության քննչական գլխավոր
վարչությունից ստացանք պատասխան 1-ին վարչության պետ, ոս-
տիկանության փոխգնդապետ Ս. Ծաղիկյանի ստորագրությամբ,
որտեղ, սակայն, չկար մեր նշած հարցերից եւ ոչ մեկի պատասխա-
նը: Մեջբերենք այդ պատասխան-գրությունից մի հատված.

*«...Ինչ վերաբերում է գրությամբ նշված այն հանգամանքնե-
րին, որ քրեական գործի նախաքննության ընթացքում լիարժեք
քննչական գործողություններ չեն կատարվել եւ թույլ տրված ան-
փութության հետեւանքով է, որ լրագրող Լ. Բարսեղյանի նկատ-
մամբ կատարված հանցագործությունը չի բացահայտվել, ապա
այդ կապակցությամբ հարկ է նշել, որ Նոր Նորք քննչական բաժնի
վարույթում քննվող քրեական գործի նյութերի մանրագնին ուսում-
նասիրությամբ պարզվել է, որ գործի նախաքննության ընթացքում
քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կողմից անշեղորեն
պահպանվել են ԶԶ քրեական դատավարության օրենսգրքի պա-
հանքները, ձեռնարկվել են օրենքով նախատեսված բոլոր անհրա-
ժեշտ միջոցառումները գործի հանգամանքների բազմակողմանի,
լրիվ եւ օբյեկտիվ հետազոտման համար, ինչպես նաեւ նախաքն-
նության ընթացքում կատարվել են անհրաժեշտ հնարավոր բոլոր
դատավարական գործողությունները»:*

Լուսինե Բարսեղյան.

«Ո՞րքան քաղցած, ընդհանուր առմամբ քաղցած եմ»

*Լուսանկարը՝
Գագիկ
Շամշյանի*

«Յետքի» հրապարակումից հետո «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի խմբագրություն են այցելել քննիչն ու ոստիկանները, նորից են հարցաքննել Լուսինեին եւ մի քանի աշխատակիցների: Դրանից հետո Լուսինե Բարսեղյանին ոմն Կարենի կողմից կատարված հեռախոսազանգը պարզելու համար ոստիկանությունը սկսել է դեպքի օրը կամ այդ շրջանում Լուսինեին զանգահարած բոլոր անձանց հրավիրել ոստիկանություն են հարցաքննել: «Ակնհայտորեն փորձել են թուղթ սեւացնել, որ ցույց տան, թե իբր գործ են անում: Ոստիկանությունը հրապարակումից հետո ինչ-որ միջոցներ էր սկսել ձեռք առնել՝ թերեւս ցույց տալու համար, որ գործ են անում: Ծայրահեղ դեպքում իրենք կարող էին իմ նշած հեռախոսազանգի վերծանումը վերցնել, ինչ խնդիր կար, փոխանակ այդքան մարդկանց կանչեին ոստիկանություն», -ասում է Լուսինե Բարսեղյանը:

Լուսինեի հորը եւս կանչել են հարցաքննության: Թաղայինը գնացել է զգուշացրել է Նորայր Բարսեղյանին, որպեսզի լրացուցի հարցաքննության գնա: Սակայն Ն. Բարսեղյանը եւս չի գնացել. «Ես ինչ-որ պետք է՝ ասել եմ, նկարագրել եմ այդ անձին, որ տեսնեմ՝ կճանաչեմ», - ասաց Լուսինեի հայրը:

Հունիսի 30-ի թվագրմամբ «Յետքը» Գլխավոր դատախազության Մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների գործերով վարչության ավագ դատախազ Ա. Մարությանի ստորագրությամբ ստացավ մեկ այլ պատասխան. «...Լուսինե Բարսեղյանին մարմնական վնասվածք հասցնելու փաստի առթիվ հարուցված քրեական գործով ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալի կողմից Երեւան քաղաքի Ավան եւ Նոր Նորք քննչական բաժնի կողմից կատարվել են մի շարք քննչական եւ օպերատիվ-հետախուզական գործողություններ, որոնք, սակայն, դրական արդյունքներ չեն տվել: Միաժամանակ անհրաժեշտ է նշել, որ Լ. Բարսեղյանը, նրա հայր Ն. Բարսեղյանը եւ «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի խմբագրության աշխատակիցները չեն համագործակցել նախաքննական մարմնի հետ, ինչի հետեւանքով անհնար է դարձել ոմն «Կարենի» ֆոտոռոբոտի կազմումը»:

Լրագրողը կարծում է, որ ոստիկանության այս գործողություններն ամբողջովին ձեւական կողմ են ապահովում: «Ոչ էլ գնացել եմ լրացուցիչ հարցաքննության, որովհետեւ ես վստահ չեի, որ գնամ՝ ֆոտոռոբոտ կկազմեն: Ակնհայտ շոու են սարքում: Այն փաստերը, որոնք ես էի նշել, որոնց հետեւից էր պետք գնալ, ում ես եմ կասկածում, դա իրենք չեն արել», - հիմնավորում է Լուսինե Բարսեղյանը:

Քննիչը «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի խմբագրություն այցելության ժամանակ փորձել է հարցաքննել աշխատակիցներին, սակայն նույն հարցերին նորից պատասխանել աշխատակիցները չեն ցանկացել: «Նրանք գալիս են, մեր ամբողջ աշխատանքը ժամերով կազմալուծում ու անիմաստ հարցեր են տալիս, նույնը վերաշարադրում են: Ինչ-որ պետք էր, ես դեպքից անմիջապես հետո, հարցաքննության ժամանակ նշել էի: Ես ի սկզբանե գիտեի, որ այս գործը չի բացահայտվելու, բայց ես գնացել եմ, ինձ ժամերով հարցաքննել են, ամեն ինչ մանրամասն պատմել եմ», - ասում է Լուսինե Բարսեղյանը:

Ի թիվս բարձրաստիճան պաշտոնյաների եւ հիվանդանոցում Բաղդասարյանին այցելած վարչապետ Տիգրան Սարգսյանի՝ կատարվածը դատապարտեց նաեւ նախագահ Սերժ Սարգսյանը՝ իրավապահներին խիստ հանձնարարելով «հնարավորինս սեղմ ժամկետներում բացահայտել հարձակման հեղինակներին եւ պատասխանատվության կանչել բոլոր մեղավորներին»։ Հայտարարվեց, որ անձամբ ոստիկանապետը գործը վերցրել է իր հսկողության տակ, իսկ բարձրաստիճան ոստիկանները, հղում անելով իրենց «ներքին համոզմունքներին», նշում էին, թե գործը շատ շուտով կբացահայտվի։

Այդ օրերին, հաշվի առնելով ոստիկանության գործելաձեւը, դժվար էր հասկանալ, թե ինչի վրա էին հիմնված «ներքին համոզմունքները»։ Ոստիկանությունը հավաստիացնում էր, որ «ամենափորձառու աշխատողների մասնակցությամբ կազմվել է օպերատիվ խումբ, որն իրականացնում է անհրաժեշտ բոլոր օպերատիվ-հետախուզական գործողությունները»։ Այդ «փորձառուները» դեպքից անմիջապես հետո կատարել էին տեղագնություն եւ գործին անչվող որեւէ իր չէին հայտնաբերել։ Մինչդեռ միջադեպից շուրջ 6 ժամ անց Էդիկ Բաղդասարյանի որդին դեպքի վայրում գտել է հոր մեքենայի բանալիները, լուսանկարչական սարքը եւ բռնարարի պատահական ականատեսի զազային ատրճանակից արձակված դատարկ գնդակի պարկուճը։

Բացի այդ, Էդիկ Բաղդասարյանը տեսել է իր վրա հարձակվողներից մեկի դեմքի մի հատվածը, սակայն իրավապահներն այս հանգամանքի վրա ուշադրություն չեն դարձրել։ «Կռվի ժամանակ, երբ մեկին հարվածեցի, նա ետ-ետ գնաց, եւ ինչ-որ տեղից նրա այտոսկրին լույս ընկավ։ Առաջին օրերին ինձ թվում էր, որ եթե նրան տեսնեմ, կճանաչեմ։ Բայց հետո այդ պատկերը հիշողությունիցս ամբողջությամբ ջնջվեց,- ասում է Բաղդասարյանը։- Իրավապահներն այս հարցով չեն էլ հետաքրքրվել։ Հիմա եմ հասկանում, որ նրանք դրա կարիքը չունենին, որովհետեւ առաջին օրվանից փնտրում էին այդ տղային՝ Կարեն Հարությունյանին»։

Էդիկ Բաղդասարյանի վրա հարձակվողները նրան շարունակել են հարվածել նույնիսկ անգիտակից վիճակում եւ փախել են միայն միջադեպին պատահաբար ականատես դարձած ոստիկանության ուսումնական կենտրոնի տեսուչի՝ օդ արձակած կրակոցից հետո։ Հենց այդ տեսուչն էլ՝ Նորիկ Ավետիսյանը, հարձակվողների մեջ ճանաչել է իրենց բակի նախկին բնակչին։ Տեսուչ Ավետիսյանի գրավոր զեկուցագրի հիման վրա կազմվել է այդ բնակչի՝ Կարեն Հարությունյանի նկարագիրը, եւ նրա նկատմամբ հայտարարվել է հետախուզում։

«Հետախուզում» բառի կիրառությունն այս պարագայում անվազն տեղին չէ։ Կարեն Հարությունյանի պաշտպան Վահագն Մանուկյանը հայտարարել է, թե իր պաշտպանյալին դեպքից 8 օր անց ծանուցագրով որպես վկա հրավիրել են ոստիկանության Կենտրոնի բաժին եւ անմիջապես կալանավորել։ Իսկ Կարենի մայրը՝ Մարինե

Մարկոսյանը, թերթերից մեկին ասել է, թե միջադեպի օրը ինքը «կաթիլայինի տակ» գտնվել է «Էրեբունի» հիվանդանոցում, եւ Կարենը ողջ օրը եղել է Նրա կողքին: Ըստ «Առավոտ» օրաթերթի՝ այդ մասին ցուցմունք են տվել Նաեւ Մարինե Մարկոսյանին վիրահատած բժիշկը եւ բուժքույրը: Մեր տեղեկություններով, սակայն, այս ալիքին մտացածին է, եւ Նախաքննությամբ այն արդեն իսկ հերքվել է: Եվ հետո՝ Կարեն Հարությունյանը հրաժարվել է ցուցմունքներ տալուց, ինչը շատ տարօրինակ է ալիքի գոյության պայմաններում: Վերջինս միայն նշել է, որ կատարված հանցագործության հետ ինքը որեւէ կապ չունի:

Նախաքննական մարմինը Կարեն Հարությունյանին մեղադրանք է առաջադրել «Մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից դիտավորությամբ առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելու» համար (Քրեական օրենսգրքի 113-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետ): Նրա պաշտպան Վահագն Մանուկյանը հայտարարել է, որ «մեղադրանքն առաջադրելու հիմքեր չեն եղել», «քանի որ Էդիկ Բաղդասարյանի դատաբժշկական փորձաքննության ելթարկելու եզրակացությունը թվագրված է դեկտեմբերի 8-ով, այսինքն՝ մարդուն մեղադրանք է առաջադրվել, երբ դեռ պարզ չէր, թե տուժողը մարմնական ինչպիսի վնասվածքներ էր ստացել՝ ծա՛նր, միջի՛ն, թե՞ թեթեւ»:

«Հետաքննություն իրավունք» թերթը գրեց, որ իրականում քննիչները Կ. Հարությունյանի գործողություններին միտումնավոր տվել են քրեաիրավական սխալ գնահատական, այն դեպքում, երբ վերջինի արարքը լիովին համապատասխանում է Քրեական օրենսգրքի 34-112 հոդվածի 2-րդ մասի հատկանիշներին՝ «Դիտավորությամբ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելու հանցափորձ», որն առանձին դաժանությամբ կատարվել է մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից (այս դեպքում հանցագործներին կսպառնար 5-10 տարվա ազատազրկում): Ավելին, ըստ հոդվածագրի եզրակացության՝ թեւէ Կ. Հարությունյանի նկատմամբ հայտարարվել էր հետախուզում, «ինչ-որ գործը անձնավորության միջնորդությամբ ոստիկանությունը Նրան չի ձերբակալել եւ հնարավորություն է տվել ինքնակամ ներկայանալու, որպեսզի ներկայումս առաջադրված մեղադրանքի համատեքստում (պատժվում է ազատազրկմամբ՝ առավելագույնը հինգ տարի ժամկետով) հետազայում դատարանը Նրա նկատմամբ կիրառի համեմատաբար մեղմ պատիժ»:

Այս տարվա փետրվարի 26-ին Գլխավոր դատախազի ցուցումով գործը ոստիկանությունից տեղափոխվեց Երեւան քաղաքի քննչական վարչության վարույթ: Թե Կենտրոնի ոստիկանության իրականացրած Նախաքննության ինչը չի բավարարել դատախազությանը, պարզ չէ: «Գլխավոր դատախազությունը, որպես Նախաքննության նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմին, գործի նյութերն ուսումնասիրելիս նպատակահարմար է գտել այն տեղափոխել

Երեւանի քննչական վարչություն: Այլ բան ասել չեմ կարող»,- նշել էր գլխավոր դատախազի մամլո քարտուղար Սոնա Տռուզյանը:

Փետրվարի 27-ին հրավիրած մամլո ասուլիսի ժամանակ ոստիկանապետ Ալիկ Սարգսյանը համոզմունք հայտնեց, որ կարճ ժամանակահատվածում՝ 10-15 օրում, նախաքննությունը կավարտվի, եւ գործը կուղարկվի դատարան: Այդ ժամկետները լրացան, եւ գործը հայտնվեց դատարանում՝ առանց հանցագործության դրդապատճառի, մյուս երկու հարձակվողների եւ կատարվածի պատվիրատուի ինքնությունը բացահայտելու:

«Եթե պատվիրատուներին չգտնեն, կարծում եմ՝ ընդհանրապես իմաստ չունի այդ տղային պատժելը: Ի վերջո, սեւ գործ անողներ միշտ էլ կգտնվեն»,- ասում է Էդիկ Բաղդասարյանը եւ նշում, որ եթե սկզբում քննիչին որեւէ կասկածյալի անուն չէր տալիս, հիմա արդեն կասկածելու հիմքեր ունի:

«Կարեն Չարությունյանը եւ նրա մայրը մտերիմ հարաբերությունների մեջ են Վարդան Այվազյանի ընտանիքի հետ: Եթե ինձ վրա հարձակվողներից մեկը Կարեն Չարությունյանն է, ուրեմն նման պատահականություն չի կարող լինել: Չեմ բացառում, որ խմբի թիկունքում Վարդան Այվազյանն է կամ նրա շրջապատի մարդիկ»,- ասում է Է. Բաղդասարյանը:

Այս «պատահականությունների» առնչությամբ մենք փորձեցինք մեկնաբանություններ ստանալ նաեւ Վարդան Այվազյանից: Իր օգնականի եւ վարորդի միջոցով տեղեկանալով, թե ինչի մասին ենք զրուցելու, նա սկսեց ուշացնել պատասխանը, ապա նրա վարորդը փոխանցեց, թե «Վարդան Այվազյանը հիվանդ պառկած է», եւ մեր զրույցն այդպես էլ չստացվեց:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
ՄԱՐԿՆԵՐ **ԵՄ** **ՄԱՐԿՆԵՐ**
ՄԱՐԿՆԵՐ **ԵՄ** **ՄԱՐԿՆԵՐ** **ԵՄ**

2009 թ. հունիսի 4-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում, դատավոր Մ. Մարտիրոսյանի նախագահությամբ, սկսվեց Էդիկ Բաղդասարյանի վրա տեղի ունեցած հարձակման փաստի առթիվ հարուցված քրեական գործի դատական քննությունը: «Եթե հանցագործության պատվիրատուներին չպետք է գտնեն, անիմաստ է Կ. Չարությունյանին դատապարտելը»,- դատարանում ասաց Էդիկ Բաղդասարյանը: Հարցաքննվեցին տուժող Էդիկ Բաղդասարյանը, նրա որդին՝ Տիգրան Բաղդասարյանը եւ Բուզանդի 1/3 շենքի (որտեղ տեղակայված է «Ջետքի» խմբագրությունը) պա-

հակ Կարապետ Աթոյանը: Վերջին երկուսը գործում ներգրավված են որպես վկաներ, սակայն նրանց ցուցմունքները, ըստ էության, քրեական գործի հետ էական առնչություն չունեն:

Էդիկ Բաղդասարյանի հարցաքննության ժամանակ դատավորը հետաքրքրվեց, թե արդյոք նա կարող է ներկայացնել այնպիսի տեղեկատվություն, որը քիչ թե շատ դատարանին կկողմնորոշի՝ կոնկրետ ու՞մ նախաձեռնությամբ է հանցագործությունն իրականացվել: «Կարեն Չարությունյանի կալանավորումից հետո նրա մայրը եկել էր մեր տուն եւ ասաց, թե «տղայիս գլխին սարքում են»: Պատասխանեցի, որ ես այն մարդը չեմ, որի միջոցով կարողանան ինչ-որ մեկի գլխին սարքել: Հետո Կարենի մայրը պատմեց, որ ինքը Վարդան Այվազյանի որդու բժիշկն է, պարբերաբար, ինչքան գիտեմ՝ գրեթե ամեն օր նրանք հանդիպում են: Դրանից հետո ինձ մոտ կասկածներ առաջացան, որովհետեւ ես բազմաթիվ հրապարակումներ եմ ունեցել, այդ թվում՝ դեպքից մի քանի օր առաջ հոդված եմ գրել Վարդան Այվազյանի բիզնեսի մասին: Եթե Կ. Չարությունյանը Վարդան Այվազյանի շրջապատից է, վերջինիս որդու հետ շատ մոտ է, հնարավոր է, որ Այվազյանը միջադեպի հետ կապ ունի»,- ասաց Է. Բաղդասարյանը:

Դատավորը հետաքրքրվեց նաեւ, թե արդյոք տուժողը չի՞ պատրաստվում ներկայացնել որեւէ գումարային պահանջ: «Ես ամբաստանյալի նկատմամբ քաղիայց չեմ ներկայացրել, եւ ընդհանրապես, գտնում եմ, որ եթե հանցագործության պատվիրատուներին չպետք է գտնեն, անիմաստ է Կ. Չարությունյանին դատապարտելը, եթե նույնիսկ հարձակվողներից մեկը նա է»,- կրկնեց Էդիկ Բաղդասարյանը:

Հունիսի 10-ի դատավարության ժամանակ Էդիկ Բաղդասարյանն անդրադարձավ քննիչների աշխատանքում թույլ տրված բացթողումներին: «Կարեն Չարությունյանի եղբոր (մոր երկրորդ ամուսնու որդու) անունով երեք բջջային հեռախոսահամար է գրանցված: Առայժմ քրեական գործում եղած այդ վերծանումներն եմ ուսումնասիրում: Այնտեղ զանգեր կան, որոնցով պետք է քննիչները զբաղվեին: Խոսքը հատկապես դեպքին նախորդող եւ հաջորդող մի քանի ժամերի հեռախոսազանգերին է վերաբերում: Ես համոզված եմ, որ եղբոր անունով եղած այդ հեռախոսահամարներից մեկը միջադեպի օրը եղել է Կարեն Չարությունյանի մոտ: Սակայն սրանով առանձնապես չեն զբաղվել քննիչները: Բաներ կան, որոնք քննչական գործողություններով պիտի պարզվեին, մեզ՝ լրագրողներին համար դժվար է դա անել եւ հնարավոր է՝ ամիսներ պահանջվեն դա անելու համար»,- ասաց Էդիկ Բաղդասարյանը:

Կարեն Չարությունյանը նախաքննության ընթացքում հրաժարվել էր ցուցմունք տալուց: Բայց դատարանում նա պատասխանեց կողմերի բոլոր հարցերին՝ պնդելով, որ ինքը մեղավոր չէ: «Ես տանն եմ եղել եւ կարող եմ դա ապացուցել: Ինձ ոստիկանությունում ասել են՝ դու ես եղել, պատմիր՝ ո՞նց է եղել: Ես էլ ասել եմ՝ ես չեմ եղել:

բան չունեմ պատմելու», - ասաց Կ. Հարությունյանը: Ամբաստանյալը նշեց, թե միջադեպի օրը ժամը 3-ից 4-ի սահմաններում ինքը «Էրեբունի» բժշկական կենտրոնում վիրահատված մորը տեղափոխել է տուն եւ ամբողջ օրը տնից դուրս չի եկել: Նրա խոսքերով՝ դա կարող են հաստատել բնակարանում մորը՝ Մարինե Մարկոսյանին խնամած բժշկուհին՝ Լուսինե Թովմասյանը, եւ բուժքույրը՝ Նահրա Մուրադյանը: Վերջինս Կարենի մոր մտերիմ ընկերուհին է:

Պաշտպան Վահագն Մանուկյանը միջնորդեց հիշյալ երեք անձանց դատարանում հարցաքննել: Սակայն դատավոր Մնացական Մարտիրոսյանը միջնորդությունը մերժեց՝ պատճառաբանելով, որ Մարինե Մարկոսյանը եւ վերջինիս մտերիմ ընկերուհի Նահրա Մուրադյանը գործի ելքով շահագրգռված անձինք են, բացի այդ՝ ողջ դատաքննության ընթացքում գտնվել են դահլիճում: «Իսկ Լուսինե Թովմասյանը նախաքննության ժամանակ որպես վկա ցուցմունք է տվել, որ Կ. Հարությունյանը դեպքի օրը բնակության վայրում է եղել մինչեւ ժամը 19-ի սահմանները: Տվյալ պարագայում որեւէ կերպ չի հերքվում կամ հաստատվում ամբաստանյալի կողմից ժամը 19:50-ի սահմաններում իրեն վերագրվող արարքը կատարելու կամ չկատարելու հանգամանքը», - ասաց դատավորը:

Ավարտելով դատաքննությունը՝ դատարանը հայտարարեց, որ անցնում է վիճաբանությունների փուլին: Մեղադրող Հայկ Բայանն իր ճառում նշեց, որ Կ. Հարությունյանին առաջադրված մեղադրանքը լիովին հիմնավորված է («Խուլիզանություն») եւ միջնորդեց նրան դատապարտել 5,5 տարվա ազատազրկման:

Հունիսի 23-ին Կ. Հարությունյանին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանը, Մնացական Մարտիրոսյանի նախագահությամբ, դատապարտեց 5 տարվա ազատազրկման: Նա մեղավոր ճանաչվեց Զրեական օրենսգրքի «Խուլիզանություն» հոդվածի հատկանիշներով («Մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից դիտավորությամբ առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառել»):

Պաշտպանական ճառը հրապարակելիս փաստաբան Վահագն Մանուկյանը մատնանշեց նախաքննական մարմնի կողմից թույլ տրված տարբեր խախտումներ եւ դատարանին միջնորդեց «Կարեն Հարությունյանին արդարացնել՝ նրա մեղավորությունը կատարված հանցանքում ապացուցված չլինելու պատճառով»:

«Իսկապես, նախաքննությունը վատ է կատարված: Ես էլ եմ ուզում համոզվել, որ, իրոք, ինքն (Կ. Հարությունյան) է եղել: Չնայած, մենք պարզել ենք, որ կան բաներ, որոնք Կ. Հարությունյանը ճիշտ չի ասել: Նա նշել է, որ դեպքի օրը գտնվել է հիվանդանոցում՝ մոր մոտ, բայց այդ ժամին իրականում եղել է տանը եւ հեռախոսով մի քանի անգամ մտել ինտերնետ՝ «Ադնակլասիկ» կայքէջ, զանգեր են եղել», - նկատեց Էդիկ Բաղդասարյանը:

Որպես նախաքննական մարմնի կատարած աշխատանքի էական բացթողում՝ Է. Բաղդասարյանը նշեց նաև այն հանգամանքը, որ դեպքի օրը՝ ժամը 22-ի եւ 23-ի սահմաններում, Կ. Հարությունյանի տան հեռախոսից մի քանի անգամ զանգահարել են Մոսկվայում գտնվող Վարդան Այվազյանին:

«Այս գործով հարցաքննվել է նաև Վարդան Այվազյանը, որը կապեր ունի Կարեն Հարությունյանի ընտանիքի հետ: Բայց քննիչի մտքով չի անցել այդ զանգերի կապակցությամբ որեւէ հարց ուղղել նրան,- ասաց Է. Բաղդասարյանը,- հաջորդ օրը 6 անգամ նորից զանգ է եղել, եւ մինչեւ Կարենի կալանավորումը զանգերի պարբերականությունը նվազել է»:

«Չետքի» խմբագիրը հույս հայտնեց, որ գործից անջատված մասով, որով ընթանում է նախաքննություն, այնուամենայնիվ, որոշակի հանգամանքներ կբացահայտվեն:

Յունիսի 25-ին Գլխավոր դատախազի տեղակալի կողմից գրավոր ցուցում է տրվել ոստիկանությանը՝ ակտիվացնել օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումները «Չետաքննող լրագրողներ» հ/կ-ի նախագահ, «Չետքի» գլխավոր խմբագիր Էդիկ Բաղդասարյանի նկատմամբ կատարված հարձակման մյուս հանցակիցներին հայտնաբերելու ուղղությամբ: «Մասնավորապես՝ ինդիք է դրվել հայտնաբերել լրագրողի վրա կատարված հարձակման ականատես այլ վկաների, ստուգել տուժողի, ՀԼՄ-ների կողմից հնչեցրած վարկածները, պարզել Կ. Հարությունյանի հետ կապի մեջ գտնվող, դեպքի հետ հնարավոր առնչություն ունեցող անձանց: Միաժամանակ մատնանշվել են կոնկրետ այն գործողությունները, որոնց կատարումն, ըստ դատախազության, անհրաժեշտ է լրագրողի կողմից առաջ քաշված վարկածը լիարժեք ստուգելու եւ ընդհանրապես անջատված մասով պարզաբանման ենթակա բոլոր հանգամանքները լիարժեք բացահայտելու համար», - նշված է դատախազության տարածած հաղորդագրության մեջ:

Սակայն առ այսօր մյուս հանցակիցների, առավել եւս՝ պատվիրատու(ներ)ի մասով ոչինչ բացահայտված չէ: Այս տարվա հոկտեմբերի 27-ին Ոստիկանության Կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի գլխավոր վարչության (6-րդ վարչություն) պետ Յունան Պողոսյանը հայտարարեց, թե Էդիկ Բաղդասարյանի գործից անջատված մասով «ամենօրյա աշխատանքները» շարունակվում են, ու դրանք գտնվում են անձամբ ոստիկանապետի հսկողության տակ:

Իսկ նոյեմբերի 24-ին Վերաքննիչ դատարանը, Ժորա Յովսեփյանի նախագահությամբ, անփոփոխ թողեց Կարեն Հարությունյանի դատավճիռը՝ ուժի մեջ թողնելով վերջինիս նկատմամբ սահմանված 5 տարվա ազատազրկումը:

Արարատ Գաղթյալ

ՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊ ՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊ
ՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊՊ

2008 թ. մարտի 13-ի կեսօրին «Առավոտ» եւ «Զորորդ իշխանություն» օրաթերթերի ֆոտոլրագրող Գագիկ Շամշյանի նկատմամբ բռնություն էր կիրառվել, եւ նրան անշարժ վիճակում տեղափոխել էին հիվանդանոց: Բրյուսովի անվան լեզվաբանական համալսարանի անվտանգության աշխատակիցները ծեծել ու հարվածներ էին հասցրել նրա սեռական օրգաններին, սակայն բժիշկներն ասել են, որ լրագրողը լուրջ վնասվածքներ չի ստացել. որոշ խնդիրներ կան միզուկի հետ, բայց դա վտանգավոր չէ:

Լուսանկարները՝ Հասմիկ Սմբատյանի

Ֆոտոլրագրող Գագիկ Շամշյանն անձամբ պատմում է Վ. Բրյուսովի անվան համալսարանում իր հետ կատարվածի մանրամասները. «Կաշառակերության հետ կապված ակցիայից հետո ուսանողները ոտքով գնացին Վ. Բրյուսովի անվան համալսարան, որպեսզի լսարանում որոշեն իրենց հետագա քայլերը: Լրագրողներով միացանք նրանց: Երբ ուսանողները մուտք գործեցին համալսարան, ես էլ նրանց հետեւից մտա շենք, բարձրացա վերեւ ու սկսեցի նկարել:

Չնայած Հանրային հեռուստաընկերության լրագրողը համալսարանի անվտանգության 3 աշխատակիցներին ցույց տվեց իր վկայականը եւ խնդրեց թույլ տալ ներս մտնել, այդ աշխատակիցներից մեկն ասաց՝ ոչ մեկը չէք մտնի ստեղ, ես կատարում եմ կառավարության հանձնարարականը: Ես էլ վերեւից հարցրի՝ ինչո՞ւ պետք է կառավարությունը լրագրողների աշխատանքը խոչընդոտելու հանձնարարական տար համալսարանին: Բա՛ արա, դու ո՞նց ես հելել ըտեղ: Ասացի՛ արայով չխոսես եւ չփորձես խոչընդոտել լրագրողների աշխատանքին:

Այդ պահին նրանցից մեկը՝ ճաղատ գլխով, բարձրացավ վերեւ ու հայիոյանքներ տալով՝ ուղքով ուժեղ հարվածեց սեռական օրգաններին: Ես ընկա գետնին, իսկ նրանք հարձակվեցին վրաս: Ուղքերով պաշտպանվում էի եւ պատասխանում նրանց հայիոյանքներին: Լրագրողները միջամտեցին, վիճաբանություն սկսվեց, որը տեւեց մոտ 20 րոպէ:

Մի հատ ջահել տղա եկավ, խնդրեցի, որ ներկայանա, բա՛ ես Շամշյան Գագոն եմ (հետո ճշտեցի, որ նա համալսարանի պրոնեկտորն էր), դուրս արի: Քիչ անց եկավ նա եւ համալսարանի ռեկտոր Սուրեն Չոլյանը, եւ մենք դուրս եկանք համալսարանից:

Համալսարանի անվտանգության ծառայության պետը եկավ, բա՛ թյուրիմացություն է եղել, իրար չեք հասկացել, ասացի՝ խնդիր չկա, ես քեւ չեմ պահում: Հանգիստ մեզ համար հարցազրույց էինք վերցնում, բայց զգում էի, որ ուրքերս թրջվում են: Ճիշտն ասած՝ ինձ թվաց, թե հարվածի արդյունքում միզել եմ: Բայց գնացի հարեանությունս գտնելու:

վող «Ազատություն» ռադիոկայանի գրասենյակ եւ զուգարանում տեսա, որ արյուն էր գալիս»:

ՀՀ ոստիկանության լրատվության վարչության տարածած հաղորդագրության համաձայն՝ Գ. Շամշյանին Երեւանի Վ. Բոյուտովի անվան համալսարանի մասնաշենքում մարմնական վնասվածք են պատճառել եւ նրա մասնագիտական գործունեությանը խոչընդոտել են համալսարանի անվտանգության ծառայության ղեկավար, 33-ամյա Կարեն Միրիջանյանը, համալսարանի պահնորդներ, 41-ամյա Արամ Գետրոգյանը եւ 28-ամյա Էդգար Պապոյանը: Վերջիններս բերման են ենթարկվել ոստիկանության Կենտրոնի բաժին, սակայն հետագայում ստորագրությամբ բաց են թողնվել:

Քրեական օրենսգրքի 164 («Լրագրողի մասնագիտական օրինական գործունեությանը խոչընդոտելը») եւ 118 («Ծեծը») հոդվածների հատկանիշներով հարուցված քրեական գործը քննվում էր ոստիկանության Կենտրոնի բաժնում: Նախաքննության ընթացքում երեք մեղադրյալներն էլ ընդունել էին իրենց մեղսագրվող արարքները: Սակայն Միրիջանյանը, Գետրոգյանը եւ Պապոյանը, Ազգային ժողովի հունիսի 19-ի «Համաներում հայտարարելու մասին» որոշման համաձայն, ազատվեցին պատժի կրումից, ու նրանց դեմ հարուցված քրեական գործն այդպես էլ դատարան չմտավ:

սինե Սահակյանի մասնագիտական գործունեության հետ: Այդ ընթացքում նա զբաղվում էր մի քանի ընդդիմադիր ակտիվիստների աղմկոտ գործերով, մասնավորապես՝ պաշտպանում էր գլխավոր դատախազի նախկին տեղակալ Գագիկ Ջհանգիրյանի շահերը:

«Իմ համոզմամբ՝ սա եղել է սպանության փորձ», - հայտարարեց Յայաստանի Յելսինյան կոմիտեի նախագահ Ավետիք Իշխանյանը: Նրա կարծիքով՝ հանցագործները Արգիշտի Կիվիրյանի հետ որեւէ անձնական թշնամություն չեն ունեցել: «Դա, թերեւս, եղել է պատվեր, հավանաբար՝ քաղաքական»:

Կիվիրյանի կինը, չբացառելով որեւէ վարկած, հատուկ շեշտեց, թե «ոչ մեկի մտքով չանցնի, որ կարող են բռնությամբ որեւէ կերպ իրենց դեմն առնել կամ կոտրել», հակառակը՝ «շարունակելու են գործել էլ ավելի սկզբունքային դիրքերից»:

Այնուամենայնիվ, վերջինս հակված է մտածելու, որ կատարվածը կապված է ամուսնու լրագրողական գործունեության հետ:

«Իմ փաստաբանական գործունեության հետ դա կապված չէ... Ես նույնպես համոզված եմ, որ Արգիշտի Կիվիրյանին փորձել են սպանել: Ես նույնիսկ լսեցի, որ փախչողներից մեկն ասաց՝ մեկ ա, քեզ սպանելու ենք», - պատմեց Լուսինե Սահակյանը:

Ա. Կիվիրյանի վրա հարձակվողները դեպքի վայրում թողել էին բազմաթիվ հետքեր, այդ թվում՝ փայտե ձողը, որով հարվածներ էին հասցրել Արգիշտիի գլխին, եւ արձակված կրակոցների պարկուճները: Բայց իրավապահները «տեղազննում» իրականացնելիս կրակոցի հետեւանքները՝ պարկուճները, այդպես էլ չէին հայտնաբերել: Ավելին՝ նրանցից մեկը փորձել էր Կիվիրյանի ընտանիքի անդամներին համոզել, որ վերջիններս սխալվել են, իրականում կրակոցներ չեն եղել, ու ոտքով հարվածելով մուտքի դռանը՝ հայտարարել էր, թե գուցե նման ձայն է լսվել, իսկ իրենք շփոթել են կրակոցների հետ:

Սակայն միջադեպից մոտ կես ժամ անց՝ հետաքննիչներից առաջ, դեպքի վայր էր ժամանալ նաեւ ֆոտոլրագրող Գագիկ Շամշյանը: Նրա լուսանկարներում, արյունոտ փայտե ձողից բացի, ֆիքսվել էին նաեւ հանցագործների կրակած զնդակների պարկուճները: Յետագայում Կիվիրյանը նույնպես հաստատեց, որ կրակոցներ հնչել են, պարզապես իրեն «հաջողվել էր ձեռքով հեռացնել զենքը, ինչի արդյունքում էլ դրանք շեղվել են այլ ուղղությամբ»:

Արգիշտի Կիվիրյանը սկզբում հրաժարվել էր իրավապահների հետ համագործակցելուց, մասնավորապես՝ ցուցմունք տալուց:

«Նախ՝ քրեական գործ է հարուցվել «Դիտավորությամբ առողջությանը թեթև վնաս պատճառելու» մեղադրանքով, այնինչ կատարվածը «Սպանության փորձ» է: Յետո՛ղ եպարի վայրից անհետացել են պարկուճները: Երրորդ՝ ոստիկանությունը տեղեկացրել է, թե կատարվածի մասին ահազանգ է ստացել «Էրեբունի» բժշկական կենտրոնից, այնինչ ամուսնուս սկզբում տեղափոխել են շտապօգնության հիվանդանոց, որտեղ եղել են նաև ոստիկաններ: Փաստ է, որ ահազանգը տրվել էր,- պարզաբանում է Կիվիրյանի կինը: - Այս բուրդը մեզ հիմք է տալիս պնդելու, որ քննությունն օբյեկտիվ չի կատարվում, եւ մենք որեւէ հույս չունենք, որ այն օբյեկտիվ կկատարվի: Դրա համար էլ Արգիշտին հրաժարվել է ցուցմունք տալուց: Նա համարում է, որ չպետք է զբաղվել մի բանով, որն ի սկզբանե ապարդյուն է»:

Յայնստանի փաստաբանների պալատի նախագահ Ռուբեն Սահակյանն իրավապահների արարքին որակում տալիս տատանվում էր դիտավորության եւ իրավական անգրագիտության միջեւ: Ռ. Սահակյանը մանրամասնեց, որ Քրեական դատավարության օրենսգրքի համաձայն՝ Քր. օր.-ի 117-րդ հոդվածով գործ կարող է հարուցվել միայն տուժողի բողոքի առկայության դեպքում, «ինչը կոչվում է ոչ թե հրապարակային մեղադրանքի, այլ մասնավոր գանգատի գործ»:

«Եթե գտնում եք, որ անձը ստացել է մարմնական թեթև վնասվածք, ինչո՞ւ եք հարուցել քրեական գործ, երբ տուժողը բողոք չի ներկայացրել,- հարցնում է Ռուբեն Սահակյանը: - Սա այբուբեն է: Կարո՞ղ էին այս մասին չիմանալ գործ հարուցող քննիչը, Յետաքննության բաժանմունքի պետը, ոստիկանության բաժնի պետը: Բացի այն, որ նրանք պարտավոր են ծառայել ժողովրդին, դա իրենց աշխատանքն է, նաև իրենց հացն է. թող բարի լինեն իրենց հացը մարդավայել վաստակել»:

Փաստաբանների պալատի նախագահի խոսքերով՝ նշյալ այբուբենային իրողության մասին չէր կարող չիմանալ նաև դատախազը, որին հետաքննիչը քրեական գործ հարուցելուց հետո ուղարկել է որոշման պատճենը:

«Ո՞նց կարող է իրեն պրոֆեսիոնալ համարող մարդը չհասկանալ, որ մարդու գլուխը կյանքի համար կենսական կարեւոր օրգան է, որը բաղկացած է կաշվից, դրա տակ գտնվող ոսկորից եւ ուղեղից՝ գորշ նյութից: Միայն գորշ նյութ չունեցող մարդը կարող է մտածել, որ գլուխը կենսա-

կան կարելու օրգան չէ»,- ասաց Ռ. Սահակյանը եւ շեշտեց, որ Արգիշտի Կիվիդիանի դեմ կատարված բռնարարքի փաստով պետք է քրեական գործ հարուցվի 104 հոդվածի 2-րդ մասով՝ «Սպանության փորձ»:

Մայիսի 7-ին գործի քննությունը ոստիկանությունից տեղափոխվեց ԱԱԾ-ի քննչական վարչություն: Սակայն մինչ օրս պատասխան չի տրվել, թե ինչպես են «անհետացել» պարկուճները, այն դեպքում, երբ ֆոտոլրագրող Շամշյանից հետո անմիջապես դեպքի վայր են ժամանել ոստիկանության հետաքննիչները:

«Մենք դեպքի վայրի զննությամբ չենք հայտնաբերել պարկուճներ: Եթե մեկը վերցրել-պահել է, թող բերի ներկայացնի»,- նշյալ հարցին ի պատասխան՝ հայտարարեց Ոստիկանության Քրեական հետախուզության գլխավոր վարչության պետ Յովհաննես Թամամյանը:

Գործի շրջանակներում ԱԱԾ-ն հարցաքննել է նաեւ Գագիկ Շամշյանին: Նա հատուկ ընդգծել է այն անփույթ վերաբերմունքը, որը դեպքի վայրում իրեղեն ապացույցների նկատմամբ դրսեւորել են «պրոֆեսիոնալ» ոստիկանները: Մասնավորապես, նրանցից մեկը «ձեռքերը գրպանում՝ ոտքով տշել է արյունոտ փայտե մահակը», ինչը ֆիքսված է նաեւ լուսանկարում:

Արդեն մայիսի 21-ին ԱԱԾ-ի մամուլի կենտրոնը տեղեկացրեց, որ փաստաբան-լրագրողի նկատմամբ կատարված բռնարարքի առնչությամբ հարուցված քրեական գործը վերաորակվել է ԶՕ 34-104 հոդվածի 2-րդ մասի 7-րդ կետով («Մի խումբ անձանց կողմից սպանության փորձ»):

Յուլիսի 11-ին, Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանն այս գործով կալանքի սանկցիա կիրառեց երկու անձանց նկատմամբ: ԱԱԾ-ի մամուլի կենտրոնից «Յետքին» հայտնեցին, որ վերջիններիս կալանքի ժամկետը հերթական անգամ երկարացվել է՝ այս անգամ մինչեւ 2010 թ. հունվար:

ԱԱԾ-ն կալանավորվածների անունները չի հրապարակում՝ «ելնելով նախաքննության շահերից»: Մինչդեռ մամուլն արդեն գրել է, որ հիշյալ անձինք՝ Վլադիկ Սերոբյանը եւ Գուրգեն Կիլիկյանը, պարզապես հանցագործություն կատարողներն են:

Ինքը՝ Արգիշտի Կիվիդիանը, հայտարարել է, թե հանցագործության բացահայտման առումով հույսը ոստիկանության կամ ԱԱԾ-ի վրա չի դնում եւ փորձում է անցկացնել սեփական հետաքննությունը: Նա խոստացել է հաջողությունների մասին խոսել վերջնական արդյունքներ ունենալուց հետո:

Վերջինիս կինը՝ Լուսինե Սահակյանը, միջադեպի առաջին օրերին նաեւ ասել էր, թե իրենց անընդհատ հետեւել են: Արգիշտի Կիվիդիանը թերթերից մեկին հայտնել է, թե մինչ օրս այդ երեւույթը շարունակվում է:

«Տարբեր ձեւերով դա զգում ես, առավել եւս, որ ծանոթ ես, թե ինչ մեխանիզմներով է կատարվում հետեւելը: Թե դա հիմա ո՞ւմ հետ է կապված եւ ինչի՞, դեռ չգիտեմ»,- ասել է Ա. Կիվիդիանը:

Քրիստոսի Աղայարչաց

Ո՞րքան ժամանակ
Ո՞րքան ժամանակ
Ո՞րքան ժամանակ
Քրիստոսի
5 ժամանակ ժամանակ

Սալիսի 31-ին տեղի ունեցած Երեւանի ավազանու ընտրություններին արձանագրվել է լրագրողների նկատմամբ բռնության 6 դեպք, ինչպես նաև՝ նրանց մասնագիտական գործունեությանը խոչընդոտելու միջադեպեր:

1. 0000 10:45-0 00000000000000

9/1 տեղամասում բռնություն է կիրառվել «Չորրորդ իշխանություն» թերթի լրագրող Գոհար Վեգիրյանի, «Հայք»-ի լրագրող Տաթև Մեսրոպյանի եւ «Ժամանակ Երեւան» թերթի լրագրող Մարինե Խառատյանի նկատմամբ: Մետաքս թաղամասի Մ. Նալբանդյանի անվան դպրոցում տեղակայված 9/1 տեղամասում է եղել պատգամավոր Լեւոն Սարգսյանը: «Մենք գնացինք ընտրատեղամաս, մոտ 10:45, ես տեսա Լյովա Սարգսյանին, որն արդեն քվեարկել էր, 15 հոգով կանգնած էին, հարցրի՝ «Դուք այստե՞ղ եք քվեարկել», նա էլ պատասխանեց՝ «Ես 25 տուն ունեմ, որտեղ ուզեմ, այնտեղ էլ կքվեարկեմ», ես էլ ասացի՝ «Հուսով եմ, որ 25-ում էլ չեք քվեարկել,- պատմում է Մարինե Խառատյանը: - Հետո եկավ Գոհար Վեգիրյանը, դուրս հրավիրեց պատգամավորին: «Դու ո՞վ ես, որ ինձ ասես՝ դուրս արի»,- ասել է պատգամավորը եւ Գոհար Վեգիրյանին անվանել «հիմար», «համբալ», Գոհար Վեգիրյանն էլ պատասխանել է՝ «Հիմարը դուք եք», ու պատգամավորը սկսել է հայհոյանքները՝ «քո մաման...»: Գոհար Վեգիրյանն էլ պատասխանել է մեկ այլ արտահայտությամբ:

Մարինե Խառատյանը հաստատում է, որ հայհոյել սկսել է հենց պատգամավորը, եւ ձայնագրությունում էլ հստակ լսվում են վեճի ծագման եւ հետագա զարգացման մանրամասները: Լեւոն Սարգսյանն իր թիկնապահներին հրահանգել է դուրս հանել բոլոր լրագրող-

ներին: Յենց այդ պահին պատգամավորի թիկնապահներից մեկն ապտակել է Գոհար Վեզիրյանին: Ըստ Մարինե Խառատյանի՝ ապտակի ձայնը լսվում է նաեւ ձայնագրությունում: Վրա են հասել ամրակազմ 3 թիկնապահներ, սկսել են ոլորել Գոհարի թեւերը եւ հարվածել նրան:

«Մեկը ձեռքերս բռնել է, մյուսը չափալաղել է երկու անգամ դեմքիս, մեկը հարվածել է գլխիս, որի արդյունքում իմ երկաթի մազակալը գլխիս մեջ շարդվել է, իսկ մյուսը քացով փորիս է խփել, շունչս կտրվեց, ու ես պազեցի,- պատմեց Գոհար Վեզիրյանը:- Ես հնարավորություն չունեցա երեկ բժշկի դիմել, բայց որովայնս ցավում է, հնարավոր է՝ վնասված օրգան կամ մկան լինի, վաղն անպայման գնալու եմ ստուգվեմ, որ ես էլ հանգստանամ», - ասաց Գոհար Վեզիրյանը:

Մարինե Խառատյանի նկատմամբ բռնություն չի կիրառվել, բայց հայիոյանքներ տեղացել են նաեւ նրա հասցեին: «Այդ ընթացքում Լյովա Սարգսյանը 7 հարկանի հայիոյանքը հասցրել էր 17 հարկանու, եւ որեւէ մեկը չէր միջամտում՝ ոչ հանձնաժողովի անդամները, ոչ էլ ոստիկանները: Յանձնաժողովի նախագահ Միշա Սամվելյանը, թերեւս Լյովա Սարգսյանի ներկայությունից ոգետրված, իրեն շատ լկտի էր պահում: Լյովա Սարգսյանն ինձ էլ հայիոյեց, ինքն անձամբ խլեց ձայնագրիչս: Յոգեկան սթրեսի մեջ եմ, ահավոր էր, եթե ես պատասխանեի ինձ տրված վիրավորանքին, այնտեղ մի տոր մարդասպանություն տեղի կունենար», - ասում է Մարինե Խառատյանը:

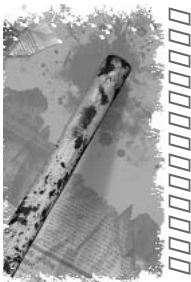
«Թեւս ոլորեցին, բռնեցքով ուսիս խփեցին, հեռախոսս վերցրին,- պատմում է Տաթև Մեսրոպյանը,- հետո «քուչի նայող տղերքից մեկը» հեռախոսս նորից հետ բերեց, երեւի ստուգեցին, որ նկարած բան չկա, հետ վերադարձրին»:

Պատգամավորն իր թիկնագորի հետ հեռացել է ընտրատեղամասից, իսկ հանձնաժողովի նախագահը, բոլոր հարցումներին ի պատասխան, հայտարարել է, որ նման միջադեպ տեղի չի ունեցել: «Մենք ոչինչ չենք կարող անել, պետք է գնաք ոստիկանության Երեբունու բաժանմունք», - եղել է ընտրատեղամասում ներկա ոստիկանների պատասխանը:

«Յանձնաժողովի անդամներն էլ հետները լրագրողներին էին հայիոյում: Մենք դեռ ընտրախախտում չէինք արձանագրել, բայց իրենց ձեռնտու չէր, որ մնայինք այնտեղ», - շարունակում է Տաթևը: Բոլորը հեռացել են միջադեպից հետո, սակայն Տաթևը մնացել է ընտրատեղամասում եւ ականատես եղել ժամը 17-ից հետո սկսվող խախտումներին, լցոնումներին ու մոտ 30 երիտասարդների՝ մի քանի անգամ քվեարկելուն:

2. 0000 17:00-0 00000000ե00000

Մալաթիայի 8/05 ընտրատեղամասում բռնություն է կիրառվել «168 ժամ» թերթի լրագրող Արմինե Ավետյանի նկատմամբ եւ խոչընդոտել են «Թերթ.am» կայքի լրագրող Լիլիթ Թադեւոսյանի աշխատանքին: Լիլիթի նկատմամբ կոպիտ բռնություններ չեն իրականաց-

վել, սակայն նրան էլ են արգելել մոտենալ քվեատուփին: Լիլիթը տեսել է, որ լցնում են քվեատուփը, փորձել է միջամատել. «Ինձ էլ քաշքշեցին, հրեցին, չթողեցին, որ մոտենամ»:

«Ես 8/06-ընտրատեղամասում էի, որը նույն տարածքում էր, լսեցի ձայներ ու գնացի 8/5, ուզում էի ապարատով նկարել, գոռոռացողներից մեկն ինձ սպառնաց, թե՛ «գլուխդ կջարդեմ, ապարատդ էլ հետը, եթե նկարես», - պատմեց Լիլիթ Թադեոսյանը եւ վկայեց, որ Արմինե Ավետյանի եւ «Թրանսփերենսի ինթերնեյշնլ»-ի դիտորդ Սոնա Այվազյանի «թեւերը ոլորել էին եւ դեմ էին տվել պատին, որ նրանք էլ չմոտենան»: «Մոտ 20 հաստավիզներ եկան, շրջապատեցին, մեզ տարան կողքի, հարվածում էին ձեռքերով: Գրիչը մտավ ձեռքիս մեջ, ու արյուն եկավ», - հավելեց Արմինե Ավետյանը: Հանձնաժողովի անդամներն ու նախագահ Պետրոս Ավետիսյանը որեւէ կերպ չեն արձագանքել այս լցումանը եւ լրագրողների նկատմամբ գործադրված բռնությանը:

3. 17:30 ԾՈՒՍՏՈՒՄ ԵՄ

Մալաթիայի 7/25 ընտրատեղամասում բռնություն է կիրառվել «Առավոտ» օրաթերթի լրագրող Նելլի Գրիգորյանի նկատմամբ: Լրագրողը եւ ՀԱԿ-ի ներկայացուցիչները ականատես են եղել, թե ինչպես է մի հաղթանդամ տղամարդ ՀԱԿ-ի վստահորդ կնոջը դեմ տվել պատին եւ փորձում բռնի ուժով դուրս հանել ընտրատեղամասից: «Ես որ տեսա, անմիջապես ֆոտոն միացրի ու սկսեցի նկարել: Հանձնաժողովի անդամները ներկա էին, վստահված անձինք կային, բայց որեւէ մեկը չմիջամտեց: Ես որ սկսեցի նկարել, այդ անհայտ երիտասարդը, որը քիչ ուշ պարզվեց, որ նորագյուղցի Բոկոն է, շրջվեց, հարձակվեց ինձ վրա, սկսեց հրմշտել, գոռոռալ, թե՛ «քեզ ով է թողել, որ նկարես», ես մի պահ շփոթվեցի, հետո սկսեցի ուշքի գալ ու ասացի, որ ինքը խոչընդոտում է լրագրողի աշխատանքին», - պատմեց Նելլի Գրիգորյանը:

Մի քանի րոպե անց Բոկոն լրագրողից խլել է ֆոտոխցիկը ու դուրս եկել: Մոտ 5 րոպեից ֆոտոխցիկը վերադարձրել են, բայց հիշողության քարտը հանված էր: «Հանձնաժողովի սպիտակ մագերով մի կին սկսեց ինձ կարգի հրավիրել, թե՛ ով եմ, ինչու եմ գոռոռում, ես էլ բացատրեցի, թե ով եմ, իմ ֆունկցիան ինչն է: Այդ պահին ինձ վիրավորանքն էր խեղդում. երկու կնոջ վրա հարձակվել են ինչ-որ անհայտ, կրիմինալ հեղինակություններ, ինչ-որ հարցեր են լուծում, իսկ հանձնաժողովում նստած են պատկառելի, լավ տպավորություն թողնող մարդիկ, բայց որեւէ միջամտություն չեն ցուցաբերում, շատ անտարբեր նայում են, թե ոնց են երկու կնոջ ահաբեկում», - ասում է լրագրողը:

Տեղամասում ոստիկաններ չեն եղել: Արձանագրությունը հենց տեղամասում կազմվել է, որը հանձնաժողովի նախագահը հրաժարվել է գրանցել գրանցամատյանում. «Ասաց, որ ինքը չի տեսել: Ինքն իսկապես չէր տեսել, այդ պահին տեղում չէր, բայց վստահ-

ված անձիոց ու դիտորդները տեսել են: Բայց տեսավ, որ վստահ-ված անձինք ՀԱԿ-ի դիտորդներն են միայն, չգրանցեց: Մենք եւս մեկ արձանագրություն կազմեցինք ու փոխանցեցինք Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին»:

4. ԸՄԵՔ ԸՄՄՄՄՄ 120 ԸՄՄՄՄՄՄՄ

տեղակայված 13/9 ընտրատեղամասում խոչընդոտել են «Ազատություն» ռադիոկայանի եւ «Ա1+»-ի լրագրողների ու օպերատորների աշխատանքը: Տեղամասային հանձնաժողովի նախագահ Ժիրայր Ավագյանն արգելել է նկարահանել ընտրացուցակը ու դուրս է հրավիրել օպերատորներին: «Մեզ թույլ չտվեցին նկարահանումներ կատարել, բայց բռնություն չի կիրառվել», -ասաց «Ազատություն» ռադիոկայանի լրագրող Տիգրան Ավետիսյանը:

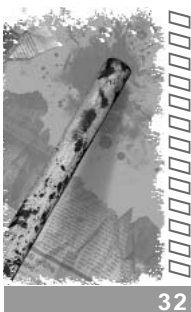
5. 8/01 ԸՄՄՄՄՄՄՄ ԸՄՄՄՄՄՄՄ

բռնություն է իրականացվել «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի արտահաստիքային թղթակից Արթուր Հովակիմյանի նկատմամբ: Լրագրողը նկատել է, որ երիտասարդների մի խումբ ցանկանում է լցնում կատարել եւ սկսել է նկարել: Երիտասարդները մոտեցել են Արթուր Հովակիմյանին, վզից պոկել լրագրողի վկայականը, սպառնացել խլել ֆոտոխցիկը՝ խոստանալով այն վերադարձնել նկարվածը ջնջելուց հետո:

Ոստիկանության Երեւան քաղաքի վարչության հերթապահ մասից ոստիկանության Էրեբունու բաժին է ահազանգել «Հայք» թերթի խմբագիր Գեղամ Նազարյանը եւ հայտնել, որ Նալբանդյանի անվան դպրոցում գտնվող թիվ 9/1 ընտրատեղամասում ԱԺ պատգամավոր Լեւոն Սարգսյանի թիկնապահները ծեծել են «Հայքի» լրագրողին: «Դեպքի առթիվ ոստիկանության Էրեբունու բաժնում նախապատրաստվում են նյութեր, հանգամանքները ճշտվում են», - տեղեկացնում է ոստիկանության կայքէջը:

Գոհար Վեգիրյանը ոստիկանություն չի դիմել, սակայն նրա մասով ԱԺ պատգամավոր Լեւոն Սարգսյանի անձնական թիկնապահ Յ. Գալոյանը ոստիկանության Էրեբունու բաժնում հաղորդում է տվել, որ «Ժամը 10.30-ի սահմաններում թիվ 9/1 ընտրատեղամասում պատգամավոր Լ. Սարգսյանի քվեարկության ժամանակ «Չորրորդ իշխանություն» թերթի լրագրող Գոհար Վեգիրյանը հարձակվել է իրենց վրա եւ իրենց հասցեին խուլիգանական հայհոյանքներ տվել՝ խախտելով հասարակական կարգը»:

Գոհարը ոստիկանությունում գրել է, որ՝ «օգտվելով իր սահմանադրական իրավունքից՝ ինքը հրաժարվում է որեւէ բացատրություն տալ», քանի որ իր փաստաբան Հովիկ Արսենյանն իր հետ չի եղել: Սակայն լրագրողն ասում է, որ ոստիկանության տարածած տեղեկատվությունը ակնհայտ սուտ է: «Թող քրեական գործ հարուցվի, գնանք բաց դատական նիստում ցուցմունք տանք, թե իրա-

կանում ինչ է եղել: Գոհար Վեգիոյանը ընկրկելու խնդիր չունի, ոչ էլ՝ բողոք ներկայացնելու», - ասաց լրագրողը:

«168 ժամ» թերթի լրագրող Արմինե Ավետյանը հաղորդում է տվել ոստիկանություն: Յատուկ քննչական ծառայությունը նրան ծանուցագիր է ուղարկել, սակայն լրագրողը ժամանակ չի ունեցել եւ չի գնացել: Արմինե Ավետյանի եւ Լիլիթ Թադեոսյանի մասով 2009 թ. դեկտեմբերի 11-ի դրությամբ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապերի բաժինը դեռեւս տեղեկություն չէր տրամադրել:

Գոհար Վեգիոյանի, Մարինե Խառատյանի եւ Տաթև Մեսրոպյանի մասով քրեական գործի վարույթը կարճվել է՝ Զր. դատ. օր. 35 հոդվածի 1-ին մասի 2 կետի հիմնավորմամբ, այն է՝ արարքի մեջ հանցակազմ չկա:

Նելլի Գրիգորյանին Ոստիկանության Մալաթիա-Սեբաստիա բաժին են հրավիրել, հարցաքննել: Սակայն հաջորդ օրը երեկոյան նրա ամուսնուն տանից դուրս են կանչել թաղի տղաները, եւ այդ դեպքը վերածվել է ծավալուն «ռազբորկաների»: Թաղապետ Դավիթ Օհանյանը իր «թայֆայով» եկել է ամուսնու մոտ եւ ասել, որ կնոջը՝ Նելլիին համոզի ետ վերցնել բացատրությունը: «Ուղղակի որ չդառնար մի կաթիլ մեղրի պատմությունը, քանի որ արդեն ազգուտակին խառնել էին իրար, այդ ամենից խուսափելու համար ես գնացի ոստիկանություն, գրեցի, որ ոստիկանությունը գտել է հիշողության քարտը, ինձ ետ է վերադարձրել, բայց իրականում ոչ մի չիպ էլ չէր գտել եւ չէր վերադարձրել», - պատմեց Նելլի Գրիգորյանը:

ծիքով մի քանի անգամ փորձել է հարվածել հարկադիր կատարողին, սակայն նրա գործողությունները կանխվել են: Հասկանալով Ա.Մարգարյանի այդ պահի հոգեվիճակը՝ ոստիկանները եւ հարկադիր կատարողները ընթացք չեն տվել միջադեպին: Սակայն Ալավերդուց ժամանած «Առավոտ» թերթի եւ hetq.am կայքի լրագրող Լարիսա Փարեմուզյանը նույն պահին միջամտել է հարկադիր կատարողների գործողություններին: Հարկադիր կատարողի պահանջը՝ ներկայանալ, Լ.Փարեմուզյանը անտեսել է եւ կոպտել ծառայողներին: Նա ներկայացել է միայն իրավիճակը սկանդալայինի վերածելուց հետո: Փորձելով ներխուժել տարհանվող տնակ՝ լրագրողը խոչընդոտել է հարկադիր կատարողների աշխատանքին: Նշենք, որ բացի Լ.Փարեմուզյանից, ծառայողների գործողությունների ականատես էին նաեւ բազմաթիվ լրագրողներ, որոնք առանց որեւիցե խնդիր հարուցելու կատարում էին իրենց մասնագիտական պարտականությունները: ԴԱՀԿ ծառայությունը Լ.Փարեմուզյանի նման գործելակերպը համարում է անընդունելի եւ դիտում է որպես սադրանք», - նշված է ԴԱՀԿ ծառայության մամուլ հարդագրության մեջ:

Սեպտեմբերի 5-ին Լ. Փարեմուզյանին հրավիրել են քննչական վարչություն եւ շուրջ 3 ժամ՝ 16:00-ից մինչեւ 19:30-ի սահմանները, քննիչ Գոռ Հովակիմյանը բացատրություններ է վերցրել Վանաձոր քաղաքի Վարդանանց փողոցի տնակային ավանում կատարված դեպքերի վերաբերյալ:

Օմբուդսմենն արդարադատության նախարարին խնդրել էր լրագրող Փարեմուզյանի հայտնած տեղեկությունների հիման վրա նշանակել ծառայողական քննություն եւ անհրաժեշտության դեպքում համապատասխան անձանց ենթարկել պատասխանատվության: Եվ ահա «Հետքի» եւ «Առավոտի» թղթակցին կանչել են հարցաքննության:

«Ես 15 լուսանկար տվեցի, որոնցում ֆիքսված են ԴԱՀԿ աշխատակիցների կողմից գործադրվող բռնությունները: Հաստատեցի, որ ականատես եմ եղել Անահիտ Մարգարյանի նկատմամբ կատարվող անօրինականություններին, լրագրողական աշխատանք եմ կատարել ամբողջ տնակային ավանում, եւ բնակչությունը միահամուռ դժգոհել է կատարվող բռնությունների կապակցությամբ, - պատմում է Լ. Փարեմուզյանը, - սակայն ինձ համար շատ զավեշտալի էր, որ նախաքննող մարմինը կարելուր հարցերը թողած, ինձ հարցնում էր, թե որտեղի՞ց եմ իմացել ԴԱՀԿ աշխատակիցների ժամանման մասին, ե՞րբ եմ գնացել այնտեղ, ո՞ւմ հետ...»: Այլ լրագրողների՝ միջադեպի ականատեսը լինելու կապակցությամբ Լ. Փարեմուզյանը հայտնեց. «Ոչ մի լրագրող, բացի ինձնից, չի եղել այնտեղ. ես մենակ եմ աշխատել, համենայնդեպս ժամը 13:30-ի սահմաններում: Ավելի ուշ եկավ Հելսինկյան ասամբլեայի Վանաձորի գրասենյակից Մարիամ անունով մի աղջիկ: Նա էլ սկսեց լու-

սանկարել եւ ըմբոստանալ ԴԱՅԿ աշխատակիցների դեմ բռնությունների դեմ: Դժվարանում եմ ասել, թե գործն ինչ ընթացք կստանա»:

Մարդու իրավունքների պաշտպանի գրասենյակի մասնագետ Երանուհի Թումանյանը «Յեռքին» հայտնեց, որ Արդարադատության նախարարությունը ժխտել է դեպքի փաստը: Այնուհետեւ Օմբուդսմենը նամակով դիմել է Յատուկ քննչական ծառայություն, որտեղից Դեկտեմբերի 12-ի դրությամբ դեռեւս պատասխան չի ստացել: «Մեր գրության վերաբերյալ հիշեցում ենք ուղարկել, որին նույնպես չեն պատասխանել: Եթե մեկ շաբաթից մեզ չպատասխանեն եւ տեղյակ չպահեն գործի ընթացքի մասին, գրություն կուղարկենք գլխավոր դատախազին», - ասաց Երանուհի Թումանյանը:

Արարատ Գաղթյալ

ՊՐԱՅԻՆ ԳՐԱՆՈՒՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ
«ՊՐԱՅԻՆ ԳՐԱՆՈՒՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ»
ՊՐԱՅԻՆ ԳՐԱՆՈՒՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

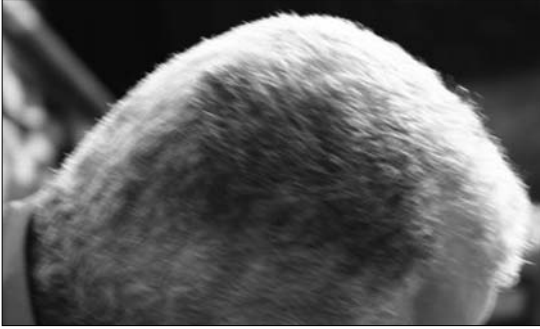
Մայիսի 7-ին՝ ժամը 00.02-ին, Մարգարյան փողոցի թիվ 20/3 շենքի 1-ին մուտքի դիմաց երկու անհայտ անձինք ծեծի են ենթարկել «Շանթ» հեռուստաընկերության հեռուստահաղորդավար, 1957 թ. ծնված Նվեր Մաացականյանին և դիմել փախուստի:

Նվեր Մաացականյանը դիմել էր «Արմենիա» բժշկական կենտրոն, ստացել բուժօգնություն և գնացել տուն: Նշանակվել էր դատաբժշկական փորձաքննություն, և բարձրաստիճան ոստիկանները վստահեցնում էին, որ ամեն ինչ անելու են գործը շատ արագ բացահայտելու համար:

Արդեն օգոստոսի 21-ին ոստիկանապետ Ալիկ Սարգսյանը հայտարարեց, թե լրագրողի դեմ կատարված բռնարարի հեղինակները հայտնի են. «Ուղղակի ասեմ, որ Նվեր Մաացականյանի որդուն ներկայացրել են երկու անձանց (մեկը համալսարանի ուսանող է), որոնք պատմում են մանրամասներ, դեպքի վայրն են նույնիսկ ցույց տալիս, որտեղ կատարել են հանցագործությունը»: Ոստիկանապետը վստահեցրեց, որ հանցագործությունն ամենեւին կապված չէ Ն. Մաացականյանի լրագրողական գործունեության հետ. «Ես էլ կասկածում էի, որ նրա մասնագիտական գործունեության հետ է կապված: Բայց բանից պարզվեց՝ անհեթեթ մի պատմություն է, որի հետ այդ մարդն ընդհանրապես կապ չունի: Ինչ-որ աղջկա պատմություն է, Նվեր Մաացական-

Լուսանկարները՝ Գագիկ Շամշյանի

յանին շփոթել են մեկի հոր հետ»,- ասուլիսի ժամանակ ասել էր Ալիկ Սարգսյանը:

Ինքը՝ Նվեր Մնացականյանը, բոլորովին այլ կարծիքի է: Վերջինս նույնիսկ հեռուստաէթերով ոստիկանությանը խնդրեց, որպեսզի իր գործով չզբաղվեն, «քանի որ ինքը մի բան է ասում, ոստիկանները՝ մեկ այլ բան»:

Այս առնչությամբ Ոստիկանության Կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի գլխավոր վարչության պետ (6-րդ վարչություն) Յունաս Պողոսյանը կշեց, թե ոստիկանները միշտ ասում են այն, ինչ ներկայացնում է տուժողը եւ ինչքան հնարավորություն է տալիս նախաքննության գաղտնիությունը: «Եթե նա պահանջում է, որ որեւէ մեկը չզբաղվի այդ գործով, դա բավականին քիչ է. աշխատանքները շարունակվելու են, անկախ նրանից՝ ինքը ցանկանում է, թե՞ ոչ: Ավելի լավ է դրսևորել այնպիսի վարքագիծ, որով օգնեն բացահայտման աշխատանքներին, ոչ թե խոչընդոտեն»,- հոկ-

տեմբերի 27-ին տեղի ունեցած ասուլիսի ժամանակ ասաց Յ. Պողոսյանը՝ հատուկ շեշտելով, որ գործը, ոստիկանապետի հանձնարարությամբ, գտնվում է անձամբ իր ամենօրյա հսկողության տակ:

Սակայն Նվեր Մնացականյանի դեմ կատարված բռնարարքն այդպես էլ մնաց չբացահայտված: Ոստիկանության լրատվության վարչությունից «Յետքին» փոխանցեցին, որ ոստիկանապետի մատնանշած հիշյալ երկու անձանց մասով մեղադրանքը չի հիմնավորվել, ուստի «քրեական գործի վարույթը կասեցվել է՝ հանցագործությունը կատարած անձի (անձանց) ինքնությունը հայտնի չլինելու պատճառով»:

ՄԱՍ II

ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԸ ԵՎ ՉԼՍ-Ն

լրագրողները եւ ՉԼՍ-ն

ԴԱՏԱՐԱՆՈՒՄ

դատարանում

Journalists
and Media

in the Courts

Քրիստի Գե Աղալարյան

ՌԵՊՈՐՏԱՅԻՆ ԱՐԿԻՎ
«ՌԵՊՈՐՏԱՅԻՆ ԱՐԿԻՎ».
ԳՐԱԿԱՆ ՌԵՊՈՐՏԱՅԻՆ

Իջեանի քաղաքապետարանը, հանձին քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի, դժգոհ է Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ ընդհանուր իրավասության դատարանի վճռից՝ հոգուտ «Յետաքննող լրագրողներ»-ի եւ բողոքարկել է այն վերադաս ատյանում:

ՌԵՊՈՐՏԱՅԻՆ ԱՐԿԻՎ

«Յետք»-ի 2008 թ. մայիսի 5-ի համարում տպագրվել է թերթի Տավուշի մարզի թղթակից Ռսկան Սարգսյանի հոդվածը՝ «Ում գրպանն են մտնում ավազահանքի փողերը»: Նույն հոդվածը տպագրվել է նաեւ «Ազգ» օրաթերթի 2008 թ. մայիսի 20-ի ներդիրում: Լրագրողը ներկայացրել էր Իջեանի հարավային մուտքի մոտ, Աղստեւ գետի վրա գտնվող «Սպիտակ ջուր» ջրամբարից ավազի ապօրինի արդյունահանման վերաբերյալ փաստեր: Լրագրողն իր ունեցած տեղեկությունները ստուգել էր տեղում, լուսանկարել էր ավազի արդյունահանման եւ տեղափոխման գործընթացը, խոսել ջրամբարում աշխատող բանվորների հետ, ապա փորձել էր գրավոր հարցումներով ստանալ պաշտոնական մեկնաբանություններ:

«Սպիտակ ջուրը» 1997 թ. կառավարության որոշմամբ սահմանվել է իբրեւ Իջեան քաղաքի համայնքային սեփականություն: Բայց ջրամբարի թիվ մեկ պատասխանատու Իջեանի քաղաքապետարանը դեռեւս 2007 թ. հոկտեմբերի 22-ին իրեն ուղղված գրությունն անպատասխան էր թողել: Բնապահպանության նախարարությունը հայտնել էր, թե «ջրամբարի ավազի օգտագործման իրավունքը որեւէ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի չի տրված, քանի որ նշված տարածքում պաշարների ուսումնասիրություն չի կատարված եւ լիցենզիայի պայմանագիր չի կնքված»:

Լրագրողները եւ ՉԼՆ-ն

Իսկ Դատախազությունը հողվածում հրապարակված փաստերը ստուգելու փոխարեն հարցում էր կատարել Իջեանի քաղաքապետարան եւ «պարզել», որ լճի ավազանից քաղաքապետարանի այգու տարածքի հարթեցման համար տեղափոխվել է միայն տիղմը՝ փաստորեն «հերքելով» ավազի արդյունահանման ակնհայտ փաստը: Մինչդեռ լրագրողն այցելել էր նաեւ Դիլիջան ու պարզել, որ այնտեղ հունիսին ընթացող ամֆիթատրոնի շինարարության ավազը բերվում է «Սպիտակ ջուր» ջրամբարից:

Այս եւ այլ փաստեր «Յետքի» լրագրողին թույլ էին տվել եզրակացնել, որ ավազի ապօրինի արդյունահանումը կատարվում է Իջեանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի գիտությամբ եւ թույլտվությամբ: Եզրակացությունը, սակայն, դուր չի եկել քաղաքապետին:

«...Պատասխանողի նախաձեռնությամբ թերթում եւ ինտերնետային կայքում հրապարակված տեղեկությունները անհիմն են, իրենց մեջ պարունակում են զրպարտանք, որոնցով իսկ արատավորվում են ոչ միայն քաղաքապետի պատիվը, այլեւ արժանապատվությունը եւ բարի համբավը, վնասում եւ ստվերում են քաղաքապետարանի օրինական գործողությունները», - հիմնավորում է առաջին ատյանի դատարանին ուղղված հայցադիմումում հայցվոր կողմի Ներկայացուցիչ Գեւորգ Դավթյանը:

2008 թ. հունիսի 19-ին նա հայց է ներկայացրել Երեւանի քաղաքացիական դատարան՝ պահանջելով պարտավորեցնել «Յետաքննող լրագրողներ» հ/կ-ին նույն զանգվածային լրատվամիջոցներով, որով տարածվել էր հողվածը, «հերքել Իջեանի քաղաքապետարանի դեմ հրապարակված անհիմն տեղեկությունները եւ քաղաքապետ Վ. Ներսիսյանի պատիվը, արժանապատվությունը եւ գործարար համբավն արատավորող լուրերը, ինչպես նաեւ «Յետաքննող լրագրողներից», որպես վնասի փոխհատուցում՝ բռնագանձել փաստաբանական ծախսերը՝ 930. 000 դրամ գումարի չափով:

ՈՐՈՐԴԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵ
ՈՐՈՐԴԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

Մայիսի 23-ին Իջեան համայնքի ավազանին որոշում է ընդունել համայնքի բյուջեից հատկացնել 930.000 դրամ՝ «զրպարտչական հողվածի հեղինակին պատասխանատվության ենթարկելու» համար փաստաբանական ծառայություն մատուցողին: Նիստում ավազանու անդամներից Վահե Ղալումյանը հարցրել է, թե արդյոք ճիշտ է համայնքի բյուջեից նման նպատակով 930.000 դրամ ծախսելը: Զաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանը պատասխանել է, թե այս գործի համար հատուկ արտոնագիր ունեցող փաստաբան է անհրաժեշտ, եւ վստահեցրել, որ այդ գումարը վերադառնալու է համայնքային բյուջե:

վը: Նա մատնանշեց երկու հոդվածները, որոնք ամբողջությամբ արատավորում են քաղաքապետի համբավը, այն է՝ «Ու՞մ գրպանն են մտնում ավագահանքի փողերը» եւ դրան հաջորդած «Երեք հանձնաժողովները «կտեսնե՞ն» ջրամբարի ավագի անօրինական շահագործումը» վերնագրերով հոդվածները:

Որպես իրականությանը տեղեկությունների չհամապատասխանելու հիմնափաստարկ հայցում նշվում է, որ քաղաքապետարանն ինքը շահագրգռված է եղել ապօրինի արդյունահանողներին բացահայտելու եւ պատժելու գործում եւ այդ նպատակով 2000 թվականից սկսած՝ բազմիցս դիմել է Իջեւանի ՆԳ բաժնի պետեր Տ. Բաղդասարյանին, Ս. Գալստյանին:

«Յետաքննող լրագրողներն» իրենց դիրքորոշումն արտահայտող պատասխանում պնդել են, որ լճի տարածքից ավագի ապօրինի արդյունահանում կատարվել է, ինչը հիմնավորում եւ ապացուցում են ներկայացված լուսանկարները: Որպես վկա դատական գործում ներգրավվեց նաեւ հոդվածի հեղինակը եւ «Ազգ» օրաթերթը՝ որպես երրորդ կողմ: Իսկ «Յետաքննող լրագրողներ»-ի ներկայացուցիչ, փաստաբան Կարեն Մեծլումյանի միջնորդությամբ դատարանում հարցաքննվեց նաեւ Իջեւանի քաղաքապետը:

Լրագրողը դատարանում փաստեց, որ հոդվածում ներկայացված բոլոր մտքերն ու փաստերը շարադրել է իրավասու մարմիններին ուղղված գրությունների պատասխանների եւ իր ուսումնասիրության արդյունքների հիման վրա: Յավաբաժ փաստերն իրեն հնարավորություն են տալիս համապատասխան մեկնաբանություններ ու կարծիքներ արտահայտել հրապարակման մեջ եւ դրա իրավունքն ինքն ունի իբրեւ լրագրող:

Այս տարվա հուլիսի 10-ին դատարանը, նախագահությամբ դատավոր Ռուբեն Ափիսյանի, մերժեց Իջեւանի քաղաքապետարանի՝ ի դեմս քաղաքապետի, հայցն ընդդեմ «Յետաքննող լրագրողների»՝ փաստելով, որ «Ու՞մ գրպանն են մտնում ավագահանքի փողերը» հոդվածով Իջեւանի քաղաքապետարանի գործարար համբավը արատավորող որեւէ տեղեկություն չի տարածվել, ուստի բացակայում է տարածված տեղեկության հերքում պահանջելու հիմքը»: Դատարանը ապացուցված համարեց նաեւ տարածված տեղեկությունների՝ իրականությանը համապատասխանելը հիմնավորող՝ «Յետաքննող լրագրողների» ներկայացրած լուսանկարները, որոնցից ականհայտ երեւում է, որ Աղստեւ գետի վրա «Սպիտակ ջուր» ջրամբարից կատարվում է ավագահանում: Ավելին՝ հոդվածում տեղ գտած տեղեկությունը, համաձայն որի՝ ապօրինի ավագահանման բիզնեսը գտնվում է Իջեւանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի վերահսկողության ներքո, դատարանի մեկնաբանմամբ, պատասխանողը չի արձանագրել որպես հաստատված փաստ, այլ նշել է, որ «կան որոշակի տեղեկություններ, որոնք

լրագրողը փորձ է արել ստուգել եւ գրավոր դիմել է պետական մարմիններ»:

Օգոստոսի 7-ին Իջեւանի քաղաքապետարանը, Իջեւանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանը բողոք են ներկայացրել Վերաքննիչ քաղաքացիական դատարան՝ պահանջելով բեկանել Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանի կայացրած վճիռը, փոփոխել այն եւ բավարարել իրենց պահանջները, որոնք ներկայացվել են առաջին ատյանի դատարանին: Վերաքննիչ բողոքում հայցվորը վիրավորանք է դիտարկել նաեւ լրագրողի հողվածի հետեւյալ նախադասությունը՝ «Տաքսու վարորդները մարզկենտրոնի քարուքանդ ճանապարհներով անցնելիս «բարի խոսքերով» են հիշում քաղաքապետին»: Ըստ հայցվորի՝ «բարի խոսքերով» արտահայտությունն ուղղակի վիրավորանք է քաղաքապետին:

Նոյեմբերի 19-ին «Ջետքի» խմբագրությունը ստացավ Վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի որոշումը, համաձայն որի՝ նոյեմբերի 13-ի նիստում դատարանը (նախագահող դատավոր՝ Կ. Զակոբյան) որոշել է բավարարել Իջեւանի քաղաքապետարանի եւ քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի հայցն ընդդեմ «Ջետաքննող լրագրողների»: Վերաքննիչը բեկանել է Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ ընդհանուր իրավասության դատարանի վճիռը եւ գործն ուղարկել ետ՝ Նոր քննության:

Ա. ՄԻՆԵՋԱՆ

ՊՊԵՍՏՈՎ ՊՐՈՍՏՐԱԿՏՈՎԱԿԱՆ
ՊՐՈՍԵԿՏ
«ՊԵՍՏՈՎԱԿԱՆ ՊՐՈՍԳՐԱՎՈՐՈՒՄ».

ՊՐՈՍՏՐԱԿՏՈՎ ՊՐՈՍՏՐԱԿՏՈՎ ՊՐՈՍՏՐԱԿՏՈՎ
ՊՐՈՍՏՐԱԿՏՈՎ ՊՐՈՍՏՐԱԿՏՈՎ`
«ՊՐՈՍՏՐԱԿՏՈՎ ՊՐՈՍՏՐԱԿՏՈՎ»

2001 թ. հունվարի 25-ին Հայաստանի Հանրապետությանը դարձավ Եվրոպայի խորհրդի լիիրավ անդամ, որով այդ կառույցի առջեւ ստանձնեց մի շարք պարտավորություններ, այդ թվում՝ նաեւ անդամակցություն ստանալու պահին Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի (ՄԻԵԿ) ստորագրման եւ անդամակցություն ձեռք բերելուց հետո մեկ տարվա ընթացքում ՄԻԵԿ-ի վավերացման պարտավորություններ: Մեր պետությունը վավերացրել է ՄԻԵԿ-ը 2002 թ. ապրիլի 26-ին: ՄԻԵԿ-ի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ բարձր պայմանավորվող կողմերը պարտավորվում են կատարել Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի (ՄԻԵԴ) վերջնական վճիռներն իրենց մասնակցությամբ վեճերով:

Բացի այդ, Եվրոպայի խորհրդի Նախարարների կոմիտեի Rec(2004) 5 հանձնարարական-առաջարկության 3-րդ կետով առաջարկվում է, որ անդամ պետություններն իրենց իրավական համակարգում կոնվենցիան կյանքի կոչեն՝ ՄԻԵԴ-ի նախադեպային իրավունքի լույսի ներքո: Հետեւելով այս առաջարկությանը՝ ՀՀ դատական օրենսգրքի 15-րդ հոդվածի 4-րդ մասը եւ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 4-րդ մասն ամրագրում են. «Որոշակի փաստական հանգամանքներ ունեցող գործով վճռաբեկ դատարանի կամ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի դատական ակտի հիմնավորումները, այդ թվում՝ օրենքի մեկնաբանությունները, պարտադիր են դատարանի համար՝ նույնանման փաստական հանգամանքներով գործի քննության ժամանակ, բացառությամբ այն դեպքի, երբ վերջինս ծանրակշիռ փաստարկների մատնանշմամբ հիմնավորում է, որ դրանք կիրառելի չեն տվյալ փաստական հանգամանքների նկատմամբ»:

Պետք է փաստել, որ Հայաստանի Հանրապետության դատարանների գերակշիռ մեծամասնությունը շարունակում է անուշադրության մատնել Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի դրույթները, եւ այդ դրույթների մեկնաբանման նպատակով Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի կողմից սահմանված բազում կարեւորագույն սկզբունքներ¹: Ասվածի վառ ապացույցն են բուլղոսի վերջերս «Իջեւանի քաղաքապետարանն ընդդէմ «Հետաքննող լրագրողների»» գործի շրջանակներում Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանի վճիռը եւ նույն գործով ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի որոշումը: Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանը թեեւ իր վճռում վկայակոչում է Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասով երաշխավորված՝ յուրաքանչյուրի արտահայտվելու ազատության իրավունքը, հետագայում այն ընդհանրապես որեւէ հղում չի պարունակում նույն հոդվածի 2-րդ մասին: Մինչդեռ, 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասն է, որ սահմանում է այն հիմքերը, որոնց առկայությամբ միայն անհատի արտահայտվելու ազատության իրավունքը կարող է սահմանափակվել: ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի որոշումն ընդհանրապես որեւէ հղում չի պարունակում ՄԻԵԿ-ին եւ ոչ էլ ՄԻԵԴ-ի կողմից արտահայտվելու ազատության բնագավառում սահմանված ընդհանուր սկզբունքներին:

Գործի փաստերը վկայում են, որ 2008 թ. մայիսի 20-ին «Ազգ» օրաթերթի ներդիրում տպագրվել է Ռսկան Սարգսյանի «Ում գրպանն են մտնում ավագահանքի փողերը» հոդվածը, որտեղ մասնավորապես նշվել է. «Դիլիջան քաղաքում ընթացող շինարարության համար այստեղ ավագ տեղափոխող վարորդը վկայեց, որ լճից մի մեքենա ավագ վերցնելու համար 8.000 դրամ են վճարում, ավելի մեծ տարողությամբ մեքենա բեռնելու համար մինչեւ 20.000 դրամ է պահանջվում: Ովքե՞ր են այս ջրամբարի հարստությունից օգտվողները, որոնք լիճը տիղմից մաքրելու պատճառաբանությամբ, անօրինական չհարկվող մեծ եկամուտներ են ստանում:

Մեր ունեցած տեղեկությամբ՝ այս բիզնեսը գտնվում է Իջեւանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի վերահսկողության ներքո:

Այն պաշտոնապես ճշտելու համար 2007 թ. հոկտեմբերին լճից ավագի արդյունահանման կապակցությամբ նամակով դիմեցինք Տավուշի մարզի դատախազություն...»: 2008 թ. մայիսի 26-ին նույն թեմայով տեղեկություններ են տեղագրվել նաեւ www.hetq.am ինտերնետային կայքում: Հրապարակմանը հետեւել է Իջեւանի քա-

¹ American Bar Association, *Rule of Law Initiative, Judicial Reform Index for Armenia, Volume III, January 2008.*

ղաքապետարանի հայցը՝ պահանջով, որ դատարանը պարտավորեցնի «Յետաքննող լրագրողներ» կազմակերպությանը՝ հերքել հջեւանի քաղաքապետարանի գործարար համբավը եւ հջեւանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի պատիվը, արժանապատվությունը եւ գործարար համբավն արատավորող տեղեկությունները եւ փոխհատուցել հայցվորի կրած վնասը:

Հիշյալ հոդվածները կարդացած անձանց համար դժվար չէ տեսնել, որ դրանք ընդհանրապես որեւէ ուղղակի կամ անուղղակի անդրադարձ չեն պարունակում հջեւանի քաղաքապետարանին: Յետեւաբար, հայցը չի կարող վերաբերել հջեւանի քաղաքապետարանի գործարար համբավի արատավորմանը: Ինչ վերաբերում է քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի պատիվը, արժանապատվությունը եւ գործարար համբավն արատավորելու հարցին, ապա փորձենք հայցի այս մասը դիտարկել ՄԻԵԿ-ի 10-րդ հոդվածի եւ այդ հոդվածի մեկնաբանման նպատակով ՄԻԵԿ-ի կողմից սահմանված ընդհանուր սկզբունքների լույսի ներքո:

Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի համաձայն՝

«1. Յուրաքանչյուր ոք ունի ազատորեն արտահայտվելու իրավունք: Այս իրավունքը ներառում է սեփական կարծիք ունենալու, տեղեկություններ եւ գաղափարներ ստանալու եւ տարածելու ազատությունը՝ առանց պետական մարմինների միջամտության եւ անկախ սահմաններից: Այս հոդվածը չի խոչընդոտում պետություններին՝ սահմանելու ռադիոհաղորդումների, հեռուստատեսային կամ կինեմատոգրաֆիական ձեռնարկությունների լիցենզավորում:

2. Այս ազատությունների իրականացումը, քանի որ այն կապված է պարտավորությունների եւ պատասխանատվության հետ, կարող է պայմանավորվել այնպիսի ձեւականություններով, պայմաններով, սահմանափակումներով կամ պատժամիջոցներով, որոնք նախատեսված են օրենքով եւ անհրաժեշտ են ժողովրդավարական հասարակությունում՝ ի շահ պետական անվտանգության, տարածքային ամբողջականության կամ հասարակության անվտանգության, անկարգությունները կամ հանցագործությունները կանխելու, առողջությունը կամ բարոյականությունը, ինչպես եւ այլ անձանց հեղինակությունը կամ իրավունքները պաշտպանելու, խորհրդապահական պայմաններով ստացված տեղեկատվության բացահայտումը կանխելու կամ արդարադատության հեղինակությունն ու անաչառությունը պահպանելու նպատակով»:

ՄԻԵԿ-ի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասից պարզ է դառնում, որ անձի արտահայտվելու ազատությունը կարող է սահմանափակվել, եթե մի-

ջամտությունը «նախատեսված է օրենքով», ծառայում է հողվածում թվարկված «օրինական նպատակներից» մեկին, տվյալ դեպքում անձի «հեղինակությունը պաշտպանելուն» եւ «անհրաժեշտ է ժողովրդավարական հասարակությունում»: Այս վերջին պայմանը պահանջում է, որպեսզի ՄԻԵԴ-ը որոշի, թե արդյոք գանգատի առարկա միջամտությունը բխում է «հրատապ հասարակական կարիքից», արդյոք այն համաչափ է իր առջեւ դրված «օրինական նպատակին», եւ արդյոք իշխանությունների կողմից միջամտության արդարացման նպատակով առաջ քաշված պատճառները «տեղին եւ բավարարիչ են»²: Որպես կանոն, արտահայտվելու ազատության այն սահմանափակումները, որոնք ՄԻԵԴ-ը համարել է 10-րդ հոդվածի խախտում, չեն բավարարում այս երրորդ պայմանը եւ, կարծում եմ, որ այս հայցը նույնպես անհիմն է հենց այս մասով:

ՄԻԵԴ-ը բազմիցս շեշտել է, որ. «Արտահայտվելու ազատությունը ժողովրդավարական հասարակության լրջագույն հիմքերից է, նրա առաջընթացի եւ յուրաքանչյուր մարդու զարգացման նախապայմանը: ...Այն տարածվում է ոչ միայն այնպիսի «տեղեկությունների կամ գաղափարների» վրա, որոնք դրականորեն են ընդունվում կամ վիրավորական չեն, այլեւ այնպիսիների, որոնք վիրավորական են, ցնցող կամ անհանգստացնող պետության կամ հասարակության որեւէ հատվածի համար: Այդպիսին է բազմակարծության, հանդուրժողականության եւ լայնախոհության թելադրանքը, առանց որի չի կարող լինել «ժողովրդավարական հասարակություն»³: Այնուհետեւ, քաղաքական խոսքի կամ հանրության շահերին առնչվող հարցերի վերաբերյալ քննարկումների սահմանափակումները պետք է լինեն խիստ նեղ⁴: Ավելին, քաղաքական կամ հասարակական գործիչները, որոնց թվին ՄԻԵԴ-ը դասում է նաեւ համայնքների ղեկավարներին, պետք է առավել հանդուրժողական լինեն քննադատության հանդեպ, քան մասնավոր անձինք, քանի որ «ի տարբերություն վերջիններիս՝ հասարակական գործիչը գիտակցաբար ընդունում է, որ իր յուրաքանչյուր խոսք կամ արարք կարող է լուրջ քննության առիթ հանդիսանալ

2 *Sunday Times v. the United Kingdom* (no. 1), *Մաս* 62
<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=2&portal=hbkm&action=html&highlight=Sunday%20%7C%20Times&sessionId=38628289&skin=hudoc-en>

3 *Handyside v UK*, No 5493/72, *Մաս* 49,
<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?action=html&documentId=695376&portal=hbkm&source=externalbydocnumber&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649>

4 *S̄rek v Turkey*, No 26682/95, *Մաս* 61,
<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=2&portal=hbkm&action=html&highlight=S%FCrek%20%7C%20v%20%7C%20Turkey&sessionId=38438978&skin=hudoc-en>

լրագրողների կամ լայն հանրության համար եւ պետք է, հետեւաբար, դրսեւորի տղերանտության ավելի մեծ աստիճան»⁵: ՄԻԵԴ-ի կարեւորագույն սկզբունքներից մեկն էլ այն է, որ լրագրողական ազատությունը ներառում է նաեւ չափազանցության, նույնիսկ պրովոկացիայի որոշակի աստիճան⁶: Արտահայտվելու ազատության խախտումներին վերաբերող գործեր քննելիս ՄԻԵԴ-ը մշտապես առավել մեծ պաշտպանություն է վերապահում լրատվամիջոցում արտահայտված սուբյեկտիվ կարծիքին, քան փաստական մեղադրանքին, քանի որ, ըստ Դատարանի, սխալ է ակնկալել, որ սուբյեկտիվ կարծիքն առհասարակ հնարավոր է արդարացնել նվազագույն փաստական հիմքից զատ մեկ այլ բանով⁷:

Իր երկարատեւ գործունեության ընթացքում ՄԻԵԴ-ը քննել է նույնանման փաստական հանգամանքներով մի քանի գործեր, որոնց սկզբունքները վստահաբար կիրառելի են նաեւ այս գործի շրջանակներում: Դրանցից են *Ֆիլիպովիչն ընդդեմ Սերբիայի, Սուկոլովսկին ընդդեմ Լեհաստանի, Լոմբարդոն եւ այլք ընդդեմ Մալթայի, Դաբրովսկին ընդդեմ Լեհաստանի* եւ այլն: Արժանահիշատակ է, մասնավորապես, *Ֆիլիպովիչն ընդդեմ Սերբիայի*⁸ գործը, որի շրջանակներում ՄԻԵԴ-ը քննության էր առել մի հարկային տեսուչի դիմում, որը հասարակական հավաքի ժամանակ Սերբիայի փոխվարչապետի ներկայությամբ հրապարակավ հայտարարել էր, որ Բաբուչինայի քաղաքապետը «ճիշտ մարդ չէ իր պաշտոնի համար», քանի որ նա «արդեն իսկ յուրացրել է 500 000 գերմանական մարկ», չնայած այն հանգամանքին, որ ներպետական դատարանները որեւէ մեղադրական դատավճիռ չէին կայացրել քաղաքապետի նկատմամբ: Այս գործում հարկային տեսուչի արտահայտվելու ազատության իրավունքի խախտում հայտնաբերելիս ՄԻԵԴ-ը հիմնվել էր իր իսկ կողմից սահմանված մի շարք սկզբունքների վրա, այդ թվում՝ այն, որ դիմումատուի քննադատության թիրախը քաղաքապետն է, որը հասարակական գործիչ է, որ ներպետական դատարանի կողմից սահմանված փոխհատուցման չափը հավասար էր դիմումատուի վեց ամսվա վարձատրությանը, եւ որ

5 *Lingens v Austria, No 9815/82, մաս 42*, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/portal.asp?sessionId=38438978&skin=hudoc-en&action=request>

6 *Prager and Oberschlick v Austria, մաս 38*, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/portal.asp?sessionId=38438978&skin=hudoc-en&action=request>

7 *Schwabe v Austria, No 13704/88, De Haes v Belgium Application no. 19983/92, Lingens v. Austria no. 103, p. 28, « 46*.

8 *Filipovi v Serbia, No 27935/05*, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=8&portal=hbkm&action=html&highlight=10%20%7C%20mayor%20%7C%20defamation&sessionId=38553586&skin=hudoc-en>

հստակորեն դիմումատուն ուներ միանգամայն օրինավոր պատճառ՝ հավատալու, որ քաղաքապետը, թերեւս, խուսափել է հարկեր վճարելուց, եւ որ այս մեղադրանքն անհիմն անձնական հարձակում չէ քաղաքապետի վրա:

Ուշադրության արժանի է նաեւ *Սոկրուվսկին ընդդէմ Լեհաստանի* գործը, որը վերաբերում էր մի լեհ քաղաքացու արտահայտվելու ազատության սահմանափակմանը: Քաղաքացին մեղադրվել էր քաղաքական բնույթի բուկլետ բաժանելու մեջ, որի մեջ սուր քննադատության էին արժանացել Վոդզիսլաու համայնքի ավագանու անդամները, որոնք գաղտնի քվեարկությամբ իրենք իրենց ընտրել էին տեղական ընտրությունների ընտրական հանձնաժողովներում: Զննադատության հեղինակը դարձյալ որեւէ աղբյուր կամ ապացույց չէր վկայակոչել: Ավագանու անդամներից մեկը նյութի հեղինակին մեղադրել էր զրպարտության մեջ, եւ ներպետական դատարանները մեղադրական դատավճիռ էին կայացրել: ՄԻԵԴ-ը, սակայն, ճանաչել էր դիմումատուի արտահայտվելու ազատության ոտնահարումը՝ համարելով, որ բուկլետը վերաբերում է հանրությանը հետաքրքրող եւ մտահոգող հարցերի, այն է՝ համայնքի ավագանու անդամների կողմից իրենց լիազորությունների իրականացման ընթացքում կատարված որոշ անթույլատրելի արարքների:

Այս եւ նման այլ գործերի լույսի ներքո՝ «Ազգ» օրաթերթում տպագրված վերոհիշյալ հոդվածը եւ www.hetq.am ինտերնետային կայքում տեղադրված տեղեկությունները չեն կարող արատավորող դիտվել հետեւյալ պատճառներով: Առաջին՝ կողմերը չեն վիճարկում այն հարցը, որ լճից կատարվող ավագահանությունն ապօրինի է: Դատարանում հայցվորը նշում է, որ իր կողմից Իջեւանի ներքին գործերի բաժին դիմումներ են ներկայացվել, որով պատկան մարմինները տեղեկացվել են «Սպիտակ լճից» ապօրինի ավագահանության մասին: Հոդվածի հիմնական ուղերձը, այսպիսով, ոչ թե կոնկրետ անձի հասցեին մեղադրանք հնչեցնելն է, այլ, առաջին հերթին, հանրությանը մտահոգող հիմնախնդիրը՝ ապօրինի ավագահանության հարցը քննարկելը: Եթե ավագահանությունն ապօրինի է, ապա հստակորեն դրանից շահույթ են ստանում մեկ կամ մի քանի անհատներ կամ կազմակերպություններ, իսկ համայնքը կամ պետությունը՝ ոչ: Հոդվածի վերնագիրը եւ բուն հոդվածը, ըստ այդմ, հարցադրումներ են պարունակում. «Ու՞մ գրպանն են մտնում ավագահանքի փողերը» եւ «Ովքե՞ր են այս ջրամբարի հարստությունից օգտվողները, որոնք լիճը տիղմից մաքրելու պատճառաբանությամբ անօրինական, չհարկվող մեծ եկամուտներ են ստանում»: Այն պնդումը, որ «բիզնեսը գտնվում է Իջեւանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի վերահսկողության ներքո», կարելի է դիտարկել ավելի շատ որպես սուբյեկտիվ կարծիք, քան

փաստական մեղադրանք: Ամեն դեպքում, այն զուրկ չէ բավարար փաստական հիմքից՝ վարորդի կողմից տրամադրված տեղեկությունները, Տավուշի մարզի դատախազությանն ուղարկված հարցումը, «Սպիտակ լճի» աշխարհագրական դիրքը՝ Իջեան քաղաքի վարչական սահմաններում, ինչպես նաև քաղաքապետ Վերուժան Ներսիսյանի պաշտոնավարման տարիների ընթացքում ապօրինի ավազահանության շարունակական բնույթը: Եվ, վերջապես, այս գործում որոշիչ է նաև այն, որ տեղեկատվությունը տարածվել է 2 լրատվամիջոցի կողմից: ՄԻԵԴ-ը բազմիցս նշել է, որ իր սահմանած սկզբունքները վերաբերում են ցանկացած արտահայտության, սակայն դրանք ավելի քան խստորեն պետք է պահպանվեն լրատվամիջոցների և նրանց ներկայացուցիչների նկատմամբ, որոնք կատարում են «հանրային հսկող շան» գործառույթ⁹ տեղեկություններ հաղորդելով հանրությանը, վերջինիս շահերին վերաբերող ցանկացած հարցի շուրջ¹⁰:

Վերոգրյալի լույսի ներքո հայցը ենթակա է մերժման:

9 *Goodwin v UK, No 544, մաս 39*,
<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Goodwin&sessionid=38628963&skin=hudoc-en>

10 *Jersild v Denmark, No 15890/89, մաս 35*,
<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Jersild%20%7C%2010&sessionid=38629172&skin=hudoc-en>

«Թե Եվրախորհուրդն իր բանաձեւերով, թե միջազգային այլ հեղինակավոր կառույցներ տարբեր գործերով մեր երկրին բազմիցս հորդորել են չհիմնվել միայն ոստիկանների ցուցմունքների վրա: Հիմա նույն բանը տեղի է ունեցել այս գործով. վերցրել են միայն դատական կարգադրիչների ցուցմունքները եւ քրեական գործ հարուցել»,- ասում է փաստաբան Հովհիկ Արսենյանը:

Վերջինս ներկա է եղել միջադեպին եւ, որպես ականատես, պատմում է կատարվածի մասին. «Այդ օրը դատավոր Գագիկ Ավետիսյանը հենց մտավ նիստերի դահլիճ, դեռ նիստը չսկսած՝ միանգամից Գագիկ Շամշյանին ասաց՝ ինձ մի նկարեք: Շամշյանն էլ պատասխանեց, որ ինքը չի նկարում, ձայնագրում է: Սակայն չիմանալով, որ այդ տեխնիկան (ֆոտոխցիկը) իսկապես ունակ է նաեւ ձայնագրելու, ամենայն հավանականությամբ դատավորը չհավատաց եւ մտածեց, որ իր նկատմամբ իրականացվում է ծաղրանք: Եվ սանկցիա կիրառեց լրագրող Գագիկ Շամշյանի նկատմամբ՝ հեռացնել դատարանի դահլիճից»:

«Կարող են նաեւ ֆոտոապարատս փորձաքննության ուղարկել եւ համոզվել, որ այն նաեւ ձայնագրում է, եւ ես միայն ձայնագրում էի»,- հավելում է Գագիկ Շամշյանը եւ հիշում, որ դեպքից մի քանի օր առաջ՝ դարձյալ Սմբատ Այվազյանի դատավարության ժամանակ, դատավոր Գագիկ Ավետիսյանն իր նկատմամբ նիստերի դահլիճից հեռացնելու սանկցիա է կիրառել:

«Ուղղակի Ավետիսյանն իմ հանդեպ վատ է տրամադրված, որովհետեւ ես կադրեր եմ ֆիքսել, որոնցում նա դատի ժամանակ քնած է կամ քիթն է փորում,- ասում է Շամշյանը:- Այդ օրը ես ինքնակամ դահլիճը լքեցի: Բայց երկրորդ անգամ՝ միջադեպի օրը, հրաժարվեցի ենթարկվել դատավորի անօրինական կարգադրությանը եւ պահանջեցի տրամադրել դահլիճից հեռացնելու որոշման պատճենը: Բայց Ավետիսյանն ավելի բորբոքվեց, ու կարգադրիչները հարձակվեցին վրաս, բռնությամբ դահլիճից դուրս հանեցին ու մոտ 1-1,5 ժամ ապօրինաբար պահեցին 1-ին հարկի աստիճանների տակ: Հետո Կենտրոնի փոխոստիկանապետ Արայիկ Պետրոսյանը եկավ եւ տաքսիով ինձ տարավ ոստիկանություն»:

«Սա ուղղակի խոսքի ազատության դեմ արշավ է, ուրիշ մեկնաբանություն չունեմ»,- ասում է Հայաստանի հելսինկյան ասոցիացիայի նախագահ Միքայել Դանիելյանը: Նա նույնպես դեպքի օրը եղել է դահլիճում եւ շեշտում է, որ Շամշյանի կողմից դատարանի հասցեին արված որեւէ վիրավորական արտահայտություն չի լսել:

Գործը քննող Գայանե Երիցյանը նախաքննության ընթացքում Միքայել Դանիելյանից բացի ցուցմունքներ է վերցրել նաեւ մի քանի ականատես լրագրողներից: Սակայն որպես վկա դատակոչվել են միայն դատարանի կարգադրիչները եւ նիստերի քարտուղարը:

«Դա արվել է միայն նրա համար, որպեսզի ստանան այն վկայությունը, որն իրենց պետք է, եւ այն մարդիկ, ովքեր նախաքննու-

թյան ժամանակ տվել են ճիշտ վկայություններ, կամ այնպիսի վկայություններ, որոնք իրենց հարմար չէ, նրանք չեն դատակոչվել»,- նշում է Սիքայել Դանիելյանը:

Դատախազ Լեւոն Չարխիֆալակյանը, ով հաստատել է մեղադրական եզրակացությունը եւ դատարանում պաշտպանում էր մեղադրանքը, հրաժարվեց պատասխանել «Յետքի» հարցերին:

Իսկ Յովիկ Արսենյանը, որ պաշտպանում է Գագիկ Շամշյանի շահերը, նշում է, որ տեսականորեն կարող է Լեւոն Չարխիֆալակյանի դեմ քրեական գործ հարուցելու միջնորդություն ներկայացնել: «Որովհետեւ իրավական տեսակետից նման իրավունք չկա՝ ընտրողական մոտեցում ցուցաբերել վկաների հարցում: Բայց միջնորդություն ներկայացնելու հնարավորությունս տեսական է, որովհետեւ ես իրատես անձնավորություն եմ, հետեւապես նման միջնորդություն չեմ ներկայացնի, քանի որ Գլխավոր դատախազությունում այսպիսի վիճակը համատարած է եւ զանգվածային, երբ հանցակազմի բացակայությամբ գործը հասցնում են դատարան: Այս ամենի նպատակն արդեն իրավական դաշտում չէ»,-ասում է Յովիկ Արսենյանը:

Ուշագրավն այն է, որ կարգադրիչ-վկաների ցուցմունքներից բացի, նախաքննական մարմինը Շամշյանի մեղքը հիմնավորված է համարել նաեւ դատական նիստի ձայնագրությամբ: Գործում առկա է այդ ձայնագրության վերծանումը, սակայն դրանում բացակայում են «հորթ» եւ «տխմար» վիրավորական արտահայտությունները:

«Մեղադրող Լեւոն Չարխիֆալակյանը գտնում է, որ նախաքննական մարմինը ճիշտ որակում է տվել եւ ապացուցված է, որ դատավոր Գագիկ Ավետիսյանին անվանել եմ «հորթ» եւ «տխմար»: Ինձ համար անհասկանալի է, որ դատախազը հիմնավորված չի համարում պետական հիմնարկության, տվյալ պարագայում՝ Փորձագիտական կենտրոնի տված եզրակացությունը (վերծանվել է միջադեպի օրը դատարանի կողմից արված նիստի ձայնագրությունը), որով հերքվել է այդ անհեթեթ մեղադրանքը: Այսինքն՝ նշված հիմնարկությունը ստու՞մ է: Ել ինչու՞ է մեր՝ հարկատուներիս հաշվին նշված հիմնարկությունն աշխատում», - հարցնում է Գ.Շամշյանը:

Դատաքննության ընթացքում մեղադրող Լեւոն Չարխիֆալակյանը դատարանին ներկայացրեց մի փաստաթուղթ, ըստ որի՝ Գագիկ Շամշյանը մինչեւ 2008 թ. օգոստոսի 8-ը, այսինքն՝ «Դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունք» դրսևորելու պահին (օգոստոսի 5-ին), եղել է հաշվառման տակ եւ նրա նկատմամբ սահմանված պայմանական փորձաշրջանի ժամկետը դեռ չէր ավարտվել:

Յիշեցնենք, որ 2007 թ. հուլիսի 16-ին օրինական ուժ է ստացել Շամշյանի նկատմամբ կայացված դատավճիռը, որով նա մեղավոր էր ճանաչվել անձի արժանապատվությունը վիրավորելու եւ շոր-

թելու համար: Դատավճռով ազատագրված ձեռով նշանակված պատիժը պայմանականորեն չէր կիրառվել եւ սահմանվել էր մեկամսյա փորձաշրջան:

«Դատախազ Չարիխիֆալայանը դատավարության ընթացքում համոզվեց, որ չէն կարողանում ապացուցել, որ դատավոր Գագիկ Ավետիսյանին անվանել եմ «հորթ» կամ «տխմար», ավելին՝ դա չի ապացուցվում նաեւ դատական նիստի ձայնագրությամբ, ուստի դիմեց այլ քայլերի»,- դատարանում հայտարարեց Գ. Շամշյանը: Իսկ Գ. Շամշյանի պաշտպանը հիշյալ փաստաթղթի «կանխամտածված ի հայտ գալը» համարեց սպառնալիք եւ ճնշման միջոց:

«Շամշյան, լռիր, ընդունիր մեղքդ, այլապես հետո ավելի խիստ կվարվենք, որովհետեւ պատիժը մարված չէր, եւ դա կդիտվի որպես ծանրացնող հանգամանք: Սա է ողջ նպատակը. ուղղակի ամոթ է»,- մեկնաբանեց Զովիկ Արսենյանը:

Նա միջնորդություն ներկայացրեց եւ խնդրեց դատարան հրավիրել եւ որպես վկա հարցաքննել մի շարք անձանց, «որոնք ներկա են եղել օգոստոսի 5-ի Սմբատ Այվազյանի դատավարությանը եւ իրենց ցուցմունքներով դատարանին հնարավորություն կտան իրականացնել բազմակողմանի քննություն եւ վեր հանել օբյեկտիվ ճշմարտությունը»:

Սակայն դատավոր Արմեն Խաչատրյանը միջնորդությունը մերժեց՝ պատճառաբանելով, որ վկաներին հրավիրելիս պաշտպանական կողմը չի նշել նրանց հասցեները, ինչը դատարանին զրկել է նրանց ծանուցագրեր ուղարկելու հնարավորությունից:

Գագիկ Շամշյանն իր հերթին միջնորդեց որպես վկա դատարան հրավիրել դատավոր Գագիկ Ավետիսյանին, «քանի որ քրեական գործի մեխն այն է, որ ես վիրավորել եմ հենց նրան»,- պարզաբանեց նա:

«Մի քանի անձանց մասով միջնորդություն ներկայացնելիս ներառեիք նաեւ Գագիկ Ավետիսյանի անունը: Քանի որ դա չէք արել, որպես անժամանակ միջնորդություն, դատարանը թողնում է այն առանց քննության»,- հայտարարեց դատավոր Խաչատրյանը:

«Դատավորները մեկը մեկից էստաֆետներ են փախցնում, թե ով ավելի շատ օրենք կխախտի եւ արդարադատության դեմ հանցագործություններ կգործի: Դա մեծ դժբախտություն է, երբ կան ակնատես վկաներ եւ միջնորդում ենք նրանց հարցաքննել, բայց հանիրավի մերժում են, այն դեպքում, երբ պաշտպանական կողմը միջնորդության ընթացքում նաեւ ասաց, որ կարող ենք մեր նախաձեռնությամբ այդ վկաներին հրավիրել դատարան»,- մեկնաբանեց փաստաբան Զովիկ Արսենյանը:

Մեղադրական ճառի շրջանակներում դատախազ Լեւոն Չարիխիֆալայանը միջնորդեց Շամշյանին տուգանել նվազագույն աշխատավարձի հինգհարյուրապատիկի չափով:

«Դատավարության ողջ ընթացքում ինձ համար թիվ 1 անակնկալը դա էր: Կարծում էի՝ քաղաքապետի ընտրություններից առաջ գոնե մի 3 ամսով ինձ «ճամպրուկային» կուղարկեն. իրենք (իշխանությունները) ինձնից կպրծնեին, ես էլ՝ իրենցից»,- մեկնաբանում է Գագիկ Շամշյանը:

Պաշտպանական ճառում փաստաբան Դավիթ Արսենյանը նշեց, թե անհրաժեշտ է դադարեցնել «լրագրողի նկատմամբ շինծու եւ հանիրավի քրեական հետապնդումը»: Շամշյանը միացավ այս միջնորդությանը եւ հրաժարվեց ոչ միայն պաշտպանական ճառ ասելուց, այլև վերջին խոսքից: «Միայն ուզում եմ ասել, որ ես կատարել եմ իմ մասնագիտական պարտականությունները, իսկ դատավոր Գագիկ Ավետիսյանը խոչընդոտել է ոչ միայն իմ, այլև տվյալ դատական նիստին ներկա լրագրողների աշխատանքին»,- նշեց Շամշյանը: Նրա խոսքերով՝ «Գագիկ Ավետիսյանի խարդավանքների պատճառով բազմաթիվ նման միջադեպեր են եղել, եւ նույն այդ «խարդավանքների հետեւանքով է, որ դատարանի կարգադրիչները սուտ ցուցմունքներ են տալիս»:

Ապրիլի 17-ին դատավոր Արմեն Խաչատրյանը հրապարակեց դատավճիռը. «Գագիկ Շամշյանին մեղավոր ճանաչել առաջադրված մեղադրանքում եւ նրան տուգանել նվազագույն աշխատավարձի 350-ապատիկի չափով»:

Յունիսի 15-ին Վերաքննիչ դատարանն անփոփոխ թողեց այս դատավճիռը: Բայց քանի որ Շամշյանին առաջադրված մեղադրանքը՝ ԶՕ 343-րդ հոդվածը, ներառված է Ազգային ժողովի հունիսի 19-ի «Յամաներում հայտարարելու մասին» որոշման մեջ, Վերաքննիչը պետք է այս կապակցությամբ Նոր որոշում կայացներ: Այդպիսով, հուլիսի 17-ին Գագիկ Շամշյանի նկատմամբ Վերաքննիչ դատարանը կիրառեց համաներում՝ ազատելով 350 հազար դրամ տուգանք վճարելու պարտականությունից:

Սակայն ֆոտոլրագրող Շամշյանը հանդես եկավ արդարադատության նախարարին, Գլխավոր դատախազին եւ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին հասցեագրված բաց նամակով, որում նշել էր, թե Վերաքննիչ դատարանի համաներման որոշումն անօրինական է, քանի որ նախկինում մեկ այլ քրեական գործով իր նկատմամբ համաներում արդեն կիրառվել է:

«Իրենք (Վերաքննիչի դատավորները) ասում են՝ մենք քեզ լավություն ենք անում, շուխուր մի արա: Չէ, ինձ օրենքն է պետք, օրենքի տառը պաշտպանեք»,- ասում է ֆոտոլրագրողը: Նա միաժամանակ հույս էր հայտնել, որ վերոհիշյալ բարձրաստիճան պաշտոնյաները կձեռնարկեն անհրաժեշտ միջոցներ՝ օրինախախտ դատավորների նկատմամբ կարգապահական վարույթ հարուցելու համար:

Սակայն, որպես բաց նամակի հետեւանք, Գլխավոր դատախազությունը ներկայացրեց վճռաբեկ բողոք: Արդյունքում բեկանվեց

Վերաքննիչի կողմից Շամշյանի նկատմամբ համաներում կիրառելու որոշումը եւ ուժի մեջ մնաց առաջին ատյանի դատարանի՝ վերջինիս 350 հազար դրամով տուգանելու դատավճիռը:

«Ես ինձ մեղավոր չեմ ճանաչում եւ գտնում եմ, որ դատավճիռն արդարացի չէ: Բայց Եվրադատարան դիմելու համար անպայման պետք է ունենամ նաեւ իմ դեմ նշանակված պատժի՝ 350 հազար դրամ տուգանքի վճարման անդորրագիրը: Դրա համար էլ որոշեցի ենթարկվել դատավորի որոշմանը»,- ասում է Գագիկ Շամշյանը:

Նա վճարել է տուգանքի մեծ մասը՝ 200 հազար դրամը՝ պարտավորվելով մյուս մասը՝ 150 հազար դրամը, վճարել 1 տարվա ընթացքում: Սակայն ԱՆ քրեակատարողական վարչության այլընտրանքային պատիժների կատարման բաժնի Արաբկիր եւ Զանաքեռ-2 էյթուն բաժանմունքի պետ Կարեն Խաչատրյանը դիմել է Արաբկիր եւ Զանաքեռ-2 էյթուն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարան եւ միջնորդել՝ ֆոտոլրագրող Շամշյանի նկատմամբ նշանակված տուգանքը փոխարինել հանրային աշխատանքով:

Պարզաբանելով ներկայացված հայցի պահանջները՝ Կ. Խաչատրյանը մանրամասնել է, թե 7-օրյա ժամկետում ամբողջ տուգանքը չվճարելու դեպքում այլընտրանքային պատիժների կատարման բաժինը իրավասու եւ պարտավոր է միջնորդություն ներկայացնել դատարան՝ տուգանքը հանրային աշխատանքով փոխարինելու պահանջով: Սակայն մինչ բուն դատաքննությունը կսկսվեր, հետաձգվող դատական նիստերի արանքում Շամշյանը վճարել է նաեւ տուգանքի մնացած 150 հազար դրամը, ինչն էլ հաշվի առնելով՝ դատավոր Մխիթար Պապոյանը գործը կարճել է:

Ա. ՄԻՄՈՆԵՅԱՆ

ՈՐՈՇՈՒՄ ՈՐՈՇՈՒՄՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԵՄ
ՈՐՈՇՈՒՄՈՐՈՇ ՈՐՈՇՈՒՄՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ
ԵՄՈՐՈՇՈՒՄՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐՈՐՈՇ
ՈՐՈՇՐՈՇՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ՝
ՈՐՈՇՈՒՄ ԳՈՂՈՐՈՇ ՈՐՈՇՈՐՈՇՈՐՈՇ
ՈՐՈՇՈՐՈՇՈՐՈՇ

«Առավոտ» եւ «Զորորդոյ իշխանություն» օրաթերթերի ֆոտոլրագրող Գագիկ Շամշյանի գործով Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանի 2009 թ. ապրիլի 17-ի դատավճիռը¹¹ որոշակիորեն հակասում է Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի (ՄԻԵԿ) 10-րդ եւ 6-րդ հոդվածների դրույթների ամենայնայնուց Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի (ՄԻԵԴ) նախադեպային իրավունքով սահմանված սկզբունքներից մի քանիսին:

ՄԻԵԿ-ի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասով երաշխավորվում է յուրաքանչյուրի արտահայտվելու ազատությունը «առանց պետական մարմինների միջամտության եւ անկախ սահմաններից»: Այդուհանդերձ, այս իրավունքը բացարձակ չէ, եւ 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասն ամրագրում է այն հիմքերը, որոնցով այն կարող է սահմանափակվել՝ պայմանավորված

«այնպիսի ձեւակառույթներով, պայմաններով, սահմանափակումներով կամ պատժամիջոցներով, որոնք նախատեսված են օրենքով եւ անհրաժեշտ են ժողովրդավարական հասարակությունում՝ ի շահ պետական անվտանգության, տարածքային ամբողջականության կամ հասարակության անվտանգության, անկար-

11 <http://hetq.am/en/society/gagik-shamshyan-5/>:

գությունները կամ հանցագործությունները կանխելու, առողջությունը կամ բարոյականությունը, ինչպես եւ այլ անձանց հեղինակությունը կամ իրավունքները պաշտպանելու, խորհրդապահական պայմաններով ստացված տեղեկատվության բացահայտումը կանխելու կամ արդարադատության հեղինակությունն ու անաչառությունը պահպանելու նպատակով»:

Ինչպես ցույց է տալիս վերոհիշյալ հոդվածի եւ ՄԻԵԴ-ի պրակտիկայի վերլուծությունը, ազատորեն արտահայտվելու իրավունքի որեւէ միջամտություն համարվում է իրավաչափ միայն ու միայն այն դեպքում, երբ այն բավարարում է հիշյալ հոդվածի բոլոր երեք պայմանները միաժամանակ: Պայմաններից **առաջին** այն է, որ ցանկացած միջամտություն պետք է **«նախատեսված լինի օրենքով»**, ապահովելու իրավական որոշակիության սկզբունքը եւ հնարավորություն ընձեռնելու անձին ինքնուրույն, իսկ հարկ եղած դեպքում՝ նաեւ համապատասխան մասնագետի օգնությամբ կանխատեսելու իր գործողությունների համար նախատեսված պատասխանատվության ձեւը եւ չափը:

Երկրորդ պայմանը պահանջում է, որ պետական մարմինների ցանկացած միջամտություն համապատասխանի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված **«օրինական նպատակներից»** առնվազն մեկին: Եվ երրորդ ու ամենակարեւոր պայմանն այն է, որ միջամտությունը պետք է **«անհրաժեշտ լինի ժողովրդավարական հասարակությունում»**: Այս պայմանի առկայությունը որոշելու համար ՄԻԵԴ-ը կիրառում է եւս երկու իրավական կատեգորիա. միջամտությունը պետք է բխի «իրատապ հասարակական կարիքից» եւ լինի **«համաչափ»**: Ավելի միջամտության անհրաժեշտությունը պետք է ապացուցվի **«համոզիչ կերպով»**, այն է՝ պետության կողմից այդ անհրաժեշտությունը հիմնավորող փաստարկները պետք է լինեն **«տեղին եւ բավարար»**: Ցանկացած միջամտություն, որի նպատակին կարելի էր հասնել **«պակաս սահմանափակող միջոցներով»**, համարվում է անհամաչափ:

Յենց այս վերջին պայմանին է, որ հակասում է ՀՀ Զրեական օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված հանցանքի համար Գագիկ Շամշյանի նկատմամբ կայացված դատավճիռը: Ակնհայտ է, որ դատավոր Գագիկ Ավետիսյանի **«հեղինակությունն ու իրավունքները պաշտպանելու»**, ինչպես նաեւ ի դեմս նրա **«արդարադատության հեղինակությունն ու անաչառությունը պահպանելու»** օրինական նպատակով ՀՀ Զրեական օրենսգրքով նախատեսված հանցանքի համար Գագիկ Շամշյանին դատապարտելը խախտում է ժողովրդավարական հասարակությունում միջամտության անհրաժեշտության պայմանը մի քանի պատճառով:

Ինչպես բազմիցս նշել է ՄԻԵԴ-ը. «Արտահայտվելու ազատությունը հասարակության լրջագույն հիմքերից մեկն է, նրա առաջնթացի եւ յուրաքանչյուր մարդու զարգացման նախապայմանը:

...Այն վերաբերում է ոչ միայն այնպիսի «տեղեկությունների կամ գաղափարների», որոնք դրականորեն են ընդունվում կամ վիրավորական չեն, այլև տեղեկությունների կամ գաղափարների, որոնք վիրավորական են, ցնցող կամ անհանգստացնող պետության կամ հասարակության որեւէ հատվածի համար: Այդպիսին է բազմակարծության, հանդուրժողականության եւ լայնախոհության թելադրանքը, առանց որի չի կարող լինել «ժողովրդավարական հասարակություն»:¹²

Այս սկզբունքները վերաբերում են ցանկացած արտահայտության, սակայն դրանք առավել քան խստորեն պետք է պահպանվեն լրատվամիջոցների եւ նրանց ներկայացուցիչների նկատմամբ, որոնք կատարում են «հանրային հսկող շան» գործառույթ¹³ տեղեկություններ հաղորդելով հանրությանը «վերջինիս շահերին վերաբերող ցանկացած հարցի շուրջ»¹⁴:

Այդ պարտքը կատարելիս լրագրողներն ազատ են՝ ապավինելու որոշակի չափազանցության եւ նույնիսկ պրովոկացիայի¹⁵: Լրագրողների հիշյալ պարտականությանը համապատասխանում է հանրության տեղեկացված լինելու իրավունքը:

ՄԻԵԴ-ն ընդունել է, որ լրատվամիջոցների «հանրային հսկող շան» գործառույթը նաեւ ենթադրում է այնպիսի հարցերի բարձրացում, որոնք առնչվում են արդարադատության իրականացմանը: Լրատվամիջոցներն այն կառույցն են, որոնք հնարավորություն են ընձեռում քաղաքական գործիչներին եւ հանրությանը տեսնելու, թե արդյոք դատավորները պատշաճորե՞ն են իրականացնում իրենց ծանր պարտականությունները¹⁶:

Չասկանալիորեն, դատավորը, որպես պետության դատական իշխանության ներկայացուցիչ, նույնպես պետք է հանդուրժող լինի վիրավորական, ցնցող կամ անհանգստացնող տեղեկությունների կամ գաղափարների նկատմամբ:

Մյուս կողմից, դատարանը, ըստ ՄԻԵԴ-ի, օժտված է հատուկ գործառույթներով եւ դրանց իրականացման ընթացքում պետք է վայելի բարձր «հասարակական վստահություն»: «Չետեաբար, կարող է հարկ լինել՝ պաշտպանելու այդ վստահությունը կործանարար եւ, ըստ էության, անհիմն հարձակումներից՝ հատկապես հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ քննադատության արժանացած դատավորը պարտավոր է դրսեւորել զսպվածություն, ինչը

12 *Handyside v UK (1976) 1 EHRR 737, մաս. 49:*

13 *Goodwin v UK (1996) 22 EHHR 123:*

14 *Jersild v Denmark (1994) 19 EHRR 1, մաս 31:*

15 *Prager and Oberschlick v Austria (1995) 21 EHHR 1, մաս 38:*

16 *Նույն տեղում, մաս 34:*

թույլ չի տալիս նրան անդրադարձնելու իրեն ուղղված հարձակումները»¹⁷:

Այս հարցում միանգամայն այլ է ամերիկացի դատավորների մոտեցումը, որոնք խիստ ինքնավստահ են եւ մերժում են այն փաստարկը, որ հասարակության վստահությունն իրենց հեղինակության եւ արդարադատության իրականացման նկատմամբ կարող է խաթարվել թշնամական արտահայտությունների միջոցով¹⁸:

Ըստ ՄԻԵԴ-ի՝ ներպետական իշխանություններն են, որպես կանոն, որոշում՝ անհրաժեշտ է, արդյոք, տվյալ միջամտությունը արտահայտվելու ազատության իրականացման ընթացքին: Այդուհանդերձ, նրանց հայեցողությունը ենթակա է եվրոպական վերահսկողության ինչպես օրենսդրության, այնպես էլ դրա կիրառության հետ կապված որոշման մասով նույնիսկ այն դեպքում, երբ այդ որոշումը կայացրել է անկախ դատարանը¹⁹:

Վերադառնալով «Ժողովրդավարական հասարակությունում անհրաժեշտության» պայմանի առաջին բաղադրիչին՝ միջամտության «հրատապ հասարակական կարիքին», պետք է փաստել, որ ՄԻԵԴ-ն այս հարցին մոտենում է երկու կարեւոր բաղադրիչների լույսի ներքո:

Միջամտությունն անօրինական է համարվում, եթե արտահայտված խոսքը պարունակում է փաստացի հայտարարություններ կամ սուբյեկտիվ գնահատական, որը, սակայն, նույնպես չպետք է զուրկ լինի որոշակի փաստական հիմքից:

Հասկանալիորեն, Գագիկ Շամշյանը կամ որեւէ այլ մեկը կոծվարանա տալ այնպիսի փաստական հիմք, որը կհիմնավորի դատավոր Գագիկ Ավետիսյանի հասցեին իբր թե հնչեցված ««հորթ», «տխմար» եւ այլ վիրավորական արտահայտությունների» ճշմարիտ կամ գոնե ճշմարտամոտ լինելը, մանավանդ այն դեպքում, երբ առհասարակ վիճարկելի է այդ արտահայտությունների հնչեցման փաստը: Խնդրո առարկա նիստին ներկա մի շարք անձինք պնդում են, որ նման արտահայտություններ չեն հնչել:

Մինչդեռ այս փաստի առնչությամբ է, որ խախտվել է ՄԻԵԿ-ի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասով երաշխավորված՝ լրագրողի արդար դատաքննության իրավունքը, քանի որ դատարանն անհետեթթ պատճառաբանությամբ մերժել է լսել պաշտպանության կողմի վկաներին²⁰, ինչը հանգեցրել է կողմերի հավասարության սկզբունքի եւ քրեական դատավարության մրցակցության սկզբունքի խախտման:

Դատարանի այն հիմնավորումը, թե վկաներին հրավիրելիս պաշտպանական կողմը չի նշել նրանց հասցեները, ինչը դատա-

17 Նույն տեղում, մասեր 34-35:

18 E. Barendt, *Freedom of Speech*, Oxford University Press, 2007, էջ 321:

19 Նույնը, մասեր 34-35:

20 *De Haes v Gijssels* (1997) 25 EHRR 1, մաս 50:

րանին զրկել է ծանուցագրեր ուղարկելու հնարավորությունից, դարձյալ վկայում է այն մասին, որ դատարանը լուրջ չի մտեցրել իր պարտականություններին, մինչդեռ 33 Քրեական դատավարության օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 4-րդ մասից պարզ է դառնում, որ դատարանը վկային կարող է կանչել նաեւ իր նախաձեռնությամբ: Վերոգրյալի համատեքստում ՄԻԵԴ-ը դժվար թե համարի, որ միջամտության արդարացման համար դատարանի կողմից մատնանշված պատճառները «տեղին են եւ բավարար», եւ որ դատարանի վճիռը հիմնված է «համապատասխան փաստերի ընդունելի գնահատականի վրա»²¹:

Մի վերջին խնդիր, որին հարկ է անդրադառնալ այս գործի ամօրյա փուլում, ժողովրդավարական հասարակությունում միջամտության անհրաժեշտության պայմանի երկրորդ բաղադրիչն է՝ **միջամտության համաչափությունը**: Տղլստոյ Միլոսլավսկին ընդդեմ Միացյալ Թագավորության գործում²² ՄԻԵԴ-ը միջամտությունն անհամաչափ է համարել զուտ այն պատճառով, որ բրիտանական դատարանը որպես վնասի փոխհատուցում էր ընտրել 1.5 միլիոն ֆունտը:

Եթե մեր դատարանները գտնեն, որ Գագիկ Շամշյանից գանձվելիք տուգանքի չափն անհամեմատելի է վերոհիշյալ գործի գումարի չափի հետ, կարելի է առաջարկել նրանց կարողալ *Ամիալա-չիոայեն ընդդեմ Մոլդովայի գործը*²³, որտեղ ՄԻԵԴ-ը նշել է, որ «չնայած դիմողի նկատմամբ սահմանված 360 լեին (համարժեք է 36 եվրոյի) համեստ գումար է թվում, այն, այդուհանդերձ, խորհրդանշական արժեք ունի եւ արտահայտում է Սահմանադրական դատարանի՝ դիմողի նկատմամբ խիստ պատիժ կիրառելու ցանկությունը, քանի որ առավելագույնս մոտ է օրենսդրությամբ սահմանված առավելագույն չափին»: Ընդունենք, որ Գագիկ Շամշյանի նկատմամբ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի երեքհարյուրհիսունապատիկի չափով տուգանքը, որը համարժեք է մոտ 700 եվրոյի, նույնպես խիստ հեռու է համաչափությունից:

3.4. Հայաստանի Հանրապետության Քրեական դատավարության օրենսգրքը, 7-րդ հոդված, 4-րդ մաս. «Ռոշակի փաստական հանգամանքներ ունեցող գործով վճռաբեկ դատարանի կամ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի դատական ակտի հիմնավորումները, այդ թվում՝ օրենքի մեկնաբանությունները, պարտադիր են դատարանի համար՝ նույնանման փաստական հանգամանքներով գործի քննության ժամանակ, բացառությամբ այն դեպքի, երբ վերջինս ծանրակշիռ փաստարկների մատնանշմամբ հիմնավորում է, որ դրանք կիրառելի չեն տվյալ փաստական հանգամանքների նկատմամբ»:

21 *Chauvy v France* մաս 70:
22 *Tolstoy Miloslavski v UK* (1995) 20 EHRR 442:
23 *Amihalachioaie v Moldova* դիմում N 60115/00, մաս 38:

ԱրարաՑ Դավթյա Ա

ԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ

«Չորրորդ իշխանություն» օրաթերթի լրագրող Գոհար Վեզիրյանին սպառնում էր նվազագույն աշխատավարձի երեքհարյուրապատիկից հինգհարյուրապատիկի չափով տուգանք կամ երկուսից երեք ամսվա կալանք, եթե հաստատվեր նրան առաջադրված մեղադրանքը: Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանում, Գագիկ Պողոսյանի նախագահությամբ, 2009 թ. մարտի 31-ին մեկնարկեց Վեզիրյանի դատավարությունը:

Ինչպես «Չորրորդ իշխանության» ֆոտոթղթակից Գագիկ Շամշյանը, այնպես էլ Գոհար Վեզիրյանը մեղադրվում էր «Դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունքի» համար: «Վիրավորված» դատավորը նորից Գագիկ Ավետիսյանն էր, եւ դեպքը դարձյալ տեղի էր ունեցել Սմբատ Այվազյանի դատաքննության ժամանակ՝ Գագիկ Շամշյանի հետ կատարված միջադեպի հաջորդ օրը՝ 2008 թ. օգոստոսի 6-ին:

Մեղադրանքի հիմքում նորից դրված էին նույն մարդկանց ցուցմունքները, այն տարբերությամբ, որ վկա-կարգադրիչների թիվը մեկով ավելացել էր: Դատական կարգադրիչների ստորաբաժանման պետ Արթուր Փիլոսյանը, կարգադրիչներ Ռաֆայել Ստեփանյանը, Շահեն Օհանյանը, Մուրադ Գրիգորյանը եւ դատական նիստերի քարտուղար Յասմիկ Զալալյանը միաբերան պնդել են, որ «...Գոհար Վեզիրյանը, չենթարկվելով դատավորի կարգադրությանը՝ բոլոր տեսակի նկարահանումներն ու ձայնագրությունները դադարեցնելու վերաբերյալ, շարունակել է ցուցադրաբար ձայնագրիչով ձայնագրել դատական նիստը: Պահանջը չկատարելու համար դատավորը կարգադրել է Գ. Վեզիրյանին՝ դուրս գալ նիստերի դահլիճից: Գ. Վեզիրյանը հրաժարվել է ենթարկվել եւ վիրավորական խոսքեր է ուղղել դատավոր Գագիկ Ավետիսյանի հասցեին՝ անվանելով «շիզոֆրենիկ» եւ «կամակատար», իր պահվածքով

խախտել է դատական նիստի կարգը, որի համար դատավորի կարգադրությամբ նրան հեռացրել են դահլիճից, վերցրել արգելանքի եւ հանձնել ոստիկանությանը»:

«Բացարձակ սուտ է. դատավորը նիստը չձայնագրելու կարգադրություն արձակելու իրավունք չունի, եւ նման կարգադրություն նա չի էլ տվել: Ինչի՞ մասին է խոսքը. դա լուսանկարել չէ, եւ բոլոր լրագրողներն էլ անարգել ձայնագրել են», - ասում է Սմբատ Այվազյանի պաշտպան Յովիկ Արսենյանը, որն այս գործում ներգրավված էր որպես Գոհար Վեգիոյանի շահերի պաշտպան:

Գոհար Վեգիոյանը հիշում է, որ ամռան այդ շոգ օրը դատարանի շենքի մոտ հավաքված բազմաթիվ մարդիկ վանկարկել են «Ազատություն քաղբանտարկյալներին» եւ նմանօրինակ արտահայտություններ: Ու որպեսզի նիստերի դահլիճում աղմուկ չլինի, փակ են եղել բոլոր պատուհանները: «Այնքան շատ մարդ կար, որ իրար սեղմված էինք նստել: Իսկ կարգադրիչները շատ անհարմար դիրքով կանգնած էին ինձ շատ մոտ: Խնդրեցի, որ մի քիչ այն կողմ գնան՝ արդեն շունչս կտրվում էր, երկրորդ՝ նրանք փակել էին տեսադաշտս, եւ չէի կարողանում աշխատել: Յենց այդ խոսակցության պահին դատավոր Գագիկ Ավետիսյանը մտավ դահլիճ եւ միանգամից ինձ կարգադրեց կանգնել ոտքի: Յարցրի՝ ինչո՞ւ, բա՞՝ հրաժարվո՞ւմ եք կատարել դատարանի պահանջը: «Այո» կամ «ոչ» ասել չէի կարող, ստիպված պատասխանեցի հարցով՝ իսկ Դուք ո՞նց եք կարծում,- հիշում է Վեգիոյանը եւ նշում, որ անմիջապես հետեւել է դահլիճը լքելու դատավորի կարգադրությունը,- կարգադրիչներն ուզում էին մոտենալ, ասացի՝ ինձ չկաչեք, ես ինքս դուրս կգամ եւ հանգիստ քայլքով դահլիճը լքել եմ»:

Գագիկ Շամշյանի օրինակով՝ այս դեպքում եւս նախաքննական մարմինն առաջադրված մեղադրանքն ապացուցված է համարել նաեւ գործին կցված հիշյալ նիստի ձայնագրությամբ: Վկա-կարգադրիչների ցուցմունքներին հակառակ՝ դրանում բացակայում են «շիզոֆրենիկ» եւ «կամակատար» վիրավորական արտահայտությունները:

«Այդ բառերը նրանք ուղղակի վերցրել են այդ օրվա թերթում հրապարակված իմ հոդվածից, որտեղ դրանք ես օգտագործել եմ նախորդ օրը Գագիկ Շամշյանի հետ կատարվածի կապակցությամբ: Իսկ կարգադրիչներին անվանել էի «դատավորի վեցնոցներ», որովհետեւ նրանք դատավորի պահանջով հարձակվել էին Գագիկի վրա», - ասում է լրագրող Վեգիոյանը: Նրա խոսքերով՝ հենց այդ հոդվածի համար էլ կարգադրիչները «կատաղած» են եղել իր վրա, եւ երբ դահլիճից դուրս է եկել, դատարանի միջանցքում սկսել են իրեն հարվածել:

«Ինձ երկու ժամ դատարանում պահեցին վանդակաճաղերի հետեւում՝ քրեականների հետ: Նույնիսկ նրանք կարգադրիչներին

Լրագրողները եւ ՉԼՄ-ի

հայիոյում էին ինձ հետ նման դաժան ձեռով վարվելու համար»,- պատմում է Գոհար Վեզիրյանը:

Թեև ոստիկանությունը Գոհարին դատաբժշկի ուղեգիրը տվել է երեք օր անց, այնուամենայնիվ, փորձագետն արձանագրել է նրա մարմնի տարբեր հատվածներում առկա բռնության հետքերը: Դատաբժիշկը, սակայն, իր եզրակացության մեջ չի նշել, թե վնասվածքներն ինչ աստիճանի են:

«Իսկ գործը քննող Գայանե Երիցյանը վկա-կարգադրիչների ֆիզիկական ուժ գործադրելու գործողությունները գնահատել է իրավաչափ: Նա ակնհայտ խոշտանգման մեջ հանցակազմ չի տեսել, եւ գործի այդ մասը կարճել է»,- նշում է Զովիկ Արսենյանը:

Գոհար Վեզիրյանի խոսքերով՝ անկախ այն հանգամանքից, թե օրերի ինչ թվագրությամբ է իր եւ Գագիկի նկատմամբ հարուցվել քրեական գործ, դա արվել է ի պատասխան «Չորրորդ իշխանության» բողոքների: «Մեր խմբագրությունը բոլոր համապատասխան ատյաններին բողոք էր գրել դատավոր Գագիկ Ավետիսյանի՝ լրագրողներին նկատմամբ դրսեւորած վարքագծի համար: Դրա համար էլ նման քրեական գործեր սարքեցին»,- ասում է նա:

Պաշտպան Զովիկ Արսենյանը բացարկ հայտնեց մեղադրող Լեւոն Չարխիֆալակյանին, որովհետեւ վերջինս, ինչպես Շամշյանի դեպքում, հաստատել է մի մեղադրանք, որի հիմքում դրված են միայն կարգադրիչների եւ քարտուղարի ցուցմունքներ, «այն դեպքում, երբ դատարանի դահլիճում կային բազմաթիվ ականատես վկաներ: Փորձ չի արվել հարցաքննել դատավարության մասնակիցներին, գոնե մեղադրողին, ներկա լրագրողներին: Եվ սա ուղղակիորեն հաստատում է այն, որ նպատակ չի եղել վեր հանել օբյեկտիվ ճշմարտությունը»:

Դատարանն այս միջնորդությունը մերժեց՝ «անհիմն լինելու պատճառով»:

Ինչպես Շամշյանի դեպքում, այս անգամ էլ դատարանը հիմնվեց միայն դատական կարգադրիչների ցուցմունքների վրա, որոնք պնդեցին, թե դատավոր Ավետիսյանը Գոհարին դահլիճից հեռացրել է նիստը չձայնագրելու իր կարգադրությանը չենթարկվելու համար: «Դատավորի կարգադրությանը բոլոր լրագրողները ենթարկվեցին, բայց Վեզիրյանը շարունակում էր ցուցադրաբար ձայնագրել: Դատավոր Ավետիսյանն ասաց՝ ոտքի կանգնիր, բայց Վեզիրյանը չենթարկվեց ու դատավորի հետ մտավ բանավեճի մեջ՝ ասելով՝ «դու ո՞վ ես, որ ոտքի կանգնեմ, ես արդեն մի անգամ կանգնել եմ»,- պատմեց կարգադրիչ Շահեն Օհանյանը: Վկան մանրամասնեց, որ լրագրողը դատավորին անվանել է «շիզոֆրենիկ», «կամակատար» եւ «վեցնոց»:

Պաշտպան Զովիկ Արսենյանը հետաքրքրվեց, թե այդ ինչպե՞ս է, որ դատական նիստի ձայնագրման կրիչում այդ արտահայտությունները բացակայում են: «Ես չգիտեմ՝ դա ինչ տեխնոլոգիա է,

բայց կային բառեր, որ Վեգիդյանը բարձր էր ասում, որպեսզի բու-
 լորը լսեն, բայց որոշ բաներ էլ ցածր էր ասում: Գուցե դրա համար
 էլ չի ձայնագրվել,- ասաց կարգադրիչների ստորաբաժանման
 պետ Ա. Փիլոսյանը եւ հավելեց,- բայց ես ու իմ տղաները լսել ենք»: Նրա
 հարցաքննությունից հետո պաշտպան Յովիկ Արսենյանը
 հրաժարվեց մյուս երկու վկա-կարգադրիչներին հարցեր ուղղելուց,
 քանի որ «կարգադրիչների նախաքննական ցուցմունքները ոչ մի-
 այն բառացի, այլեւ կետադրական նշաններով նույնական են»:

**ՕՕՕՕՕՕՕՕՕ ՔՕՕՕՕՕՕՕՕՕՕ ՕՕՕՕՕՕ
 ՕՕՕ-ՕՕՕԳՕՕՕՕՕՕՕՕՕՕ ՕՕՕՕՕՕՕՕՕՕՕՕՕՕ**

Ս այիսի 5-ի նիստում պետք է ցուցմունք տար Գոհար Վեգիդ-
 յանը: Սակայն վերջինս, օգտվելով իր իրավունքից, հրա-
 ժարվեց ոչ միայն ցուցմունք տալուց, այլեւ հարցերին պատասխա-
 նելուց: «Ռոպիտեւե մեղադրանքը շինծու է եւ արիեստածին, իսկ
 քրեական գործում առկա են բոլոր ապացույցները, որոնք փաս-
 տում են, որ ես որեւէ վիրավորական արտահայտություն թույլ չեմ
 տվել դատարանի հասցեին», - ասաց լրագրողը:

Այնուհետեւ պաշտպան Յովիկ Արսենյանը միջնորդեց, որպեսզի
 դատարան հրավիրվեն եւ որպես վկա հարցաքննվեն առնվազն երեք
 անձ՝ Յելսինկյան ասոցիացիայի նախագահ Միքայել Դանիելյանը,
 «Հայք» թերթի լրագրող Արտակ Եղիազարյանը եւ «Ազատություն»
 ռադիոկայանի թղթակից Յովհաննես Շողիկյանը: «Այս մարդիկ նա-
 խաքննության ընթացքում իբրեւ վկա հարցաքննվել են: Սակայն, չգի-
 տես ինչու, նրանք չեն դատակոչվել», - պարզաբանեց փաստաբանը:

Մեղադրողը ներկայացրեց առարկություն՝ շեշտելով, որ նա-
 խաքննական մարմինն տվյալ անձանց տված ցուցմունքները չեն
 առնչվում մեղադրանքին, ապացուցողական նշանակություն չու-
 նեն, ուստի իմաստ չկա նրանց դատարանում հարցաքննելի»:

Դատավոր Գագիկ Պողոսյանը հետաքրքրվեց, թե «արդյոք
 պաշտպանական կողմը կարո՞ղ է դատարանին հայտնել նշյալ ան-
 ձանց բնակության հասցեները, որպեսզի հնարավոր լինի նրանց
 հրավիրել»: «Ձեր առջեւ՝ սեղանին դրված քրեական գործում,
 նրանց հասցեները գրված են», - հակադարձեց պաշտպանը: Այնու-
 ամենայնիվ, դատարանը միջնորդությունը մերժեց՝ «նկատի ունե-
 նալով, որ պաշտպանական կողմը ոչ նշեց տվյալ անձանց բնակու-
 թյան հասցեները, ոչ էլ մանրամասնեց, թե կոնկրետ ինչ հանգա-
 մանք է պարզվելու նրանց հարցաքննությամբ»:

Մայիսի 14-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհա-
 նուր իրավասության դատարանի դատավոր Գագիկ Պողոսյանը

Լրագրողները եւ ՉԼՄ-ի

հրապարակեց «Չորրորդ իշխանություն» օրաթերթի լրագրող Գոհար Վեգիրյանի դատավճիռը: Նա մեղավոր ճանաչվեց դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունք դրսևորելու մեջ եւ դատապարտվեց նվազագույն աշխատավարձի 350-հազարապատիկի չափով (350 հազար դրամ):

Պաշտպան Դովիկ Արսենյանը, մատնանշելով հենց դատարանում հետազոտված ապացույցները, հայտարարեց, թե Գոհար Վեգիրյանի գործողություններում հանցակազմ գոյություն չունի եւ չի եղել ի սկզբանե: Նա միջնորդեց իր պաշտպանայալի նկատմամբ դադարեցնել քրեական հետապնդումը, կարճել քրեական գործը եւ արձակել արդարացման դատավճիռ:

Գոհար Վեգիրյանը պաշտպանական ճանն սկսեց անցյալ տարվա օգոստոսի 6-ին «Չորրորդ իշխանություն» օրաթերթում տպագրված իր հոդվածի ընթերցմամբ: «Երեկ Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք - Մարաշ ընդհանուր իրավասության դատարանում նշանակված էր «Հանրապետություն» կուսակցության անդամ Սմբատ Այվազյանի դատավարությունը, որն այդպես էլ տեղի չունեցավ, քանի որ դատավոր Գագիկ Ավետիսյանն իր սադրիչ գործողություններով տապալեց դատական նիստը: Սույն դատավարության առաջին իսկ նիստին անդրադառնալիս մենք արձանագրել էինք, որ դատավոր Գագիկ Ավետիսյանը, ով եղել է հոկտեմբերի 27-ի գործով պետական մեղադրող, վերջին շրջանում մշտապես գտնվում է հոգեպես անհավասարակշիռ վիճակում եւ անընդհատ փորձում է նիստերի դահլիճում արհեստական լարվածության մեջ պահել հավաքվածներին...»:

Դատավորն ընդմիջեց լրագրողին եւ հայտնեց, թե «դատավարության կողմերն իրավունք ունեն հիմնվել միայն այն ապացույցների վրա, որոնք հետազոտվել են դատաքննության ընթացքում»: Իսկ Վեգիրյանի ընթերցած հոդվածը գործի նյութերում ներառված չէ:

Լրագրողը միջնորդեց վերսկսել դատաքննությունը եւ այդ հրապարակումը դիտարկել իբրեւ ներկայացված լրացուցիչ ապացույց: «Ես այդ հոդվածում գրել եմ, որ դատավոր Գագիկ Ավետիսյանը շիզոֆրենիկ է եւ խնդրել եմ, որպեսզի հոգեբուժարանից տեղեկանք ներկայացնի համապատասխան ատյաններին: Միաժամանակ գրել եմ, որ դատական կարգադրիչներից պետք չէ նեղանալ, որովհետեւ իրենք վարժեցված շներ են եւ վեցնոցներ», - ասաց Գոհար Վեգիրյանը:

Նա դատարանում իր հետ տեղի ունեցած միջադեպն ուղղակիորեն կապեց նշյալ հոդվածի հետ, քանի որ «վկաների կեղծ ցուցմունքների մեջբերումներն արված են այս հրապարակումից, ինչն ապացուցվել է դատարանի դահլիճում սղագրության վերծանվամբ»: «Որովհետեւ ոչ «շիզոֆրենիկ», ոչ «վեցնոց» բառերը ձայնագրության մեջ չկան: Իսկ քննիչը, երբ այդ մարդկանց ցուցմունք է թելադրել, թերթը դրել է դեմներն ու ասել՝ արտագրեք (որովհետեւ բառացի արտագրված է)», - ասաց նա:

Պատարանը լրագրողի միջնորդությունը մերժեց, քանի որ «այն պատճառաբանված եւ հիմնավորված չէ»: Գոհար Վեզիրյանը հայտարարեց, թե հայկական արդարադատությունից վաղուց արդեն սպասելիքներ չունի: Պարզապես նրան անհրաժեշտ է Յայաստանում անցնել դատական բոլոր ատյանները, եւ գործը հասցնել Եվրադատարան:

Վեզիրյանին տուգանելու հետ միաժամանակ դատարանը որոշել է նրա նկատմամբ ընտրված խափանման միջոցը՝ «ստորագրություն չհեռանալու մասին» որոշումը, թողնել անփոփոխ, մինչեւ դատավճիռը կստանա օրինական ուժ:

Պաշտպանական կողմը պատրաստվում էր ներկայացնել վերաքննիչ բողոք, սակայն հունիսի 7-ին Գոհար Վեզիրյանը, առաջնորդվելով Ազգային ժողովի հունիսի 19-ի «Յամաներում հայտարարելու մասին» որոշմամբ, համաձայնեց համաներման միջոցով ազատվել քրեական հետապնդումից: «Ես ինձ մեղավոր չեմ ճանաչել, բայց գրել եմ, որ համաձայն եմ ազատվել հետապնդումից համաներման միջոցով», - մեզ հետ զրույցում ասաց լրագրողը:

ու կոլաժային նկարի առթիվ հարուցված քրեական գործը: Քրեական գործը կարճելու եւ քրեական հետապնդում չիրականացնելու մասին ՀՀ ոստիկանության Երեւան քաղաքի քննչական վարչության քննիչ Ա. Մխիթարյանը կասկածի տակ չի դրել հանգամանքը, որ վերը նշված հրապարակումներով անպարկեշտ ձեւով ստորագվել է պատգամավորի պատիվն ու արժանապատվությունը, սակայն հիմք ընդունելով հեղինակների հայտարարություններն այն մասին, որ իրենք չեն ճանաչում Չարուհի Փոստանջյանին, նրա հետ որեւէ թշնամանք չեն ունեցել եւ դիտավորություն չեն ունեցել վիրավորելու նրա արժանապատվությունը, գտել է, որ այդ անձանց գործողություններում բացակայում են ՀՀ քրեական օրենսգրքի 136 հոդվածով նախատեսված հանցագործության հատկանիշները եւ որոշել է կարճել գործը:

Պատգամավոր Չարուհի Փոստանջյանը գործը կարճելու առթիվ բողոք է ներկայացրել ՀՀ գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանին: «Գտնում եմ, որ նշված որոշումը՝ վերնագրից սկսած եւ վերջացրած դրանում տեղ գտած իրավական վերլուծություններով ու գնահատականներով, աչքի չի ընկնում գրագիտությամբ, հիմնավորվածությամբ եւ օրինականությամբ: Քննիչը այս անձանց ցուցմունքները չի համադրել նրանց իսկ հրապարակած նյութերի բովանդակության հետ եւ հաշվի չի առել այն հանգամանքը, որ հենց այդ նյութերի բովանդակությունից ուղղակիորեն բխում է ինձ վիրավորանք հասցնելու ուղղակի դիտավորությունը: Բացի այդ, քննիչը հաշվի չի առել, որ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 136 հոդվածով նախատեսված հանցագործությունը կարող է կատարվել ինչպես ուղղակի, այնպես էլ՝ անուղղակի դիտավորությամբ», - իր դիմումի մեջ ասում է պատգամավորը՝ պահանջելով վերացնել գործը կարճելու մասին որոշումը եւ քրեական պատասխանատվության ենթարկել մեղավորներին:

Քրիստի Գե Աղալարյան

«ՌԵՍՊԵԿՏԻ ՎԵՐԱՔԵՐՈՂ
ՄԵՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԿԱՆՁՆՄԱՆ
ՄԱՍԻՆ ԿԱՐԿՆԵՐՈՒ
ՄԵՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԿԱՆՁՆՄԱՆ
ԵՄ ՄԱՍԻՆ 3 ՄԱՍ ԿԱՐԿՆԵՐՈՒ»

Յոկտեմբերի 2-ին Վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը որոշեց պարտավորեցնել «Հայկական ժամանակ» օրաթերթին՝ հերքել Հայաստանի երկրորդ նախագահ Ռոբերտ Զոհարյանի որդուն՝ Լեւոն Զոհարյանին վերաբերող տեղեկատվությունը եւ հատուցել նրա իրավունքների վերականգնման համար վճարած ծախսերը:

2009 թ. փետրվարի 6-ին օրաթերթի առաջին էջում տպագրվել էր տեղեկություն, թե «Ամանորից օրեր առաջ Դուբայում տեղի ուստիկանության կողմից հարբած վիճակում ձերբակալվել է Ռոբերտ Զոհարյանի կրտսեր որդին՝ Լեւոն Զոհարյանը: Ըստ հավաստի աղբյուրների՝ կրտսեր Զոհարյանի հետ ձերբակալվել են նաեւ Մոսկվայում հայտնի դատախազ Գենայի որդին եւ եւս երկու հոգի: Կրտսեր Զոհարյանի համար եղել են բազմաթիվ միջնորդություններ, սակայն տեղի իրավապահները նրան բաց են թողել չորս օր

Լուսանկարը՝ Գագիկ Շամշյանի

պահելուց հետո միայն, այն էլ՝ զանազան փաստաթղթերի պահանջով: Ըստ մեր աղբյուրների՝ Լեւոն Ռոբերտի Քոչարյանը ձերբակալվել է հասարակական վայրում անկարգություններ անելու համար»: Նույն օրն իսկ Ռոբերտ Քոչարյանի գրասենյակի ղեկավար Վիկտոր Սողոմոնյանը հերքել է տպագրված տեղեկությունը՝ նշելով, որ «վերջին անգամ Լեւոն Քոչարյանը Դուբայում եղել է 2007 թվականի դեկտեմբերին»:

Մարտի 25-ին Լեւոն Քոչարյանը դիմել էր դատարան՝ «Հայկական ժամանակ» օրաթերթից պահանջելով հերքել պատիվն ու արժանապատվությունն արատավորող տեղեկությունները եւ փոխհատուցել նյութական ու բարոյական վնասը: Լեւոն Քոչարյանի շահերը ներկայացնող Արփինե Մելիքբեկյանի հիմնավորմամբ՝ «ՀԺ»-ի նյութն անհիմն է եւ վերացական, չի պարունակում որեւէ փաստ հաստատող տեղեկություն, նշված չեն տեղեկության սկզբնաղբյուրները, ինչը թույլ է տալիս եզրակացնել, որ այն ստահող, ասեկոսների վրա հենված, չստուգված, ընթերցողների մոտ սենսացիա ստեղծելու եւ շահույթ ստանալու նպատակով հրատարակված տեղեկություն է: Արփինե Մելիքբեկյանը դատարանին է ներկայացրել Լեւոն Քոչարյանի անձնագրի պատճենը եւ նրա դիվանագիտական անձնագիրը, որոնցում նշում չկա, որ նա «Հայկական ժամանակի» նշած ժամկետում եղել է ԱՄԷ-ում կամ հատել է այդ երկրի սահմանը: Փաստաբանը դատարանին է ներկայացրել նաեւ իրենց կողմից Արաբական Միացյալ Էմիրությունների արտգործնախարարություն արված հարցման պատասխանը: Համաձայն դրա՝ ԱՄԷ-ի համապատասխան մարմինները ստուգել են իրենց մոտ եղած տվյալները եւ պարզել, որ Լեւոն Քոչարյանի նկատմամբ արգելանք կամ իրավապահների կողմից հետապնդում չի արձանագրվել:

Նման տեղեկատվության տարածումը, ըստ հայցվոր կողմի, Լեւոն Քոչարյանին ֆինանսական վնաս է պատճառել: Հայցադիմումում դա հիմնավորված է նրանով, որ «Հայկական ժամանակ»-ի այդ օրվա համարի տպաքանակը եղել է 8 000 օրինակ, յուրաքանչյուրը՝ 100 ՀՀ դրամ: Այսինքն՝ «ՀԺ»-ն այդ համարի տարածման դիմաց ստացել է 80 000 ՀՀ դրամի եկամուտ (հայցադիմումում հաշվարկը սխալ էր կատարված, 8 000 օրինակի «շահույթը» 100 դրամ արժողությամբ կկազմի 800 000 դրամ-հեղ.): Բացի այդ, հայցադիմումում նշվում է, որ այս տեղեկությունը հիմք է հանդիսացել հայցվորի մասին կեղծ տեղեկությունների տարածման համար նաեւ այլ զանգվածային լրատվության միջոցներով, ինչի շնորհիվ թերթը եկամուտ է ստացել: Մեկ զանգվածային լրատվության միջոցի կողմից մեկ այլ ՀՀ-ին մեկ լուրի տրամադրման միջին արժեքը 10 000 դրամ գնահատելով՝ Լեւոն Քոչարյանի պաշտպանները, փաստորեն, հաշվի են առել նաեւ այն, որ օրաթերթին հղում են

Լրագրողները եւ ՀԼՄ-ի

կատարել թվով 6 («Day.az», «tert.am», «Armtown.com», «Arminfo.info», «News.ru», «Trend.az», «Newsmegainfo.ru») եւ ավելի ՉԼՄ-ներ եւ հաշվարկել, որ վերոնշյալ տեղեկությունների տրամադրման համար օրաթերթը ստացել է միջինը 60 000 դրամ: Ըստ հայցվոր կողմի՝ այս կյուրթի հիման վրա մյուս ՉԼՄ-ները եւս ստացել են միջինը 80 000-ական դրամ եկամուտ եւ Լ. Զոչարյանին պատճառել 620.000 դրամի վնաս: Ըստ այդմ՝ Լեւոն Զոչարյանին հասցվել է ընդհանուր առմամբ 3.620.000 դրամի վնաս, որից իրավունքների պաշտպանության ծախսերը գնահատված են 3 մլն 33 դրամ: Զանի որ այս տեղեկությունները տարածվել են նաեւ օտարերկրյա մամուլում եւ ինտերնետային կայքերում, ինչն օգտագործվել է բացառապես քաղաքական նպատակներով, ըստ հայցվորի՝ Լ. Զոչարյանին հասցվել է նաեւ բարոյական վնաս:

«Չայկական ժամանակ» օրաթերթի կողմից տարածած անհիմն եւ չստուգված տեղեկությունները հիմք են դարձել օգտագործել 33 երկրորդ նախագահ Ռոբերտ Զոչարյանի որդու՝ Լեւոն Զոչարյանի անունը, Չայաստանի Չանրապետության վարկանիշը գցելու, վարկաբեկելու եւ միջազգային հանրության առաջ հայերին որպես «խուլիգան», «հանցագործ» ներկայացնելու եւ համանման որակներով պիտակավորելու համար, ինչն, անխոս, դիպչում է 33 հանրային շահերին եւս», - առաջին ատյան ուղարկված հայցադիմումում հիմնավորել է հայցվոր կողմը եւ գտել, որ Լեւոն Զոչարյանին հասցվել է նաեւ 12 մլն 500 հազար դրամի չափով բարոյական վնաս:

«Հայցվորը հայցադիմումին կից ներկայացրել է իր՝ 33 քաղաքացու անձնագրի լուսապատճենը, որի գնությունից պարզ է դառնում, որ անձնագրի՝ օտարերկրյա պետությունների համար վավերականության ժամկետը լրացել է 2007 թ. փետրվարի 5-ին: Դետեւաբար, պետք է ենթադրել, որ հայցվորը 2007 թ. փետրվարի 5-ից մինչ օրս 33 տարածքը չի լքել: Մինչդեռ երկրորդ նախագահի գրասենյակի ղեկավար Վիկտոր Սողոմոնյանը հայտարարել է ինդրո առարկա լուրի կապակցությամբ, որ հայցվորը վերջին անգամ Դուբայում եղել է 2007 թ. դեկտեմբերին: Այսինքն՝ ըստ Սողոմոնյանի, հայցվորն իր անձնագրի վավերականության ժամկետը լրանալուց առնվազն 10 ամիս անց եղել է Դուբայում», - հիմնավորում է օրաթերթի շահերը ներկայացնող փաստաբան Տիգրան Աթանեսյանը: Պատասխանող կողմի ենթադրությամբ՝ հայցվորն ունի առնվազն 2 դիվանագիտական անձնագիր, քանզի Լեւոն Զոչարյանը 2008 թվականի գարնանը ներկա է եղել Սերբիայի մայրաքաղաք Բելգրադում Եվրատեսիլ մրցույթին երգչուհի Սիրուշոյի ելույթին: Դատարանում Տիգրան Աթանեսյանը միջնորդել էր նաեւ Ազգային անվտանգության ծառայությունից պահանջել տեղեկանք այն մասին, թե Լեւոն Զոչարյանը 2007-ի հունվարի 1-ից մինչեւ օրս քանի անգամ եւ երբ է լքել Չայաստանը: Փաստաբանը դի-

մել է ԱԱԾ, սակայն նրան մերժել են՝ ասելով, որ այդ տեղեկատվությունը Լեւոն Զոչարյանի անձնական եւ ընտանեկան կյանքին է վերաբերում: Դատարանը եւս մերժել է փաստաբանի այս միջնորդությունը, ինչպես եւ մյուս միջնորդությունը՝ երկու ամիս ժամանակ տրամադրել Արդարադատության նախարարության միջոցով ԱՄԷ-ի իրավապահ մարմիններին իրենց կատարած հարցման պատասխանը ստանալու համար:

Յունիսի 5-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Ա. Մելքումյանը որոշեց Լեւոն Զոչարյանի հայցը բավարարել մասնակի: Դատարանը վճռեց «Հայկական ժամանակ» օրաթերթին պարտավորեցնել հերքել Լեւոն Զոչարյանի պատիվն ու արժանապատվությունն արատավորող տեղեկությունները, հօգուտ նրա բռնագանձել 3 մլն 620 հազար դրամ՝ որպես արատավորող տեղեկությունների տարածմամբ վերջինիս պատճառված վնասի հատուցման գումար, իսկ բարոյական վնասի՝ 12 մլն 500 հազար դրամի բռնագանձման մասով հայցը մերժեց:

Յուլիսի 4-ին «Հայկական ժամանակ» օրաթերթը՝ ի դեմս «Դարեւսիկզբ» ՍՊԸ-ի, վերաքննիչ բողոք էր ներկայացրել: Յուլիտեմբերի 2-ին Վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը, նախագահությամբ Տարոն Նազարյանի, օրաթերթի բողոքը բավարարեց մասնակիորեն. Լեւոն Զոչարյանի հայցը օրաթերթից 620.000 ՀՀ դրամ որպես պատճառված նյութական վնաս բռնագանձելու պահանջի մասով՝ մերժեց, իսկ մնացած մասով վճիռը թողեց անփոփոխ: Զննելով 620.000 դրամի պահանջը՝ Վերաքննիչ դատարանը նշում է, որ այս առումով «Հայկական ժամանակ»-ի ներկայացուցչի պնդումները հիմնավոր են, եւ Լեւոն Զոչարյանը որպես բաց թողնված օգուտի գումար որեւէ ապացույց չի ներկայացրել առ այն, որ թերթն իրականում ստացել է նշված եկամուտը, ինչպես նաեւ չի հիմնավորել, թե որն է իր կողմից բաց թողնված օգուտը:

Ինչ վերաբերում է 3 մլն դրամին, որպես հայցվորի իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված ծախս, ապա Վերաքննիչ դատարանը գտել է, որ ստորադաս դատարանը իրավացիորեն է բավարարել նշված պահանջը: Ընդ որում, ընդհանուր իրավասության դատարանում Լեւոն Զոչարյանին մատուցած ծառայությունների մասով որեւէ փաստաթուղթ չէր ներկայացվել, եւ միայն Վերաքննիչ դատարանում գործի քննության ընթացքում Լեւոն Զոչարյանի շահերի պաշտպանը ներկայացրել է այս տարվա հուլիսի 8-ին կազմված հանձնման-ընդունման ակտ, որից պարզ է դառնում, որ միայն առաջին ատյանի դատարանում մատուցվել է 2.500.000 ՀՀ դրամի ծառայություն:

«Նշված ապացույցը հայցվորը հնարավորություն չի ունեցել ներկայացնել դատարանին գործի քննության ընթացքում, քանի որ այն կազմվել է 2009 թ. հուլիսի 8-ին, մինչդեռ գործի քննությունն

ավարտվել է 2009 թ. հունիսի 5-ին: Այսինքն՝ Վերաքննիչ դատարանում թեեւ ներկայացվել է ապացույց, որը ներկայացված չի եղել առաջին ատյանի դատարանում, սակայն միայն այս հիմքով դատական ակտը ենթակա չէ բեկանման, քանի որ թեեւ առանց բավարար ապացույցների՝ բոլոր դեպքերում դատարանի կողմից ճիշտ է լուծվել 3 մլն դրամի պահանջը, իսկ դատական ակտը ձեւական նկատառումներով ենթակա չէ բեկանման՝ հաշվի առնելով արդարադատության արդյունավետության շահերը եւ գործը ողջամիտ ժամկետում քննելու սկզբունքը»,- հիմնավորում է Վերաքննիչի որոշումը:

«3 մլն դրամը ակնհայտ անհիմն գումար է, ինքս եմ փաստաբան, գիտեմ, որ այդ որակի եւ ծավալի աշխատանքի համար շուկայում այդքան վարձատրություն չկա: Ի վերջո, դատարանը սա նախադեպ է դարձնում: Եթե այդ փոքրիկ ծավալի աշխատանքը, որն արել են Լեւոն Զոչարյանի փաստաբանները, այդքան է գնահատվում, ես մտածում եմ, որ պիտի միլիոնատեր լինեի, բայց չեմ հասկանում, թե ինչու չեմ դարձել: Մոտակա ժամանակներս փաստաբաններս կորոշենք դա որպես նախադեպ օգտագործել»,- ասաց փաստաբան Տիգրան Աթանեսյանը:

Մինչդեռ Վերաքննիչ դատարանը փաստել է, որ 3 մլն դրամ գումարի չափով գնահատված ծախսերը պատասխանողից որպես փոխհատուցում բռնագանձելու պահանջը բխում է հայցվորի եւ վերջինիս ներկայացուցիչների միջեւ առկա ծառայությունների մատուցման իրավահարաբերությունից, տվյալ բնագավառում գործող գործարար շրջանառության սովորույթներից, ներկայացուցիչներին վճարվող գումարի խելամտության սկզբունքից, գործի առանձնահատկությունից:

«Հարկ է նշել, որ գործարար շրջանառության սովորույթը պետք է դիտարկել ոչ թե առհասարակ ՀՀ-ում փաստաբանին վճարվող գումարի չափով, այլ նմանատիպ առանձնահատկություններ ունեցող գործերով ձեւավորված վարձատրության չափը հաշվի առնելով»,- հիմնավորվում է Վերաքննիչ դատարանի որոշմամբ:

Փաստաբան Տիգրան Աթանեսյանը «Հետքին» վստահեցրեց, որ անպայման Վճռաբեկ բողոք են ներկայացնելու: «Հերքման մասով մենք զրկվել ենք ապացույցներ ներկայացնելու բոլոր հնարավորություններից, հետեւաբար հերքման պահանջը բավարարվել է օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ: Խախտումներն այնքան շատ են, որ Վճռաբեկ դիմելու շատ հիմքեր ունենք»,- ասաց փաստաբանը:

Վճռաբեկ բողոքը նա ներկայացրել է հոկտեմբերի 27-ին, մեկամսյա ժամկետը լրացել է, սակայն գործը վարույթ ընդունելու մասին պաշտպանական կողմը մինչ օրս որոշում կամ մերժում չի ստացել:

Քրիստի Գե Աղալարյան

**«ԳՐԱԳՐՈՒՄ» ԳՐԱԳՐՈՒՄՆԵՐ
«ԳՐԱԳՐՈՒՄ ԳՐԱԳՐՈՒՄՆԵՐ».
ԳՐԱԳՐՈՒՄՆԵՐ, ԳՐՆԵՐ
ԳՐԱԳՐՈՒՄՆԵՐ**

Նոյեմբերի 10-ից «Չորրորդ իշխանություն» օրաթերթն սկսել է տպագրվել «Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ի հրատարակչությամբ, բայց արդեն այլ անվամբ՝ «Չորրորդ ինքնիշխանություն»:

«Գինդ» տպարան ՍՊԸ-ն այս տարվա օգոստոսի 12-ին դիմել է դատարան «Չորրորդ իշխանություն» օրաթերթի պատվիրատու «Օգոստոս» գործակալություն ՍՊԸ-ի՝ պայմանագիրը լուծելու և գումարի բռնագանձման պահանջով: Դատարանի նույն օրվա որոշմամբ արգելանք է դրվել պատասխանող «Օգոստոս» գործակալություն ՍՊԸ-ին պատկանող դրամական միջոցների և գույքի վրա, ինչպես նաև ընկերությանն արգելվել է օրաթերթն այլ տպարանում տպագրել:

«Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ին եւս դատարանը ճանաչել է որպես «Օգոստոսի» իրավահաջորդ՝ երկրորդ պատասխանող, և ներգրավել գործում: Երեւան քաղաքի Կենտրոն և Նորք-Մարաշ ընդհանուր իրավասության դատարանի նոյեմբերի 5-ի որոշմամբ արգելվել է «Չորրորդ իշխանություն» օրաթերթի տպագրությունը ինչպես «Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ի, այնպես էլ ցանկացած այլ ընկերության կողմից, որքան էլ այլ տպարանում: Հայցվորի ներկայացուցիչ Տիգրան Պողոսյանը դատարանին հայտնեց, որ «Գինդ» տպարանը բազմիցս՝ թե բանավոր, թե գրավոր դիմել է պատասխանող «Օգոստոս» գործակալությանը պարտքի մարման համար, և վերջինս խոստացել է, որ կվճարի, սակայն չի վճարել:

«Գինդ» տպարանի և «Օգոստոս» գործակալության միջև կնքված պայմանագրերի համաձայն՝ մինչ 2008 թ. ավարտը թերթը (ի դեմս «Օգոստոս» գործակալության) տպարանին պարտք է մնացել 3 մլն դրամ: Դատարանն ընթերցեց նաև «Օգոստոս» գործակալության տնօրենի այս տարվա հունվարի գրությունը, որով նա պար-

Լրագրողները և ՉԼՄ-ը

տավորվել էր մինչև 2009 թ. փետրվարի 1-ը վճարել 3 մլն դրամ գումար, սակայն չի վճարել: Գումարվել են նաև 2009 թ. պարտքերը, եւ «Օգոստոս» գործակալություն ՍՊԸ-ի ընդհանուր պարտքը «Գինդ» տպարանին, 2008 թ. եւ 2009 թ. կնքված պայմանագրերի համաձայն, կազմել է 4 մլն դրամից ավելի մայր գումար եւ մոտ 1.3 մլն դրամ տույժ՝ ընդամենը մոտ 5.5 մլն դրամ:

«Օգոստոս» գործակալությունը, առանց որեւէ զգուշացման, 2009 թ. հունիսի 20-ից դադարեցրել է թերթի տպագրությունը «Գինդ» տպարանում, եւ «Զորրորդ իշխանությունը» սկսել է տպագրվել այլ տպարանում: Թերթի գլխավոր խմբագիր Շողեր Մաթեոսյանը «Յետքին» տեղեկացրեց, որ իրենք այժմ թերթը տպագրում են իրենց տպարանում: «Համաձայն 2009 թ. հունվարի 13-ին կնքված տպագրական ծառայության մատուցման մասին պայմանագրի 4-րդ կետի՝ մինչ պարտավորությունների կատարման ավարտը պատվիրատուն իրավունք չունի սույն պարբերականը, ինչպես նաև սույն պարբերականի անվան փոփոխությամբ այլ պարբերական տպագրության տալու ուրիշ տպարանում», - դատարանում հիմնավորեց Տիգրան Պողոսյանը:

«Օգոստոս» գործակալությունը արդեն վճարել է մոտ 2.8 մլն դրամ, եւ ներկայումս պարտքը կազմում է շուրջ 2.6 մլն դրամ: «ԶԻ»-ի ներկայացուցիչները, մինչդեռ, պնդում են, որ իրենք որեւէ պարտք կամ պարտավորություն չունեն տպարանի նկատմամբ եւ ամբողջությամբ վճարել են տպարանի ծառայությունների գումարը: «Օգոստոս» գործակալության ներկայացուցիչ Էդգար Հովհաննիսյանի հիմնավորմամբ՝ «Գինդ» տպարանը չի ներկայացրել որեւէ փաստաթուղթ, թե ինչի հիման վրա է առաջացել «Օգոստոս» գործակալության վճարման պարտավորությունը: «Հայցվորի կողմից ներկայացվել են հաշիվ-ապրանքագրեր, եւ այդ հաշիվ-ապրանքագրերի մատուցված ծառայությունների համար վճարման ենթակա ընդհանուր գումարը կազել է 30 625 350 դրամ՝ 02.12.2008 թ. մինչև 18.06.2009 թ.:

Հայցվորի կողմից ներկայացվել են նաև մեմորիալ օրդերներ, թե «Օգոստոս» գործակալությունը ինչ վճարումներ է կատարել, եւ ներկայացված մեմորիալ օրդերներով կատարված վճարումները գումարելով՝ ստացվում է, որ հայցվորներին կատարվել է ընդամենը մոտ 2.9 մլն դրամի վճարում, ներառյալ 2009 թ. օգոստոսի 6-ին վճարված շուրջ 2.9 մլն դրամ գումարը, այսինքն՝ ներկայացված ապացույցներով հաստատվում է, որ «Օգոստոս» գործակալությունը վճարել է դեռ ավելին՝ մոտ 2 մլն դրամի չափով», - ասում է Էդգար Հովհաննիսյանը:

«Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ի ներկայացուցիչ Հովիկ Արսենյանը հայցն անհիմն է համարում եւ կարծում, որ հարցը ամբողջությամբ քաղաքական եւ ոչ թե իրավական հարթության վրա է.

«Հայցվորի կողմից ներկայացրած թվով 131 հաշիվ-ապրանքագրերի ուղղակի թվաբանական գումարման հաշվարկից ակնհայտ է դառնում, որ «Օգոստոս» գործակալությունը բարեխղճորեն կատարել է իր պայմանագրային պարտավորությունները, դեռ ավելին՝ վճարել է 2.2 մլն դրամին հասնող ավել գումար»:

Հովիկ Արսենյանը դատարանին միջնորդեց հայցն ամբողջությամբ մերժել, ինչպես նաեւ վերականգնել «Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊ ընկերության կենսագործունեությունը, քանի որ վերջինիս հետ կապված որեւէ խնդիր գոյություն չունի: Դատարանը միջնորդության լուծումը հետաձգել էր մինչեւ դատական վերջնական ակտի կայացումը:

Դատավոր Գագիկ Խանդանյանը համարեց, որ հայցը պետք է բավարարել մասնակի: Դատարանը գտավ, որ տվյալ դեպքում պատասխանող «Օգոստոս» գործակալություն ՍՊԸ-ի կողմից պայմանագրերի համապատասխան կետով տպագրական ծառայությունների մատուցման դիմաց ստանձնած պարտավորությունների ոչ պատշաճ կատարման հետեւանքով, որը հիմք է պայմանագիրը լուծելու, 2008 թ. եւ 2009 թ. ընթացքում առաջացել է մոտ 2.6 մլն դրամ գումարի պարտք՝ հաշվարկված տույժերի հետ միասին, որը ենթակա է բռնագանձման պատասխանող «Օգոստոս» գործակալություն ՍՊԸ-ից հոգուտ տպարանի: 21 հազար դրամ գումարի բռնագանձման մասով հայցը անհիմն համարվեց եւ մերժվեց:

Ինչ վերաբերում է «Օգոստոս» գործակալության ներկայացուցիչների այն պնդմանը, որ ընկերությունը «Գինդ» տպարանին որեւէ գումար պարտք չէ եւ դեռ ավելին՝ 2.2 մլն դրամ գումար է ավել վճարել, ապա դատարանը դա անհիմն է համարել. «Պատասխանողի կողմից որեւէ ապացույց դատարանին չներկայացվեց, որ «Գինդ» տպարան ՍՊ ընկերությունը 2 200 000 դրամ գումար է պարտք «Օգոստոս» գործակալություն ՍՊ ընկերությանը: Դատարանը ցանկանում է փաստել նաեւ, որ հայցվոր ու պատասխանող ընկերությունները տարիներ շարունակ աշխատել են հաշիվ-ապրանքագրերով, փոխանցումները եւ հաշվարկները կատարվել են այդ հաշիվ-ապրանքագրերի հիման վրա, եւ երբեք պատասխանողը այդ փաստաթղթի օրինականությունը չի վիճարկել եւ որեւէ առարկություն չի ներկայացրել»:

Քննարկելով պատասխանողների ներկայացուցիչ Հովիկ Արսենյանի միջնորդությունը՝ «Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ի նկատմամբ կիրառված հայցի ապահովման միջոցը վերացնելու վերաբերյալ՝ դատարանը համարել է, որ այն անհիմն է, քանի որ կողմերի միջեւ կնքված պայմանագրերի հիման վրա դատարանի կողմից հայցի ապահովման միջոց կիրառելու վերաբերյալ որոշում կայացնելուց եւ «Օգոստոս» գործակալություն ՍՊԸ-ին «Զորրորդ իշխա-

նություն» օրաթերթի տպագրությունը արգելելուց հետո, անտեսելով դատարանի որոշումը, այդ պարտավորությունը ստանձնել էր «Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ն, որի արդյունքում դատարանի որոշումը, ըստ էության, չէր կատարվել:

Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ թերթի տպագրությունն արգելելու որոշումները դատարանը թողեց անփոփոխ մինչեւ վճռի կատարումը, այսինքն՝ մինչեւ գումարի վճարումը:

Օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Շողեր Մաթեոսյանը վստահեցրեց, որ իրենց հաջորդ քայլը լինելու է վերաքննիչ ատյանում վճիռը բողոքարկելը, բացասական արդյունքի դեպքում՝ վճռաբեկ դատարան, այնուհետեւ՝ Եվրադատարան դիմելը: «Ես պնդում եմ, որ սա իշխանությունների կողմից իջեցված վճիռ է, որը դատավորը ընդամենը հրապարակեց», - համոզված է Շողեր Մաթեոսյանը:

Մեր հարցին, թե եթե ԴԱՅԿ-ն պարտադրի, ինչպե՞ս են, ի վերջո, վճարելու պարտքը, Շողեր Մաթեոսյանը հարցով պատասխանեց. «Որտեղի՞ց վճարեմ»:

«Այդ նույն թերթը ի վիճակի է գումար մուծել եւ տպագրվել այլ տպարանում, բայց հրաժարվում է իմ փողերը տալուց», -ասում է «Գինդ» տպարանի տնօրեն Կարեն Ավետյանը:

«Գինդ» ՍՊԸ-ի մյուս ներկայացուցիչը՝ Պողոս Թերզյանը, բացառեց «ՉԻ»-ն փակելու քաղաքական դրոպապատճառները: «Թող տան մեր գումարը, օրը երեք անգամ տպվեն, ո՞վ է բան ասում», - ասաց Պողոս Թերզյանը:

Նոյեմբերի 17-ին «Չորրորդ ինքնիշխանություն» թերթը ստացել է ԴԱՅԿ մեկ այլ գրություն, որով հետախուզություն է հայտարարվել «Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ի տնօրեն Դավիթ Մաթեոսյանի նկատմամբ: ««Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ն եւ հրատարակվող թերթը որեւէ այլ տպարանի, այդ թվում՝ «Գինդի» հետ որեւէ վեճ կամ պարտք չունեն: Ըստ այդմ՝ անհասկանալի է, թե ինչպես է Միհրան Պողոսյանը «Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ի տնօրեն Դավիթ Մաթեոսյանին հռչակել «պարտապան» ու նրա նկատմամբ հետախուզում հայտարարել: Եվ սա այն դեպքում, երբ չկա դատարանի որոշում, թե պետք է արգելել «Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ին հրատարակել «Չորրորդ ինքնիշխանություն» թերթը», - նոյեմբերի 18-ի համարում արձագանքել է «ՉԻ»-ն:

«Գինդ» տպարանի տնօրեն Կարեն Ավետյանը «ՉԻ»-ի բարձրացրած աղմուկը շրու է համարում, որի նպատակն է՝ ավելացնել թերթի ընթերցողների քանակը. «Եթե մարդն ունի իր կողմից ստորագրված փաստաթղթեր, որ ինքն ինձ այսքան փող է պարտք, ինչի՞ հիման վրա է հիմա այդ մարդը հերքում այդ փաստաթղթերը: Այս տպարանը 15 տարի ծառայել է թերթ տպագրելուն, «ՉԻ»-ն ծնվել է այստեղ, եւ խմբագիրը փորձեց քցել «Գինդ» տպարանին:

Եթե «Չի»-ն 12 տարի է տպվում է, եղ ո՞նց մի անգամ չեղավ քաղաքական պատվեր, երբ որ ավելի թեժ պահեր են եղել մեր հանրապետությունում: Բերեին փողերը տային. եթե «Գինդը» դրանից հետո էլ շարունակեր չտպագրել թերթը, նոր ասեին՝ քաղաքական պատվեր է: Օրինակ՝ «Հայք», «Հրապարակ», «Տարեգիր», «Հայկական ժամանակ»՝ ինչո՞ւ ես նրանց դատի չեմ տվել, ինչո՞ւ ոչ մեկը չի գրում դրա մասին», - հարցնում է տպարանի տնօրենը:

Տնօրենի մեկնաբանմամբ՝ թերթը հանելով «Օգոստոս» գործակալությունից՝ խմբագիրը սկսել է թերթը տանել սևանկացման, այսինքն՝ դատարկել է հաշիվները, գրասենյակը, որպեսզի չվճարի պարտքերը: «Ինքը շատ լավ գիտեր, որ դատարանը որոշում է կայացնելու, որ ինձ այդ փողը վերադարձնեն. թերթը հանեց եւ տարավ ու սկսեց տպագրվել մի նոր ՍՊԸ-ով: Դրա համար դատարանը իմ պահանջով ճանաչեց, որ նոր ՍՊԸ-ն իրավահաջորդ է «Օգոստոսի»: Այսինքն՝ բոլոր պարտքերը, որ ուներ նախկին ՍՊԸ-ն, նոր ՍՊԸ-ն պետք է ինձ տա», - ասում է տնօրենը:

Կարեն Ավետյանը համոզված է, որ դատարանի այս վճիռը ինչքան էլ բողոքարկվի, միեւնույն է բոլոր ակտերը իրենց օգտին են կայացվելու: Անդրադառնալով մեր հարցին, թե եթե, այդուհանդերձ, թերթը որեւէ գումար չկարողանա վճարել, ինչպե՞ս է լուծվելու խնդիրը, Կարեն Ավետյանը իրենց հաջորդ քայլերը գաղտնի պահեց. «Այ, կտեսնեք, թե հետո ոնց կվճարեն մեր պարտքը, դա բոլորի համար դաս կլինի»:

Փաստաբան Հովիկ Արսենյանը դատարանի այս ակտը քաղաքական համարեց եւ պնդեց, որ սա ընդդիմադիր թերթը փակելու միտում ունի: Նա պատրաստվում է վերաքննիչ բողոք ներկայացնել:

Լրագրողները եւ ՉԼՄ-ն

Իսկ որպես անկախ վերլուծաբան հանդես եկող Անդրիաս Ղուկասյանը մեկնաբանել է կողմերի կարծիքները: Այնուհետև Ղուկասյանը եթերից հայտարարել է, որ Հայաստանը, 1991-92 թվականներին վավերացնելով «ԱՊՀ ստեղծման մասին պայմանագիրը» եւ «Հելսինկյան համաձայնագիրը» (Հելսինկյան ավարտական ակտը), ճանաչել է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը, որի պատճառով մինչ օրս չի կարող ճանաչել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության անկախությունը: Հիշեցնենք, որ այդ տարիներին Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարն է եղել Րաֆֆի Հովհաննիսյանը:

«Ժողովրդին խաբել են, այստեղ մարդիկ հանրահավաք էին անում, գոռում էին «Միացում, միացում», իսկ այնտեղ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ու Րաֆֆի Հովհաննիսյանը փաստաթուղթ էին ստորագրում, որով ճանաչում էին Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը հորհրդային Ադրբեջանի սահմաններում, այդքանից հետո ինչպե՞ս էր Ղարաբաղը միանալու Հայաստանին», - «Հետքին» տված հարցազրույցում ասաց վերլուծաբան Անդրիաս Ղուկասյանը:

«Մենք ոչ թե ճանաչել ենք Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը, այլ վավերացրել ենք մի փաստաթուղթ, որով մեր համաձայնությունն ենք տվել՝ առաջնորդվել «Հելսինկյան ավարտական ակտի» 10 սկզբունքներով, որոնց մեջ մտնում է ինչպես տարածքային ամբողջականությունը, այնպես էլ ազգերի ինքնորոշման իրավունքը եւ սահմանների խաղաղ ճանապարհով փոփոխումը, եւ դրանցից ոչ մեկը դոմինանտ չէ մյուսի նկատմամբ»- «Հետքի» հետ զրույցում ասաց Ստեփան Սաֆարյանը,- եթե մենք օրենք ընդունենք, համաձայն որի բոլոր խոշոր գործարարները պետք է հարկվեն, դա դեռ չի նշանակում, որ մենք օրենք ենք ընդունել, որ գործարար Սամվել Ալեքսանյանը պետք է հարկվի: Մի պարզ օրինակ բերեմ. եթե մենք ճանաչած լինեինք Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը, ապա այդ պետությունը մինչ օրս ՄԱԿ-ում եւ միջազգային ամբիոններում հսկայական ջանքեր չէր գործադրի, որպեսզի ամրագրեր իր տարածքային ամբողջականությունը Հայաստանի կողմից»:

Անդրիաս Ղուկասյանը կարծում է, որ ստորագրված փաստաթղթերը տարիներ շարունակ քողարկվել են եւ պատշաճ ուշադրության չեն արժանացել. «Մեզ մոտ մարդիկ չեն սիրում կարդալ, այդ պատճառով էլ շատերը տեղյակ չեն այս փաստաթղթերին»:

Ստեփան Սաֆարյանն էլ նշում է, որ «ԱՊՀ ստեղծման մասին պայմանագիրը» եւ «Հելսինկյան ավարտական ակտը» տպագրվել են գրքերում եւ տեղադրված են համացանցում. «Այնպես որ, անհնար է դրանք քողարկել»:

Եթե Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ստորագրել է այնպիսի փաստաթղթեր, որով ձախողվել է ԼՂՀ-ի ճանաչումը, ինչու՞ ներկայիս իշ-

Լրագրողները եւ ՉԼՄ-ի

խանությունը դա չի շահարկում. Անդրիաս Ղուկասյանի պատասխանը հետեւյալն է. «Եթե ներկայիս իշխանությունը շահարկի այդ փաստը, ապա նա պետք է շտկի Տեր-Պետրոսյանի սխալները, իսկ դա նշանակում է առ ոչինչ ճանաչել «ԱՊՅ ստեղծման մասին պայմանագիրը», այսինքն՝ փչացնել հարաբերությունները Ռուսաստանի հետ: Իսկ դա Հայաստանի իշխանությունը չի կարող անել»: Ըստ վերլուծաբանի՝ «ԱՊՅ ստեղծման մասին պայմանագիրը» եւ «Հելսինկյան համաձայնագիրը» նախկին հորհրդային Միության անդամ-երկրների համար իրավական ուժ չունեն, քանի որ դրանք կնքվել են ոչ իրավական ճանապարհով. «Անդամ երկրները նախ պետք է հորհրդային Միության Սահմանադրության համաձայն դուրս գային նրա կազմից, այնուհետեւ իրավասու կլինեին ինքնուրույն փաստաթուղթ ստորագրել եւ անդամակցել միջազգային կազմակերպություններին», - ասում է Անդրիաս Ղուկասյանը:

Ստեփան Սաֆարյանի եւ Անդրիաս Ղուկասյանի բանավեճը տեղափոխվել էր մամուլի էջեր, որի արդյունքն այն եղավ, որ ռադիոկայանը հայցադիմում ներկայացրեց՝ ընդդեմ պատգամավորի: Վերջինս դատարանում պետք է ապացուցի իր խոսքերի ճշմարտացիությունը, այն է՝ ռադիոկայանի հաղորդումը հեռարձակվել է նախագահականից իջեցված պատվերով:

Աժ պատգամավորին հարցինք՝ արդյո՞ք նա ունի նման փաստեր. «Ես այդ մասին կխոսեմ դատարանում, կհանդիպենք դատարանում», - սա էր Սաֆարյանի պատասխանը:

Ավան եւ Նոր Նորք համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանում սեպտեմբերի 24-ին սկսված դատավարությունը շատ դանդաղ է ընթանում: Նախնական դատական նիստից հետո դատավոր Մազմանյանը մեկ ամսով արձակուրդ էր գնացել եւ նիստը հետաձգել մինչեւ դեկտեմբերի 10-ը: Դեկտեմբերի 10-ի նիստում Ս. Սաֆարյանը պետք է ապացուցեր, որ ռադիոհաղորդումը պատվիրված է նախագահականից: Սակայն դատավոր Գ. Մազմանյանի վատառողջության պատճառով դատական նիստը հետաձգվեց մինչեւ դեկտեմբերի 23-ը: Նման ձգձգումներով խախտվում է Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածը, համաձայն որի՝ յուրաքանչյուր ոք ողջամիտ ժամկետում դատական պաշտպանություն ստանալու իրավունք ունի:

2010 թ. հունվարի 14-ին Ավան եւ Նոր-Նորք վարչական տարածքի ընդհանուր իրավասության դատարանում շարունակվեց եւ ավարտվեց ««Ռադիո Հայ»-ն ընդդեմ Աժ «Ժառանգություն» խմբակցության դեկավար Ստեփան Սաֆարյանի» գործով նախնական դատական նիստը, որի ընթացքում կողմերը ներկայացրին իրենց ապացույցները: Իսկ հունվարի 25-ին նույն դատարանում պետք է սկսվեր ««Ռադիո Հայ»-ն ընդդեմ Ստեփան Սաֆարյանի» գործով դատաքննությունը, որը հետաձգվեց պատասխանող

պատգամավորի բացակայության պատճառով: Ստեփան Սաֆարյանի փաստաբանը դատարանին տեղեկացրեց, որ Նա Երեւանում չէ, քանի որ Նախօրեին այցելել է Տավուշի մարզ եւ այսօր չի կարողացել վերադառնալ այնտեղից: Փաստաբանը դատարանին միջնորդեց հետաձգել դատական նիստը, քանի որ, ըստ նրա, գործի ամբողջական նյութերը գտնվում են Ստեփան Սաֆարյանի մոտ եւ առանց դրանց անհարմար կլինի սկսել դատաքննությունը:

Հայցվոր ռադիոկայանի ներկայացուցիչ Անդրիաս Ղուկասյանը դեմ էր դատական նիստի հետաձգմանը, քանի որ, ըստ նրա, ցանկացած հետաձգում վնասում է «Ռադիո Հայ»-ի շահերին: Դատարանը որոշեց բավարարել Ստեփան Սաֆարյանի փաստաբանի ներկայացրած միջնորդությունը եւ դատական նիստը հետաձգել մինչեւ փետրվարի 1-ը:

Մենք զանգահարեցինք պատգամավորին՝ պարզելու, թե ինչ գործով է Նա մեկնել Տավուշի մարզ, սակայն նրա փոխարեն հեռախոսազանգին պատասխանող տղամարդն ասաց, որ Ստեփան Սաֆարյանն այս պահին չի կարող խոսել: Նա Նաեւ տեղեկացրեց, որ պատգամավորը դեռ Երեւան չի հասել:

